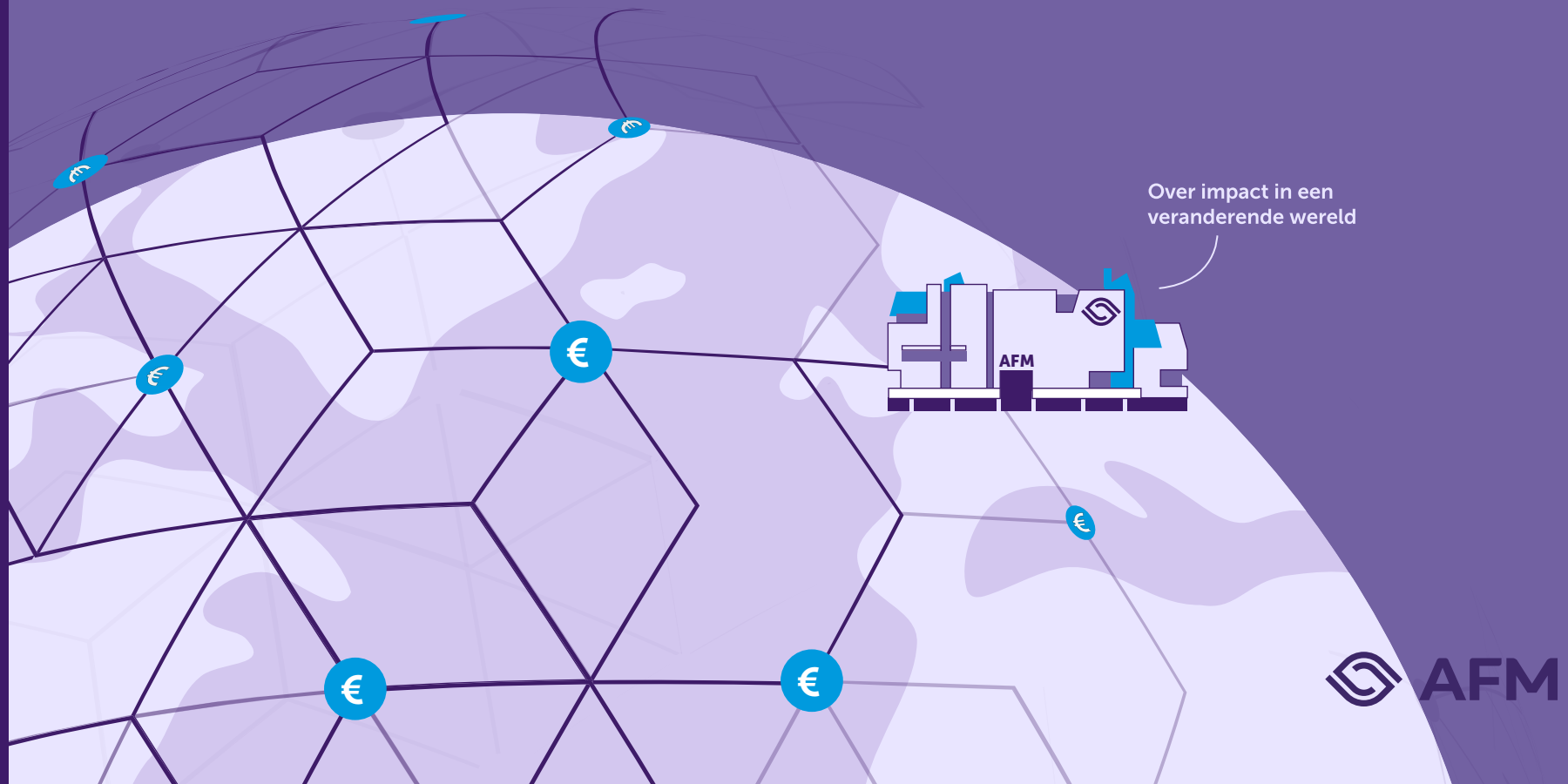

Jaarverslag 2024

In het kort In 2024 werden de financiële markten beïnvloed door verschuivende geopolitieke verhoudingen. Binnen Europa zoeken toezichthouders steeds meer de samenwerking. Vrijwel alle regelgeving in de financiële sector komt al vanuit Europa; de AFM spant zich in om het toezicht daar op eenzelfde niveau te krijgen als in Nederland. Zo pleiten wij bijvoorbeeld voor de centralisatie van kapitaalmarktdata. Aansluitend bij de Europese duurzaamheidsregelgeving, stelden we een integrale strategie op voor het toezicht op duurzaamheid. Verder besteedden we aandacht aan de voorbereiding op het toezicht op cryptodienstverleners, en maakten wij duidelijk wat wij van grotere financiële ondernemingen verwachten op het gebied van cyberbeveiliging.

Inhoudsopgave

1. Ontwikkelingen en strategie	7
2. Toezicht op financiële dienstverlening	14
3. Toezicht op kapitaalmarkten	28
4. Toezicht op assetmanagement	39
5. Toezicht op accountancy en verslaggeving	46
6. Aanpak crimineel gedrag, maatregelen en personentoetsingen	54
7. Stakeholderdialoog	62
8. De AFM als professionele organisatie	67
9. Organisatie en besturing	71
10. Verslag raad van toezicht	83
11. Jaarrekening	89
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	114
Bijlage 1: Externe KPI's 2024	120

Doorlopend toezicht

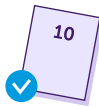
- Beïnvloeding
- Handhaving
- Contact vanuit buitenwereld

Kengetallen 2024

i

Met doorlopend toezicht bedoelt de AFM het continue toezicht op de naleving van wet- en regelgeving. Vaak richt zich dit op correcte en transparante processen bij financiële ondernemingen. Dit bestaat naast het thematische toezicht waarbij wij kijken naar 'acutere' risico's. Vanuit het doorlopend toezicht richten wij ons bijvoorbeeld op vergunningaanvragen, toetsingen van bestuurders en prospectustoezicht.

Aantal vergunningen totaal 326

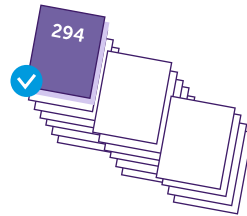

Toezichtgebied **Kwaliteit Accountants-
controle en Verslaglegging** 10

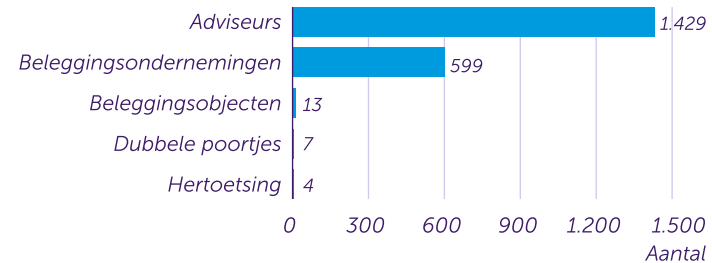

Toezichtgebied **Assetmanagement** 22

Toezichtgebied **Financiële
dienstverlening** 294

Toetsingen totaal 2.239

Wat zijn toetsingen? Personen die het beleid van een onderneming (mede) bepalen of toezicht houden op dit beleid moeten betrouwbaar en/of geschikt zijn voor de uitoefening van hun functie. Zij worden hierop getoetst door de AFM en/of DNB. De toetsing kent verschillende elementen.

Doorlopend toezicht

Beïnvloeding

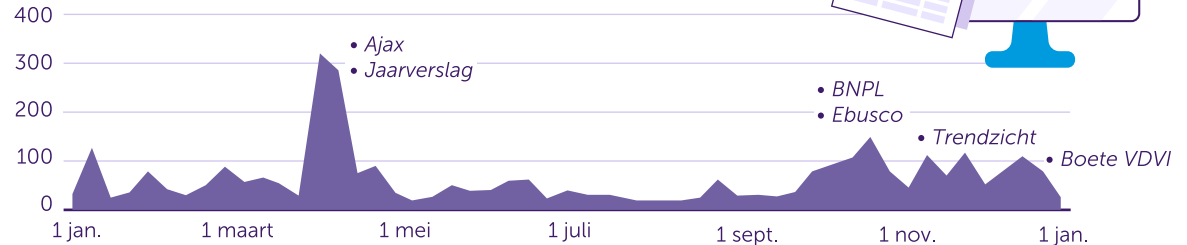
Handhaving

Contact vanuit buitenwereld

Kengetallen 2024

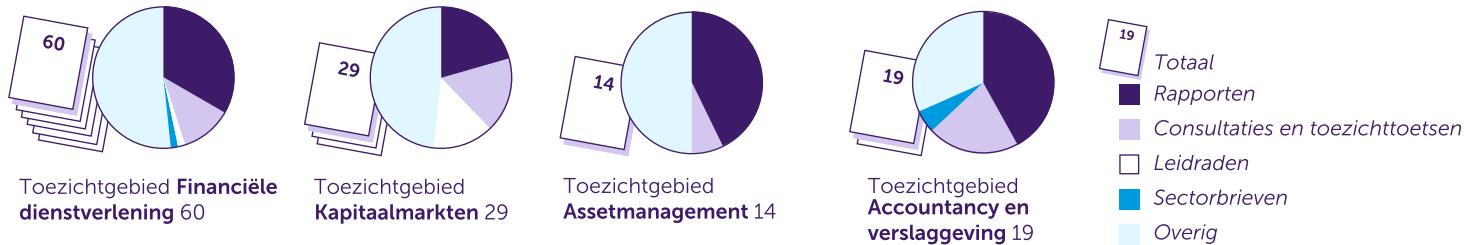
Mediaberichten in totaal 3.083 artikelen

Totale AFM-berichtgeving in 2024 (print en online nieuwsmedia)

De meeste berichtgeving was afkomstig uit de vakmedia (zoals FD print, FD.nl, accountant.nl, beurs.nl). Maar ook titels met hoog bereik onder het algemene publiek (zoals nu.nl en het AD) scoren hoog.

Aantal publicaties in totaal 122

AFM-publicaties In rapporten schetsen we bevindingen uit onze onderzoeken en verbeterpunten voor de sector. Met consultaties geven wij zelf onze mening over een wetsvoorstel of vragen de sector om op onze beleidsuitingen te reageren. In leidraden geven we handvatten voor hoe de sector zich moet houden aan de wet- en regelgeving. Met een toezichttoets maken we duidelijk wat nieuwe regelgeving voor het toezicht gaat betekenen. Een sectorbrief gebruiken we als we onze bevindingen aan een sector terugkoppelen.

Activiteit op LinkedIn

- Interactie 64.000 keer
- Bereik 958.000 accounts
- Aantal volgers 49.400 accounts (▲+5.631)
- Impressies 1.490.000 keer

Internationale optredens totaal 45

- Internationale meetings 26
- Speeches 9
- Werkbezoeken 10

- Doorlopend toezicht
- Beïnvloeding
- Handhaving**
- Contact vanuit buitenwereld

Kengetallen 2024

i

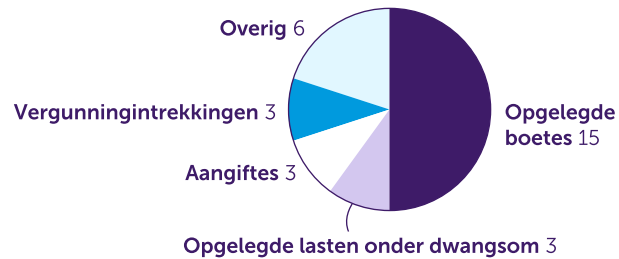
De AFM heeft de taak om toe te zien op de naleving van de financiële wet- en regelgeving. Een uitgangspunt daarbij is dat we optreden zodra we bekend zijn met een overtreding. De manier waarop we dat dan doen, hangt af van de concrete situatie. We kunnen gebruikmaken van **formele en informele maatregelen**.

€5,6 miljoen

Geïncasseerd bedrag van de formele maatregelen

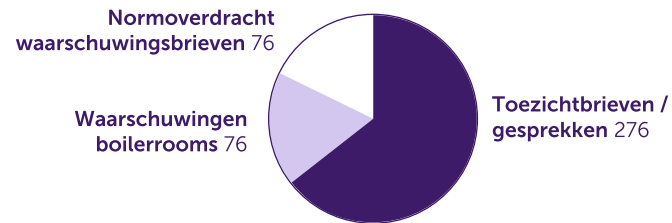
Formele maatregelen totaal 30

Formele maatregelen zijn maatregelen die de wet ons biedt, zoals het opleggen van een boete of een aangifte.

Informele maatregelen totaal 427

Informele maatregelen zijn maatregelen die norminformerend zijn, zoals een toezichtbrief, of, in het zwaarste geval een waarschuwingsbrief. Waarschuwingen voor 'boilerrooms' (beleggingsfraude) publiceren wij op onze website en op sociale media.

Kengetallen 2024

- Doorlopend toezicht
- Beïnvloeding
- Handhaving

Contact vanuit buitenwereld

De AFM onderhoudt diverse contacten met de 'buitenwereld' om zicht te krijgen op risico's die zich eventueel kunnen voordoen, en om deze zo snel mogelijk tegen te gaan. Signalen over ongewenste of onwettige activiteiten kunnen afkomstig zijn van consumenten, vanuit de sector zelf of vanuit media.

Aantal contactmomenten in totaal 12.762

Wat zijn contactmomenten? Consumenten en ondernemingen die via het Meldpunt Financiële Markten of via het Ondernemersloket met de AFM contact opnemen. Beide zijn via telefoon en via mail te bereiken.

Aantal signalen in totaal 3.662

In totaal ontving de AFM 3.662 meldingen van mogelijke misstanden. Deze meldingen gingen relatief vaak over (top 5):

- 304 Crypto
- 244 Betaalrekening
- 164 Hypothecair krediet
- 111 Consumptief krediet
- 53 Crowdfunding

1. Ontwikkelingen en strategie

Ontwikkelingen

In 2024 kenmerkte de Europese macro-economische omgeving zich door een voorzichtig herstel na de economische uitdagingen van de afgelopen jaren. De inflatie nam geleidelijk af, maar bleef boven de doelstelling van de Europese Centrale Bank (ECB) van 2%. Tegelijkertijd groeiden de Nederlandse en Europese economieën in 2024 licht, waardoor de zorg voor een recessie steeds verder naar de achtergrond verdween. Op de kapitaalmarkten droeg dit positieve sentiment onder andere bij aan wereldwijd historisch hoge aandelenkoersen. Met name de waarderingen van AI-gerelateerde bedrijven namen meer dan verwacht toe, met het risico op bubbelvorming.

De financiële positie van huishoudens bleef relatief stabiel, maar blijft kwetsbaar voor (onverwachte) economische tegenvallers. Nederlandse huishoudens bleken weerbaar tegen de stijgende inflatie en rentes. Dit komt onder meer door de verstrekte overheidssteun direct na het uitbreken van de coronapandemie en energiecrisis, (cao-)loongroei, de krappe arbeidsmarkt en het feit dat veel Nederlandse huishoudens hun hypothecaire lening met een langere rentevaste periode hebben uitstaan. Tegelijkertijd bleef aandacht voor de financiële gezondheid van kwetsbare huishoudens noodzakelijk, onder meer door de lange-termijneffecten van hogere rentes op schulden van huishoudens en de toenemende kosten voor levensonderhoud.

Digitalisering

De snelle ontwikkeling van Artificiële Intelligentie (AI) kent kansen en risico's voor de financiële sector. Met de EU AI Act heeft de Europese Commissie regels gesteld voor het gebruik van AI. Met de AI Act in het achterhoofd publiceerden we met De Nederlandsche Bank (DNB) een rapport over de impact van AI in de financiële sector en het toezicht daarop.

Als positief beschouwen wij dat AI wordt ingezet voor fraudepreventie en -detectie, het tegengaan van witwassen en terrorismefinanciering en cybercriminaliteit, laagdrempelige informatieverstrekking, het versnellen en efficiënter maken van onder andere het kredietbeoordelingsproces en identiteitsverificatie. Ook helpt AI medewerkers om efficiënter te werken. Wel zien we risico's op het gebied van gegevensbeveiliging, het uitsluiten van mensen op basis van algoritmen en de macht van een paar grote techpartijen.

Digitalisering zal de financiële sector verder vormen in de komende periode. Met Europese wetgeving gericht op (de effecten van) technologische ontwikkelingen komt ook de financiële sector op een nieuw volwassenheidsplateau. De implementatie van wetgevingstrajecten als *Digital Operational Resilience Act* (DORA), *Markets in Crypto Assets Regulation* (MiCAR) en de AI Act stellen nieuwe eisen aan de sector. Het jaar 2024 stond voor ons grotendeels in het teken van de voorbereiding van de markt en onszelf op deze nieuwe regelgeving.

Wat betreft digitalisering hebben wij zorgen over de kwetsbaarheden zoals digitale criminaliteit, gericht op zowel ondernemingen als consumenten, concentratierisico's en afhankelijkheden van een beperkt aantal derde partijen in de keten. Ook bestaan risico's op het inzetten van grote hoeveelheden data met een negatieve uitwerking voor consumenten (hyperpersonalisatie).

Duurzaamheid

Duurzaamheidsregelgeving is veelal afkomstig uit Europa. In 2024 zijn nieuwe regels op dit gebied ingegaan. De Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) schrijft voor dat bepaalde ondernemingen vanaf boekjaar 2024 moeten rapporteren volgens bepaalde standaarden voor verslaggeving over duurzaamheid, de *European Sustainability Reporting Standards* (ESRS). De meeste Europese landen hebben de CSRD omgezet in nationale maatregelen. De implementatie van deze Europese richtlijn heeft in Nederland vertraging opgelopen en is nog niet afgerond. Met de sector hebben we hierover gesprekken gevoerd.

In 2025 is het de bedoeling dat de grotere uitgevende instellingen de eerste duurzaamheidsrapportages over boekjaar 2024 opleveren, gebaseerd op de CSRD.

Om de betrouwbaarheid van duurzame obligaties te versterken en duurzaam toegankelijker en eenduidiger te maken, is de *European Green Bond Standard* geïntroduceerd. Uitgevende instellingen kunnen vanaf eind december 2024, onder strikte voorwaarden, ervoor kiezen deze standaard te volgen, om zodoende de betrouwbaarheid van het groene karakter van de obligaties aan te tonen.

Na de publicatie in 2023 van onder andere ons [rapport over de financiële risico's van klimaatschade](#), groeide vanuit de politiek en andere stakeholders de behoefte om meer bewustzijn bij burgers te kweken over overstromings- en wateroverlastrisico's. Ook zou informatie over funderingsrisico's binnen het (ver)koopproces van woningen beter ontsloten moeten zijn. Zo onderzoekt het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat de (on)mogelijkheden en wenselijkheid van de invoering van een waterlabel, en werken meerdere ministeries samen aan een nationale aanpak funderingsproblematiek. Dit gebeurt in samenwerking met medeoverheden en private partijen. Door consumenten te informeren over deze risico's, worden zij zich bewuster van de gevolgen, en kunnen deze risico's onder andere worden meegenomen in de waardering van woningprijzen.

AFM-duurzaamheidsstrategie

De AFM stelde in 2024 een integrale strategie op voor toezicht op duurzaamheid. Deze strategie beschrijft in grote lijnen zowel onze visie als onze toezichtaanpak op het onderwerp duurzaamheid voor de periode 2024-2028. Ons doel is dat (financiële) ondernemingen en consumenten in staat worden gesteld duurzaamheidsrisico's en duurzaamheidsimpact mee te wegen in hun beslissingen, door middel van transparantietoezicht en de bescherming van consumenten bij het ontwikkelen, aanbieden en adviseren van financiële producten en diensten. Onze toezichtstrategie omschrijft de beoogde aanpak en diepgang van het toezicht en de breedte van de thematiek, en de hiervoor benodigde data en expertise. Ook zorgen we met deze strategie voor consistentie van onze interventiemethodiek, in lijn met het AFM-handhavingsbeleid.

Internationale context

Het jaar 2024 werd vooraf al aangekondigd als het grote verkiezingsjaar, met de Europese verkiezingen en de verkiezingen in de Verenigde Staten. Met de verkiezing van Donald Trump als president zullen de Verenigde Staten in ieder geval op de thema's cryptoactiva en duurzaamheid een andere koers varen. De VS en de EU waren de afgelopen jaren min of meer gelijkgestemd: relatief kritisch ten aanzien van cryptoactiva en de risico's die gepaard gaan met de cryptosector. En voor het thema duurzaamheid zagen we op mondiaal niveau een positieve houding vanuit de VS, in lijn met de EU.

Op 1 december 2024 startte een nieuwe Europese Commissie onder leiding van Ursula von der Leyen. Naast het algemene doel van de Europese Commissie om te zorgen voor minder regeldruk is er veel aandacht voor de zogenoemde Savings & Investments Union, waarin ruimte moet zijn voor zowel de banken als de kapitaalmarkten. Rondom de zomerperiode, gestimuleerd door meerdere rapporten zoals die van Letta, Noyer & Draghi, waren er veel discussies over het intensiveren van de kapitaalmarktunie. In deze discussies zijn meerdere malen het [gezamenlijke position paper van de AFM en DNB](#) hierover en het paper over effectiever toezicht door [centralisering van financiële toezichtgegevens](#) in Europa aangehaald. In 2024 was er ook veel aandacht voor strategische autonomie van de Europese Unie, en ook voor de rol die derde landen, zoals het Verenigd Koninkrijk, spelen in de internationale financiële sector. Verder ging veel aandacht naar het opzetten van de nieuwe Europese toezichthouder op het vlak van anti-witwassen (AMLA).

Het AFM-effect

Internationale duurzaamheidssamenwerking

Hoe de AFM met het beïnvloeden van nieuw en bestaand beleid op internationaal niveau, zorgt voor een betere bescherming van beleggers, en voor het bevorderen van marktintegriteit.

Wat was het probleem?

Financiële instellingen mobiliseren kapitaal voor duurzame investeringen. Beschikbaarheid en kwaliteit van informatie over duurzaamheid is een van de belangrijkste aandachtspunten van de AFM. Onnauwkeurige, onvergelijkbare of onbetrouwbare informatie kan leiden tot verkeerde prijsstelling van activa, verkeerde toewijzing van kapitaal, en tot misleiding van beleggers en consumenten.

Wat deed de AFM?

Omdat verbetering van duurzaamheidsinformatie een internationale aangelegenheid is, werkt de AFM aan dit onderwerp via de Europese toezichthouders European Securities and Markets Authority (ESMA), European Insurance and Occupational Pensions Authority (EIOPA) en European Banking Authority (EBA). Ook op mondiaal niveau is de AFM actief, via de International Organisation of Securities Commissions (IOSCO).

- **Duurzaamheidsclaims:** In 2023 brachten we de Leidraad duurzaamheidsclaims uit, met handvatten voor financiële ondernemingen en pensioenuitvoerders voor het doen van correcte, duidelijke en niet-misleidende duurzaamheidsclaims. Hierna schreven we via EIOPA mee aan Europese guidance om zo ons gedachtegoed op dit onderwerp te propageren.
- **SFDR:** Eind 2023 brachten we een position paper uit over mogelijke verbeteringen voor de Sustainable Finance Disclosure Regulation. Hierna nam de AFM deel aan een werkgroep van de drie European Supervisory Authorities (ESA's) voor het ontwikkelen van een gedeelde Opinion over de SFDR, voor de aanstaande herziening van deze wetgeving.
- **Klimaattransitieplannen:** Bij IOSCO zitten wij de Transition Plan Work Stream (TPWS) voor en schreven we mee aan een rapport over de klimaattransitieplannen.

We stelden duidelijke tips op om eerlijke duurzaamheidsclaims te maken.

Een eerlijke duurzaamheidsclaim: zo doe je dat

- Juist, representatief en actueel**
- Concreet en goed onderbouwd**
- Begrijpelijk, passend en vindbaar**

→
Lees verder op volgende bladzijde

Internationale duurzaamheidssamenwerking (vervolg)

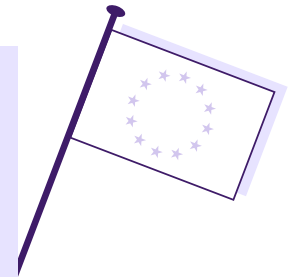
Wat deden de internationale toezichhouders vervolgens?

- **EIOPA** bracht in 2024 de Opinion on Sustainability Claims uit, met principes voor nationale toezichhouders voor het beoordelen en onderzoeken van duurzaamheidsclaims. Dit document is sterk in lijn met de AFM-leidraad voor duurzaamheidsclaims, waardoor onze visie binnen Europa breed wordt gedragen.
- **De ESA's** brachten in 2024 een Joint ESAs Opinion on the assessment of the SFDR uit, waarin zij pleitten voor een coherent wettelijk kader voor duurzame financiering. Hierin zijn veel AFM-standpunten terug te vinden.
- **IOSCO** publiceerde een rapport hoe openbaarmakingen van klimaattransitieplannen de doelstellingen van beleggersbescherming en marktintegriteit kunnen ondersteunen.

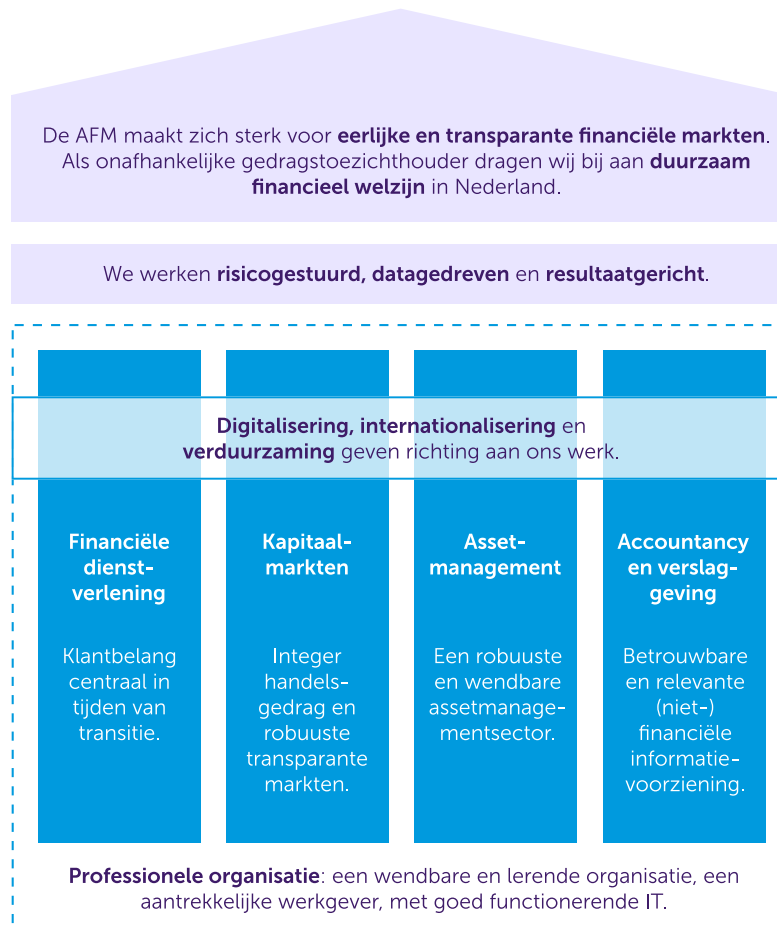
Wat is daarvan de impact?

- **Duurzaamheidsclaims:** Nu is er een eenduidige manier van kijken naar duurzaamheidsclaims binnen de verzekerings- en pensioensector. Dit creëert een gelijk spelveld voor marktpartijen en zorgt voor een betere bescherming van beleggers en consumenten.
- **SFDR:** We verwachten in 2025 een concreet voorstel van de Europese Commissie voor herziening van de SFDR. De duidelijke en gezamenlijke standpunten van de Europese toezichhouders kunnen effectief in de Europese wetgeving worden meegenomen.
- **Klimaattransitieplannen:** Het IOSCO-rapport over de klimaattransitieplannen helpt ervoor te zorgen dat investeerders informatie beter kunnen begrijpen en te vergelijken, ondanks de verschillen in vereisten en klimaatbeloftes per jurisdictie. Daarnaast maakt het duidelijk dat klimaattransitieplannen ook een belangrijke rol spelen op het gebied van beleggersbescherming en marktintegriteit.

AFM-strategie

Figuur 1. Strategiehuis AFM

De doelen die we hebben gesteld in de [Agenda 2024](#) en bijbehorende activiteiten, komen voort uit onze ['AFM Strategie 2023-2026'](#). Digitalisering, internationalisering en verduurzaming zijn de trends die daarbij bepalend zijn voor de financiële sector en ons toezicht. Deze

vormen de rode draad in de strategie. In de strategie hebben we vier meerjarige toezichtdoelen geformuleerd, één voor elk toezichtgebied. Een stevig fundament in de vorm van een professionele organisatie is daarbij van groot belang. Naast de missie en strategie is ook de risicoanalyse in ['Trendzicht 2024'](#) een belangrijke basis geweest voor het bepalen van onze toezichtkeuzes in 2024.

Deze figuur verbeeldt de AFM Strategie 2023-2026. Bovenaan staat de missie: de AFM maakt zich sterk voor eerlijke en transparante financiële markten. Als onafhankelijke gedragstoezichthouder dragen wij bij aan duurzaam financieel welzijn in Nederland. Daaronder staat onze werkwijze: we werken risicogestuurd, datagedreven en resultaatgericht. De drie trends digitalisering, internationalisering en verduurzaming geven richting aan ons werk. Onze missie geven wij invulling met toezichtdoelen op de vier toezichtgebieden van de AFM: financiële dienstverlening, kapitaalmarkten, assetmanagement en accountancy.

De toezichtdoelen zijn: klantbelang centraal in tijden van transitie (financiële dienstverlening), integer handelsgedrag en robuuste en transparante markten (kapitaalmarkten), een robuuste en wendbare assetmanagementsector (assetmanagement) en betrouwbare en relevante (niet-)financiële informatievoorziening (accountancy). De professionele organisatie is hiervoor het fundament: een wendbare en lerende organisatie, een aantrekkelijke werkgever, met goed functionerende IT.

Risicogestuurd

Risicogestuurd toezicht richt zich op het efficiënt en effectief inzetten van onze middelen om problemen aan te pakken in de markt met de meeste risico's. Het houdt in dat wij ons richten op zaken waar de meeste schade voor consumenten, beleggers en overige marktpartijen kan ontstaan. We willen tijdig ontwikkelingen, gedragingen en uitkomsten zien die schade (kunnen) berokkenen aan onze missie en doelen. Dit doen wij onder andere door publicatie van onze centrale risicoanalyse [Trendzicht 2024](#). Naast de centrale risicoanalyse voeren wij ook risicoanalyses per toezichtgebied uit, waarop de prioriteiten in het toezicht bepaald worden.

Datagedreven

Datagedreven toezicht houdt in dat we structureel gebruikmaken van data en data-analyse om effectiever toezicht te houden.

Zo gebruikten wij data om de belangrijkste trends en ontwikkelingen in de pensioensector te monitoren en om risicogestuurd toezicht te houden. Met de inwerkingtreding van de nieuwe Pensioenwet op 1 juli 2023 is de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel gestart en is het jaarlijks informatieverzoek richting pensioenuitvoerders gewijzigd. In 2024 zetten wij grote stappen om dit risicogestuurde toezicht vorm te geven in datagedreven processen. Door de ontwikkeling van een schaalbare en verantwoorde methodiek kunnen we nu snel de benodigde inzichten verkrijgen. Hierbij valt te denken aan thema's als *informatieverstrekking, keuzebegeleiding, governance* en *klachten*.

In 2024 voerden wij samen met De Nederlandsche Bank een verkenning uit om onze visie op het toepassen van generatieve AI vorm te geven. Tijdens deze verkenning zochten wij naar manieren om met veilig en verantwoord gebruik van generatieve AI de interne productiviteit te verhogen en de kwaliteit van ons werk te verbeteren. Wij onderzochten toepassingen die voldoen aan deze criteria, waarborgen en zogenaamde guardrails en zullen deze mogelijkheden in 2025 breder inzetten voor de doelstellingen van de AFM.

Een voorbeeld van een kwalitatieve aanpak is dat wij onderzoeken of wij voor het toezicht op verslaggeving gebruik kunnen maken van de mogelijkheden die generatieve AI en *Large Language Models* bieden om informatie uit jaarverslagen effectief te verwerken en analyseren. Dit voorbeeld van een innovatieve datagedreven toepassing biedt veel potentie, en wordt omkleed met een grote mate van zorgvuldigheid. Deze exploratie richt zich dan ook vooral op de vraag of en hoe we binnen de AFM in de toekomst gebruik zouden kunnen maken van dergelijke technieken binnen de gestelde kaders.

In 2024 zijn wij begonnen met de ontwikkeling van een nieuwe datagedreven toezichtstrategie, die wij komend jaar zullen afronden. In deze strategie werken we uit hoe we inspelen op de toenemende digitalisering van de financiële sector, hoe we datagedreven toezicht optimaal kunnen inzetten om ons risicogestuurde toezicht te verster-

ken en wat de verdere ontwikkeling van datagedreven toezicht vraagt in termen van data, datatoepassingen en expertise. Daarnaast is dit jaar een kwartiermaker begonnen met de voorbereiding van een *data office*, dat naar verwachting volgend jaar verder ingericht zal worden.

Resultaatgericht

Resultaatgericht betekent dat wij een duurzaam positieve impact nastreven op het gedrag van instellingen. Hiervoor zetten wij een formele (handhaving) en informele interventieaanpak in die gericht is op de onderliggende oorzaken en prikkels voor dat gedrag. We zetten onze schaarse capaciteit in op het voorkomen, beperken en/of aanpakken van belangrijke risico's en willen met ons toezicht zo veel mogelijk resultaat behalen. Een voorbeeld hiervan zijn onze signalen over de risico's van uitgesteld betalen (*Buy Now, Pay Later*) door consumenten. Ondanks dat dit fenomeen nog niet onder ons toezicht valt, hebben we in samenwerking met de sector belangrijke stappen gezet om ervoor te zorgen dat minderjarigen hierdoor niet in de problemen komen.

Publicaties in 2024

Rapporten

- Agenda 2024: Versnelling noodzakelijk in duurzaamheidstransitie financiële sector (januari)
- De impact van AI in de financiële sector en het toezicht (april)
- AFM Jaarverslag 2023: digitale verleidingen meest riskant voor jongeren (april)
- Trendzicht 2025: Europees risicodragend kapitaal stroomt nu vooral naar VS (november)

Consultaties

- Consultatiereactie klimaatmaatregelen financiële sector: haak aan bij Europese initiatieven (april)
- Consultatie implementatiebesluit DORA (mei)
- Consultatiereactie op de Wet toezichtondersteunende rapportage AFM (juni)

Andere publicaties

- FD-column Laura van Geest: Er is maar heel weinig simpel aan simpel beleid (februari)
- DORA-update 3: Stel kader op voor ICT-risicobeheer (maart)
- FD-column Laura van Geest: 'Barbertje moet hangen' is een verleidelijke uitweg (maart)
- FD-column Laura van Geest: 'Weerbaarheid weegt zwaarder dan autonomie' (april)
- Voor ingrijpende ontwikkelingen is aanpassing wetgeving gewenst (mei)
- FD-column Laura van Geest: 'Dreigt trias politica dramadriehoek te worden?' (mei)
- Europese toezichthouders publiceren greenwashing-rapporten (juni)
- DORA-update 4: beheer, classificatie en rapportage van ICT-gerelateerde incidenten (juni)
- FD-column Laura van Geest: 'Waardevol toezicht lukt alleen met scherpe keuzes' (juni)
- Klaar voor DORA? AFM publiceert checklist voor ondernemingen (juli)
- FD-column Laura van Geest over nepnieuws (juli)
- FD-column Laura van Geest: 'Laat deelnemer meer baas zijn over groen pensioen' (augustus)
- DORA-update 5: Aan de slag met DORA: AFM licht testen van de digitale operationele weerbaarheid toe (september)
- FD-column Laura van Geest: 'In de wereld van AI ben je nergens zonder Europa' (september)
- Nieuwe ESMA-richtsnoeren voor ESG-of duurzaamheidstermen in fondsnamen (oktober)
- Opiniëartikel AFM-bestuurslid Jos Heuvelman: Voor modern financieel toezicht zijn data onontbeerlijk (november)
- Speech Laura van Geest op CSRD Day (november)
- FD-column Laura van Geest: 'Graag meer betutteling en minder gebruiksgemak' (november)
- DORA: AFM vraagt in februari informatieregister op (december)
- FD-column Laura van Geest: Hardlopers zijn doodlopers bij veranderen (december)

2. Toezicht op financiële dienstverlening

Drie transitieën zijn in 2024 van grote invloed geweest op de samenleving, de financiële sector en daarmee de consument. Digitalisering en daarmee samenhangend de internationalisering, de transitie naar een duurzame economie en tot slot de pensioentransitie. Deze transitieën hadden ook in 2024 impact op de producten en diensten die de financiële sector aanbiedt, op welke manier dit gebeurt en ten slotte op ons toezicht.

De AFM houdt altijd vast aan het uitgangspunt dat het klantbelang centraal moet blijven staan tijdens dit soort transitieën. Dit betekent onder meer dat consumenten goed geïnformeerd worden over de financiële producten en diensten die zij af willen nemen en dat zij gedurende de looptijd van het product zorgvuldig behandeld worden. Ons toezicht heeft zich in 2024 hier dan ook vooral op gericht.

Tot slot hadden wij veel aandacht voor de nieuwe wet- en regelgeving en het effect daarvan op de sector en consument. Zo bereidden wij ons bijvoorbeeld voor op onze nieuwe toezichttaken onder de Markets in Crypto-Assets Regulation (MiCAR) en verleenden we in 2024 de eerste drie MiCAR-vergunningen.

Dit hebben we in 2024 bereikt:

- Nationaal en internationaal stimuleerden we financieel dienstverleners om bij digitalisering het klantbelang centraal te blijven stellen. Bijvoorbeeld op het gebied van uitgesteld betalen.
- We zagen erop toe dat marktpartijen consumenten ondersteunen bij het maken van verantwoorde keuzes voor een gezonde financiële toekomst. Waar dat niet gebeurde, grepen we in. We publiceerden twee boetes voor overkreditering van klanten, en drie boetes voor finfluencers.
- We faciliteerden marktpartijen om duurzaamheidswet- en regelgeving zoals de SFDR goed na te leven, onder andere door ze handvatten te bieden om verbeteringen door te voeren.

- In dialoog met de pensioensector deelden we onze zorgen over de mogelijk onrealistische verwachtingen van deelnemers op basis van de transitiecommunicatie. Naar aanleiding hiervan pakt de sector zijn verantwoordelijkheid en gaat de communicatie verduidelijken door middel van gelaagde informatie en persoonlijke toelichtingen.

Digitalisering in het belang van klanten

We vinden het belangrijk dat financieel dienstverleners digitalisering inzetten in het belang van hun klanten. Dit betekent bijvoorbeeld dat distributie- en verkoopomgevingen helder en klantgericht zijn, en dat financieel dienstverleners producten en diensten aanbieden die aansluiten bij de behoeften van consumenten. Bovendien mag digitalisering niet leiden tot uitsluiting.

Consumenten beter beschermd tegen overkreditering

Omdat het aantal incidentmeldingen aan de AFM toenam, deden we in 2024 een verkennend onderzoek naar de changemanagementprocessen van kredietaanbieders, en dan specifiek naar het niet of onvoldoende testen van softwarewijzigingen waardoor fouten konden leiden tot overkreditering. Door middel van het [delen van principes en good practices](#) gaven we de sector handvatten om hun changemanagementprocessen en kredietacceptatieprocessen aan te scherpen. Dit zorgt ervoor dat consumenten beter beschermd zijn tegen overkreditering.

Grensoverstijgende dienstverlening vraagt om grensoverstijgend toezicht

Nederlandse consumenten worden in toenemende mate bediend door buitenlandse financiële ondernemingen. In 2024 volgden we deze grensoverstijgende dienstverlening nauwlettend op signalen van ongewenste producten en diensten. Ook zetten we ons in om het grensoverstijgende toezicht op partijen in de verzekerings- en beleggingssector te versterken. Omdat harmonisatie van regelgeving en processen hiervoor cruciaal is, leverden we bij the European Insurance and Occupational Pensions Authority (EIOPA) en bij the European Securities and Markets Authority (ESMA) onze bijdrage aan het opstellen van gemeenschappelijke principes en werkwijzen voor gedrags-toezicht. Daarnaast deelden we kennis en informatie met andere Europese toezichthouders en stemden we ons toezicht af op grensoverstijgend opererende partijen. Dit leidde er in specifieke gevallen toe dat het aantal klachten van Nederlandse verzekerden sterk afnam na interventie van de AFM.

Andersom zijn er ook partijen met een Nederlandse vergunning die in het buitenland diensten aanbieden via een Europees paspoort. Als 'home' toezichthouder wezen wij een aantal brokers op het versterken van hun dienstverlening aan retailbeleggers, zodat deze meer in het belang van de belegger is, en op het consistent voldoen aan informatieverstrekkingsnormen voor communicatie over dienstverlening in andere Europese lidstaten.

Om beleggersbescherming te stimuleren, namen we op Europees niveau deel aan verschillende werkgroepen en standing committees. Zo verzorgden we input voor onderwerpen zoals digitalisering, best execution, kostentransparantie en marketing.

We namen deel aan verschillende werkgroepen binnen IAIS, de internationale standard setting-organisatie op het gebied van verzekeringstoezicht. Vanaf 2024 heeft de AFM de voorzittersrol in de Market Conduct Working Group van IAIS, het deel van IAIS dat zich primair bezighoudt met gedragstoezicht.

Achteraf betalen baart ons zorgen

In 2024 bereidden we ons verder voor op het toezicht op *Buy Now Pay Later*-partijen (BNPL). We uitten naar aanleiding van een data-uitvraag onze zorgen over het gebruik van deze dienst door minderjarigen. Ook spraken we meermaals onze zorg uit over het gebruik van BNPL in fysieke winkels. Hierop kregen we veel bijval. In het [regeerprogramma van kabinet Schoof](#) (september 2024) staat dat een leeftijdsverificatie verplicht gaat worden voor BNPL. We voerden meerdere marktgesprekken met bijvoorbeeld grote techbedrijven en online winkelplatforms die mogelijk onder ons toezicht komen in 2026. We namen deel aan het Klarna College of Supervisors, geïnitieerd door de Zweedse toezichthouder, om het grensoverstijgende toezicht te versterken.

Extra aandacht voor neo-brokers

We hadden in 2024 extra aandacht voor (neo-)brokers. We werkten veel samen met DNB en buitenlandse toezichthouders. We deden thematische en individuele onderzoeken (inclusief informele handhaving) en voerden gesprekken, waardoor verschillende brokers hun werkwijze aanpasten. Hierdoor verkleinden we de risico's die gaan over administratieve tekortkomingen, het uitlenen van effecten (*securities lending*), de compliancefunctie, nieuwe bedrijfsmodellen, cliëntclassificatie en het provisieverbod.

Ook deden we onderzoek bij een selectie van kleinere beleggingsondernemingen. In dat onderzoek keken we naar de naleving van de vereisten ten aanzien van vakbekwaamheid, het product governance proces en geschiktheid van beleggingsportefeuilles. De uitkomsten van het onderzoek worden in 2025 met de sector gedeeld.

Een eerlijke premie voor loyale verzekerden

We onderzochten in 2024 of verzekeraars verschillende winstmarges per persoon rekenen. We constateerden dat bij 47% van de onderzochte verzekeraars, loyale klanten bij minimaal één productgroep een hogere premie betalen dan klanten die voor het eerst hun polis verlenen, zonder dat hier een actuariële reden voor is. Dit kan strijdig zijn met de eerlijke behandeling van klanten en de normen voor productontwikkeling. We zullen in gesprek gaan met de met de verzekeraars waar sprake is van deze vorm van margepersonalisatie en zullen de ontwikkelingen blijven monitoren.

Verantwoorde keuzes voor een gezonde financiële toekomst

We zien dat de keuzeomgeving en distributiekanaal veranderen door digitalisering. Daardoor verandert ook de manier waarop consumenten worden beïnvloed, bijvoorbeeld door finfluencers en sociale media. We vinden het belangrijk dat marktpartijen consumenten ondersteunen bij het maken van verantwoorde keuzes.

Zicht op digitale marketing en social media

In 2024 gaven we in ons toezicht prioriteit aan marktpartijen die producten laagdrempelig aanbieden via apps en digitale marketing. Zo deden we onderzoek naar *embedded insurance* en publiceerden we hierover in de Beursbengel en op [VVP Online](#). In ons toezicht op informatieverstrekking verbeterden we ons zicht op digitale marketing en sociale media. We voerden diverse interventies uit naar aanleiding van overtredingen binnen digitale marketing. We actualiseerden onze [Beleidsregel informatieverstrekking](#) op het gebied van *affiliate marketing* en pensioencommunicatie. Binnen het Samenwerkingsplatform Digitale Toezichthouders (SDT) waar wij onderdeel van zijn, lieten we [onderzoek](#) uitvoeren naar sponsorvermeldingen door influencers. Hieruit bleek dat de huidige regels voor influencermarketing tekortschieten in het beschermen van kinderen en jongeren. Het onderzoek maakt duidelijk hoe influencers sponsorvermeldingen het beste kunnen (laten) vormgeven.

Het AFM-effect

Boetes voor influencers

Hoe de AFM er met formele interventies (boetes) voor zorgt dat influencers op de hoogte zijn van de regels die voor hen gelden, waardoor consumenten beter beschermd zijn.

Wat was het probleem?

Finfluencers zijn influencers die zich op sociale media, websites of in podcasts uitlaten over beleggen in financiële producten. Uit onderzoek wisten we dat beleggers gebruik maken van informatie op sociale media bij het nemen van beleggingsbeslissingen. Mede door de opmars van gemakkelijk toegankelijke beleggingsapps, wordt beleggen steeds laagdrempeliger. Het aantal jonge beleggers neemt snel toe. Hoewel de (technologische) dienstverlening dus behoorlijk met zijn tijd meegaat, stamt de relevante regelgeving uit 2007, een tijd waarin beleggingsapps nog geen gemeengoed waren.

Wat deed de AFM?

In 2021 verrichtte de AFM een verkenning naar deze markt. We keken naar uitingen van 150 influencers op sociale media en websites. Wat bleek? Finfluencers en beleggingsondernemingen houden zich lang niet altijd aan wet- en regelgeving. Zo werd er beleggingsadvies gegeven zonder vergunning, was er onvoldoende zorgvuldigheid bij beleggingsaanbevelingen, kregen influencers vergoedingen voor het aanbrengen van klanten, prezen ze risicovolle financiële producten aan en werkten ze samen met illegale partijen. De onderzoeken van de AFM leidden ertoe dat de AFM meerdere boetes oplegde. Inmiddels zijn vijf boetes die in 2024 aan influencers zijn opgelegd voor het medeplegen van illegaal vermogensbeheer gepubliceerd, variërend van €34.000 tot €620.000.

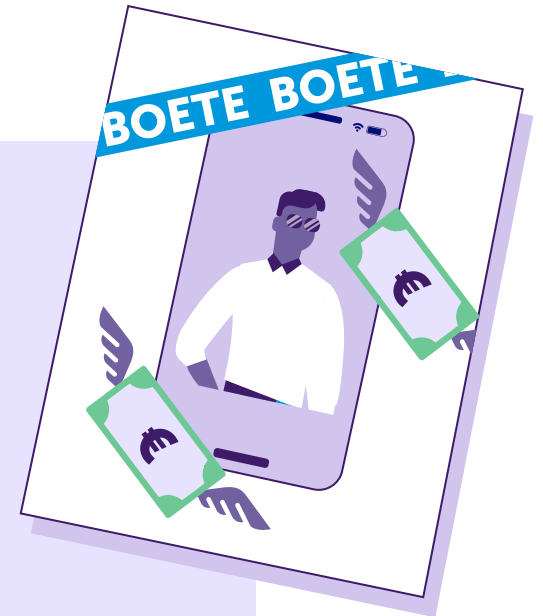
Wat deed de markt vervolgens?

Het verkennende onderzoek van de AFM en het daaropvolgende formele optreden, leidden ertoe dat influencers nu beter nagaan of hun werkzaamheden voldoen aan de regels, en daar waar nodig aanpassingen doen. Voorbeelden van aanpassingen zijn het vermijden van het geven van beleggingsadvies of het verhogen van de kwaliteit van de informatieverstrekking.

Wat is daarvan de impact?

De boetes geven het signaal dat de AFM optreedt tegen ongewenste samenwerkingen, voorkomt herhaling door de betrokkenen, informeert andere influencers over de geldende regels en fungeert als een waarschuwing voor beleggers. De consument wordt beter beschermd, doordat influencers beleggingsadvies en beleggingsaanbevelingen vermijden en duidelijker communiceren over risico's en commissies.

Boetes zorgen ervoor dat influencers beter op de hoogte zijn van de regels.

Leidraad scenarioanalyses vanuit klantperspectief voor de PARP-norm

We publiceerden in 2024 deze leidraad om richting te geven aan (mede)ontwikkelaars van financiële producten voor het uitvoeren van scenarioanalyses om de werking van producten onder verschillende omstandigheden te toetsen. Deze analyses zijn onderdeel van het 'Product Approval and Review Proces' (PARP) en hebben als doel dat consumenten financiële producten krijgen die aansluiten bij hun situatie, waardoor consumenten beter beschermd zijn. De leidraad is goed ontvangen door de sector en heeft veel draagvlak. We hebben de vertaling van de leidraad verspreid onder de andere toezichthouders in Europa - via ESMA en EIOPA.

Boetes voor overkreditering van klanten

We deden onderzoek bij kredietaanbieders naar verantwoorde kredietverstrekking. We toetsten de naleving van de leennormen, ter voorkoming van problematische schulden bij consumenten. Uit de dossier-onderzoeken bleek dat meerdere partijen niet voldeden aan de norm, met overkreditering van grote groepen klanten tot gevolg. In 2024 zijn twee boetes gepubliceerd die de AFM heeft opgelegd naar aanleiding van overkreditering van klanten. Bij de betreffende kredietaanbieders zijn alle betrokken klanten gecompenseerd.

Mede dankzij onze input is in de Tijdelijke Regeling hypothecair krediet de term "bestendig inkomen" verduidelijkt. Ook leverden we een bijdrage aan de evaluatie van deze regeling in opdracht van het ministerie van Financiën en het ministerie van VRO. Het ministerie van Financiën paste de relevante artikelen aan met ingang van 2025. Ook leverden we een bijdrage aan de evaluatie van deze regeling door het ministerie van Financiën.

Een goede naleving van duurzaamheidswet- en regelgeving

Er spelen veel beleidsmatige vraagstukken die raken aan (financiering van) verduurzaming van woningen, klimaatrisico's en waardebeoordeling van woningen. De AFM stuurt op een goede naleving van wet- en regelgeving op het gebied van duurzaamheid, zoals de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR), waarbij het belang van de consument voorop moet staan.

Naleving van de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR)

Bij ons toezicht op de juiste naleving van de SFDR, hechtten we veel waarde aan de beschikbaarheid, kwaliteit en begrijpelijkheid van duurzaamheidsgerelateerde informatie. De banken, beleggingsondernemingen, pensioenuitvoerders en levensverzekeraars kregen aan de hand van een self-assessment inzicht in hun naleving van de SFDR en de verbeteracties die de AFM verwacht. Verder bleek uit ons onderzoek naar een selectie van de producttemplates dat het nog schortte aan de kwaliteit en begrijpelijkheid van de informatie in SFDR-templates die ondernemingen moeten gebruiken. Onze oproep aan de sector om dit aan te passen leidde tot veel verbeteringen.

Voor pensioenfondsen en premiepensioeninstellingen vergeleken we de uitkomsten van het self-assessment met de uitkomsten van een eerder self-assessment uit 2022. Zo konden we ze inzicht geven in hoe de SFDR marktbreed wordt toegepast en nageleefd en welke veranderingen daarin hebben plaatsgevonden. Zo zagen we, op grond van wat pensioenuitvoerders in het self-assessment rapporteerden, een toename van 13% voor het aantal pensioenregelingen dat duurzame kenmerken promoot en een toename van 10% van het aantal pensioenuitvoerders dat rekening houdt met hun negatieve impact. Deze inzichten droegen bij aan de naleving van de SFDR, met als doel het bereiken van maximale transparantie over duurzaamheid richting de deelnemer.

Duurzaamheid bij schadeverzekeringen

Bij schadeverzekeringen geldt dat er relatief weinig specifieke duurzaamheidsrichtlijnen gelden. In 2024 verdiepten we ons in dit onderwerp. We stelden een format op om bij verzekeraars uit te vragen op welke manier zij invulling geven aan het begrip duurzaamheid in hun producten. Hiermee legden we de basis voor toekomstig toezicht op duurzaamheidsaspecten en claims hierover in de schadeverzekeringsmarkt.

Duurzaamheid bij productontwikkeling

Door middel van een self-assessment onderzochten we in hoeverre banken, beleggingsondernemingen en levensverzekeraars duurzaamheid meenemen in hun product oversight & governance (POG) en geschiktheidstoets. De self-assessments boden de ondernemingen de mogelijkheid om zelf te analyseren waar zij wel en niet voldoen en waar nog actie nodig is. We deelden [onze bevindingen](#) met de sector, met daarbij een aantal handvatten voor marktpartijen om verbeteringen door te voeren. Bijvoorbeeld op het gebied van betere toegang voor beleggers tot duurzaam productaanbod door de uitleg over duurzaamheidsvoorkeuren begrijpelijker te maken en door deze duurzaamheidsvoorkeuren zorgvuldiger bij beleggers uit te vragen. Daarnaast verwachten we van marktpartijen dat zij hun productaanbod evalueren en duurzaamheidsfactoren meenemen in hun evaluatie.

Duurzaamheidsclaims

Duurzaamheid speelt een steeds belangrijkere rol in keuzes van klanten. Ook pensioenuitvoerders gebruiken duurzaamheidsclaims richting werkgevers en hun deelnemers. Werkgevers kunnen die informatie betrekken bij de keuze van een pensioenproduct, deelnemers bij het meepraten over het beleggingsbeleid van hun pensioenuitvoerders. Daarom moeten zij erop kunnen vertrouwen dat de duurzaamheidsclaims eerlijk zijn en in lijn zijn met hun verwachtingen. Daarom begonnen we in 2024 een verkennend onderzoek naar duurzaamheidsclaims bij banken, beleggingsondernemingen, pensioenfondsen en verzekeraars om in kaart te brengen in hoeverre duurzaamheidsclaims in de markt correct, duidelijk en niet-misleidend zijn. De

uitkomsten van de verkenning (2025) zullen we gebruiken om onze prioriteiten in het toezicht te bepalen.

Duurzaamheid en leennormen

De ontwikkeling van 'de visie op duurzaamheidsvraagstukken en modernisering van de leennormen bij hypothecair krediet' is in 2024 door capaciteitsgebrek doorgeschoven naar 2025.

Zorgvuldige overgang naar nieuwe pensioenregeling

Voor pensioendeelnemers is het belangrijk dat zij de overgang naar een nieuwe pensioenregeling begrijpen, en dat ze tijdig worden geïnformeerd over de gevolgen die dat voor hen heeft. Ook moeten pensioenregelingen aansluiten bij de risico's die deelnemers willen en kunnen dragen, en hebben deelnemers goede begeleiding nodig bij het maken van keuzes.

Gelaagde informatie en persoonlijke toelichtingen

In 2024 onderzochten we de communicatie door pensioenfondsen over Indexatie AMvB en het overbruggingsplan. Ook deelden we in dialoog met de sector onze zorgen over de mogelijk onrealistische verwachtingen van deelnemers op basis van de transitiecommunicatie. Naar aanleiding hiervan pakt de sector zijn verantwoordelijkheid en gaat zij de communicatie verduidelijken met gelaagde informatie en persoonlijke toelichtingen.

Het transitie-overzicht is voor deelnemers de meest tastbare informatie die zij krijgen over de gevolgen voor hen persoonlijk van de pensioentransitie. Daarom deden we onderzoek naar de inrichting van deze overzichten bij pensioenfondsen, verzekeraars en premiepensioeninstellingen. Pensioenuitvoerders gaven in de tweede helft van 2024 aan dat zij naar aanleiding van ons onderzoek verbeteringen hebben doorgevoerd, bijvoorbeeld door persoonlijke toelichtingen toe te voegen. Deze persoonlijke toelichtingen moeten aansluiten bij de persoonlijke situatie van de deelnemer, en bij de getoonde doorrekeningen.

Risicogestuurd datagedreven toezicht op tweedepijlerpensioenen

De jaarlijkse toezichtrapportage hebben wij dusdanig aangepast dat de vragen beter aansluiten bij de Wet toezicht pensioenen (Wtp). Dit draagt bij aan risicogestuurd datagedreven pensioentoezicht om (nieuwe) ontwikkelingen en risico's over de markt voor tweedepijlerpensioenen (het medewerkerspensioen) inzichtelijk te maken tijdens en na de transitie.

Bij de Toezichtrapportage Tweedepijlerpensioen over rapportagejaar 2023 hebben wij de nieuwe opzet al gevolgd. Dit verliep goed en door deze herziening zijn wij klaar voor de overgang naar nieuwe pensioenregelingen en kunnen we de ontwikkelingen en risico's binnen de pensioensector blijven volgen. De aanpassingen leveren ook direct een scherper beeld op van thema's die we al volgden, zoals die op het gebied van pensioenkeuzes, informatieverstrekking en klachtenprocedures. Tegelijkertijd verbeterden we ook achter de schermen onze systemen en processen om efficiënter te werken en de maximale impact te halen uit de informatie die wij ontvangen. Dit helpt ons bij het bepalen van de juiste risico's om aan te pakken.

Verdiepende pensioeninzichten delen met de sector

Op basis van data van alle Nederlandse pensioenuitvoerders publiceerden we ons jaarlijkse [Sectorbeeld pensioenen](#). Ook ontvingen pensioenuitvoerders individuele terugkoppelingen op basis van de data uit deze publicatie, onder andere over keuzes die deelnemers maken en niet opgeëiste pensioenen.

In 2024 deelden we met de markt onze (soms tussentijdse) onderzoeksbevindingen en good practices over het uitvoeren van nieuwe normen en taken door pensioenuitvoerders. Bijvoorbeeld via onze website, via publicaties, en via het Transitiebulletin. Ook gingen we in gesprek met pensioenuitvoerders en brancheverenigingen. Daarnaast organiseerden we verschillende rondetafelbijeenkomsten (bijvoorbeeld over het communicatieplan en specifiek voor pensioenadviseurs), ons jaarlijks Pensioenevent en namen we deel aan het AFM/DNB Transitieplatform. Hierdoor kunnen we bijvoorbeeld signaleren waar verdere guidance nodig is.

Het AFM-effect

Communicatie over de gevolgen van pensioenbeslissingen

Hoe de AFM er door contacten met de sector voor zorgt dat deelnemers goed geïnformeerd worden over de versoepelde indexatie en daarmee ook over de gevolgen van keuzes van pensioenuitvoerders tijdens de transitie.

Wat was het probleem?

Door een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) mochten pensioenfondsen die verwachten in te varen in het nieuwe pensioenstelsel in 2022 en 2023 onder voorwaarden al bij een dekkingsgraad vanaf 105% de pensioenuitkeringen verhogen (indexeren). Deze versoepelde indexatie zorgde voor daling van de dekkingsgraad van pensioenfondsen die hiervoor kozen, waardoor sommige deelnemers (met name jongeren) naar verwachting minder pensioen zullen opbouwen dan in geval er geen gebruik wordt gemaakt van de Indexatie-AMvB. Hierover moeten pensioenfondsen transparant communiceren. Bijvoorbeeld door voor ieder leeftijdscohort duidelijk te maken wat de financiële gevolgen zijn. Uit AFM-onderzoek in 2023 bleek de communicatie over de versoepelde indexatie bij veel pensioenfondsen nog tekort te schieten.

Wat deed de AFM?

Toen wij onze zorgen na de eerste Indexatie-AMvB aankartten, onder meer in een rapport en toezichtbrieven, leidde dit tot stevige discussies met de sector. 'Deelnemers lezen de lastige informatie over pensioenen toch niet', hoorden we veel. We legden uit dat sommige deelnemers het mogelijk nu niet interesseert, maar wél op het moment dat ze bijvoorbeeld een huis gaan kopen, als ze overwegen om eerder of later te stoppen met werken, of bij een life event zoals een echtscheiding. Bij pensioenfondsen die in 2023 gebruikmaakten van de tweede Indexatie-AMvB was een duidelijke verbetering te zien, zo bleek uit het onderzoek in 2024.

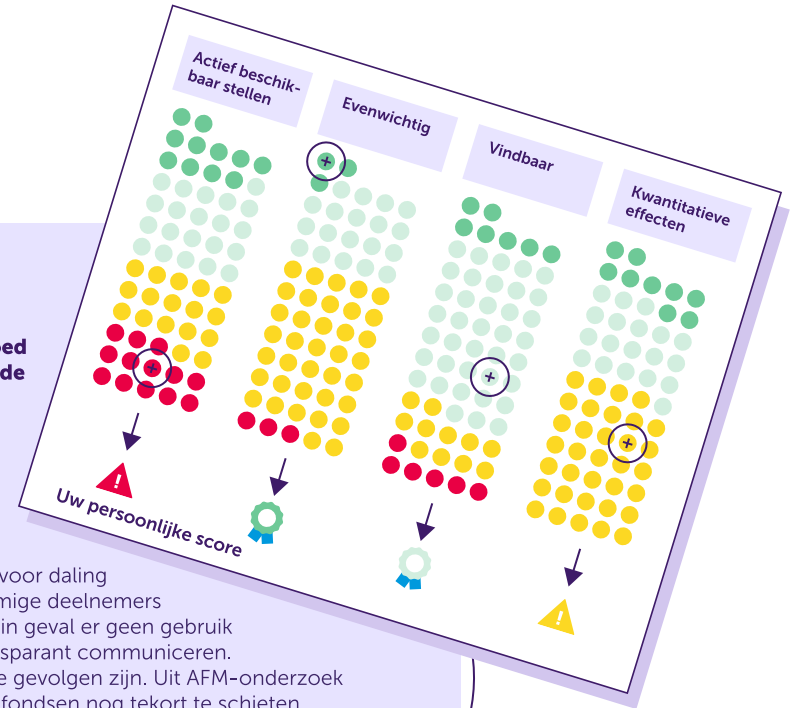
Wat deed de markt vervolgens?

Pensioenfondsen communiceren duidelijker en evenwichtiger over de indexatie. Zo laat vrijwel ieder pensioenfonds een grafiek of tabel zien met daarin de financiële effecten voor iedere leeftijdsgroep. Ook is de communicatie evenwichtiger en duidelijker geworden.

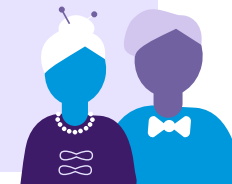

Wat is daarvan de impact?

Deelnemers worden op deze manier goeddeels correct, duidelijk, tijdig en evenwichtig geïnformeerd over hun pensioenaanspraken. Dat was in 2024 des te belangrijker, omdat dit de eerste keer was dat deelnemers met de gevolgen van de pensioen transitie te maken kregen.

Pensioenfondsen kregen een terugkoppeling met hoe zij scoorden op verschillende communicatie-aspecten.

Toezicht op crypto's

De AFM richtte het toezicht op MiCAR verder in, met speciale aandacht voor onderwerpen als witwassen, consumentenbescherming, financiële criminaliteit en illegaliteit.

In 2024 is MiCAR volledig in werking getreden, waardoor we nu toezicht houden op cryptodienstverleners (CASPs) en reclame-uitingen en whitepapers over een grote groep cryptoactiva. Ook met de inwerkingtreding van MiCAR blijven wij handelen in crypto's zeer risicovol vinden voor consumenten. Omdat Nederland een korte overgangstermijn kent, bereidden we ons in 2024 voor om als een van de eerste landen klaar te zijn om toezicht te houden. We richtten ons daarom op het opbouwen van kennis en het delen van die kennis in Europa, via Level 2 (dit zijn technische standaarden van Europese financiële toezichthouders) en Level 3 (dit zijn uitwerkingen van een wetsvoorstel in richtsnoeren en aanbevelingen) bij ESMA. Ook werkten we nauw samen met DNB om onnodige toezichtlast voor de sector te beperken.

We organiseerden twee drukbezochte seminars waarin we uitleg gaven over MiCAR, het vergunningsproces, en het nut en de noodzaak van kritisch toezicht. Hiermee creëerden we draagvlak voor onze toezichtactiviteiten. Ook boden we een [pre-scanprocedure](#) voor partijen die bezig zijn met het voorbereiden van een aanvraag voor een vergunning. Om de markt verder te faciliteren, stuurden we periodiek een [nieuwsbrief](#) over de MiCAR-implementatie en publiceerden we [Q&A's](#). In april namen we als eerste Europese toezichthouder vergunningsaanvragen in behandeling. Na een intensief traject verleenden we in december de eerste vergunningen.

Het doel van deze handhavingsstrategie is om consumenten zo snel mogelijk te behoeden voor illegale CASPs en de daarmee gepaard gaande risico's, zoals het verliezen van inleg. Ook in het kader van het gelijke speelveld in Nederland en Europa (in het bijzonder ten opzichte van CASPs die wel een vergunning hebben) is het belangrijk om snel handhavend te kunnen optreden tegen illegale CASPs.

Over het gebruik van crypto-apps publiceerden we een [verdiepende analyse](#). Hieruit bleek dat apps makkelijk in het gebruik zijn, maar ook sturend werken.

Toezicht op adviseurs en bemiddelaars

In 2024 rondde we ons onderzoek af naar de kwaliteit van hypotheekadvies. We bespraken onze bevindingen met de grotere adviesorganisaties, presenteerden de onderzoeksresultaten tijdens een vakbeurs voor hypotheekadviseurs en met het [rapport](#) dat we publiceerden, kunnen hypotheekadviseurs hun adviesdienstverlening verbeteren.

Na de teleurstellende uitkomsten in 2023 van ons onderzoek naar beheerste en integere bedrijfsvoering door financieel dienstverleners, hebben we in 2024 onze onderzoeksmethode gestandaardiseerd. Zo kunnen we vanaf 2025 aandacht houden voor een aantal basisvereisten waar financieel dienstverleners aan moeten voldoen voor een toekomstbestendige sector.

Drie financieel dienstverleners beëindigden hun onderneming naar aanleiding van ons onderzoek naar beheerste en integere bedrijfsvoering. Twee van hen verzochten ons om hun vergunning in te trekken naar aanleiding van onze toezichtactiviteiten. Bij een vergunninghouder trokken wij de vergunning in.

Vanaf 1 juli 2024 gelden nieuwe regels rondom actieve provisie-transparantie. Vanaf die datum zijn adviseurs en bemiddelaars verplicht om consumenten actief te informeren over het bedrag van de afsluiten en doorlopende provisie bij particuliere schadeverzekeringen. In 2024 hebben we onze contacten met de markt ingezet voor een zo goed mogelijke implementatie van deze nieuwe transparantievereisten. We publiceerden een [interpretatie](#) om adviseurs en bemiddelaars hierbij te faciliteren, en zien veel initiatieven om de regelgeving goed in te vullen.

Ook publiceerden we het rapport [Sector in Beeld](#), waarin we de ontwikkelingen in de sector schetsten. Ook konden financieel dienstverleners met dit rapport hun eigen situatie vergelijken met die van andere ondernemingen die dezelfde financiële diensten en producten leveren. Daarnaast bezochten we negentien verschillende financieel dienstverleners bij reguliere kantoorbezoeken en bemensten we een stand op de AMDag om in gesprek te gaan met allerlei stakeholders.

In 2024 maakten we op basis van een risico-inventarisatie een overzicht van de risico's en ontwikkelingen op de markt van financieel dienstverleners. Dit is onderdeel van de basis voor de toezichtagenda van 2025.

We startten ook een onderzoek naar de werking van collectieve vergunninghouders, om meer inzicht te krijgen in de manier waarop zij hun aangesloten ondernemingen aansturen. De uitkomsten van dit onderzoek verwachten we in 2025.

Doorlopende en andere activiteiten in het toezicht op financiële dienstverlening

In 2024 besteedden we een groot deel van onze tijd en capaciteit aan doorlopende taken in het toezicht op financiële dienstverlening:

- In 2024 verleenden we 258 nieuwe vergunningen aan financieel dienstverleners. Risicovollere aanvragen onderzochten we diepgaander dan minder risicovolle aanvragen. 36 aanvragen hebben uiteindelijk niet tot een vergunningverlening geleid. Ook bij de aanmelding van aangesloten ondernemingen door een collectieve vergunninghouder, keken we kritisch naar vereisten. In 13 gevallen leidde dit niet tot een afgeronde aanmelding, in 190 gevallen is de aanmelding wel afgerond.
- 474 financieel dienstverleners hebben ons gevraagd om hun vergunning in te trekken. Sommige van deze ondernemingen zijn gestopt met hun activiteiten waarvoor een vergunning nodig is. Anderen gaan door op een andere manier, bijvoorbeeld als aangesloten onderneming bij een andere vergunninghouder of ze zijn gefuseerd of overgenomen, waarbij de activiteiten onder een andere vergunning worden voortgezet.
- De consolidatieslag die al een aantal jaren in de sector plaatsvindt, blijkt in 2024 vooral uit de cijfers van de personentoetsingen en de complexiteit van de fusies, overnames en rechtsvormwijzigingen. Het aantal nieuw te toetsen personen nam in 2024 af en het aantal te toetsen personen dat al bekend is bij de AFM vanwege eerdere toetsingen nam toe.
- Daarnaast meldden in 2024 fors meer Europese Paspoorthouders (318) zich. Dit zijn ondernemingen die vanuit het buitenland met de daar verkregen vergunning in Nederland activiteiten mogen verrichten.
- We toetsten de betrouwbaarheid en geschiktheid van 1.307 beleidsbepalers, commissarissen en medebeleidsbepalers. Ook hier bepaalden we risicogestuurd waar we diepgaander onderzoek verrichten. Van de voorgedragen toetsingen is in 59 gevallen niet tot een goedkeuring overgegaan. We hebben geïnvesteerd in de inrichting van een meer geautomatiseerd bronnenonderzoek bij betrouwbaarheidstoetsing. Dit om deze taak efficiënter uit te voeren zonder in te leveren op zorgvuldigheid.
- We volgden de innovatie in de markt. Omdat steeds meer financiële instellingen gebruikmaken van algoritmes en kunstmatige intelligentie, ontwikkelden we een intern kader voor toezicht op gebruikte algoritmes in de retailmarkt.
- We volgden marktbrede (technologische) ontwikkelingen en droegen bij aan het waarborgen van de zorgplicht in de digitale omgeving. We gingen in gesprek over aanvragen die via onze InnovationHub binnenkwamen en konden daardoor in een vroeg stadium diverse innovatieve bedieningsconcepten beoordelen en bijsturen. We leverden internationale input via EIOPA en de International Association of Insurance Supervisors (IAIS), om zo bij te dragen aan Europese en mondiale consumentenbescherming in een markt waar crossborder-dienstverlening ieder jaar toeneemt. We deelden onze inzichten bij diverse opleidingen, onder meer bij Nyenrode en de Universiteit van Amsterdam.
- Als gedragstoezichthouder richtten we ons op de bescherming van miljoenen pensioendeelnemers. We ontvingen ongeveer honderd signalen over pensioenen, die waar nodig aanleiding vormden voor vervolgacties. Bijvoorbeeld bij problemen op het gebied van data-kwaliteit. We deelden een [sectorbrief](#) met daarin onze verwachtingen van de markt.
- Ook voerden we op verzoek van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid drie [toezichttoetsen](#) uit, die gingen over Besluit gelijke aanpassingen met spreiden in de solidaire premieregeling, het Besluit gegevensverstrekking voor keuzebegeleiding en het Besluit transitiermijnen. We toetsten deze besluiten op uitvoerbaarheid voor ons toezicht en concludeerden dat we op deze nieuwe wettelijke eisen toezicht kunnen houden. We benadrukten in elk van de toetsen enkele waarborgen vanuit deelnemersperspectief.

Het AFM-effect

Een sterke compliancefunctie bij financiële ondernemingen

Hoe de AFM zorgt voor een sterkere compliancefunctie bij financiële ondernemingen, waardoor zij beter voldoen aan wet- en regelgeving, en daardoor bijvoorbeeld het centraal stellen van het klantbelang gedegen borgen in productontwikkeling.

Wat was het probleem?

We zagen dat banken, verzekeraars, adviseurs en bemiddelaars niet altijd goed gecentraliseerd met de toezichtonderwerpen van de AFM aan de slag gingen. Het overzicht ontbrak, net als een eenduidige aansturing en aanpak. Hierdoor was de verbeterkracht van deze ondernemingen kleiner dan we zouden willen.

Wat deed de AFM?

Sinds 2019 onderzoeken we bij deze ondernemingen hoe bestuur, compliancefunctie en auditdienst bijdragen aan AFM-toezichtprioriteiten, zoals bijvoorbeeld de borging van het klantbelang. Onze onderzoeksmethodiek zorgt ervoor dat we ondernemingen kunnen vergelijken en de ontwikkeling kunnen monitoren. Hierdoor kunnen we onze verwachtingen expliciet maken, wat de gesprekken tussen de AFM en deze ondernemingen verbetert.

Wat deed de markt vervolgens?

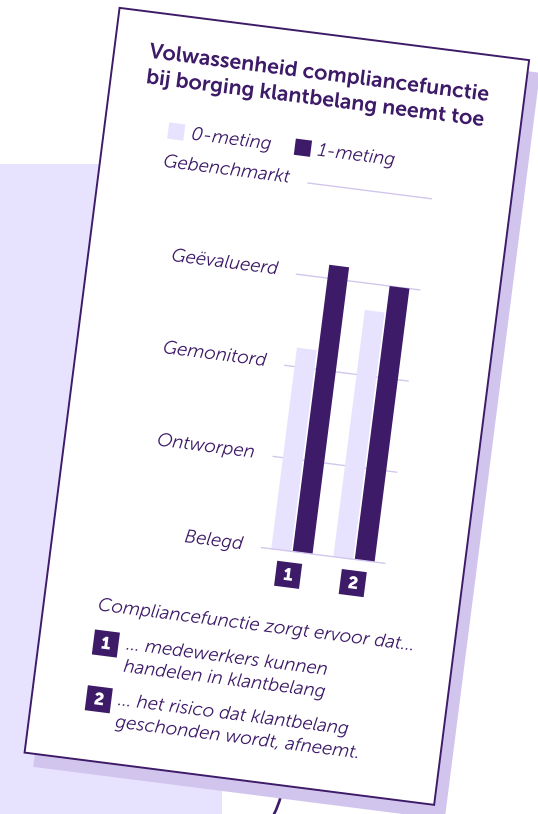
Iedere onderneming maakte een plan met concrete acties om de volwassenheid van de compliancefunctie bij het aan de slag gaan met toezichtprioriteiten te verbeteren en deelde dit met de AFM. De figuur hiernaast toont deze ontwikkelingen op het onderwerp 'klantbelang centraal'.

Het inrichten van een volwaardige compliancefunctie werkt. Waar deze ondernemingen voorheen met name beleid en monitoring daarvan konden laten zien, evalueren zij binnen hun compliancefunctie nu zelf vaker de werking van dit beleid. Dus of zij met hun beleid ook echt het klantbelang beter dienen. Bovendien geven ondernemingen in de evaluatiegesprekken aan dat het perspectief van de AFM helpt bij hun ontwikkeling.

Wat is daarvan de impact?

Het resultaat van het onderzoek van de AFM naar de compliancefunctie draagt bij aan de taakvolwassenheid ervan. De betrokken ondernemingen hebben in 2024 verdere stappen gezet in de volwassenheid van de compliancefunctie. Dit komt de naleving van wet- en regelgeving ten goede. Dit zien we bijvoorbeeld terug bij de borging van het klantbelang. Een goede borging van het klantbelang is een belangrijke voorwaarde voor de ontwikkeling van financiële producten en diensten die goed passen bij klanten. Meer passende producten, en betere uitkomsten voor consumenten.

- We monitorde doorlopend reclame- en andere uitingen door aanbieders van financiële producten en diensten, en intervenueerden waar nodig. In 2024 richtten we ons op drie thema's:
  - Duidelijke informatie over beveiligingseisen bij diefstal- en inbraakdekking voor voertuigverzekeringen via de verzekeringskaart.
  - Dienstverleningsdocument: we vroegen 133 financieel dienstverleners om het niet meer geldende dienstverleningsdocument van hun website te verwijderen en te controleren of de vergelijkingskaart goed vindbaar op de website staat.
  - Analyse reclame-uitingen van vrijgestelde aanbiedingen, waaronder naleving van het tonen van de vrijstellingsvermelding.

Het verzekeren van klimaatgerelateerde risico's

We voerden analyses uit om zo (toekomstige) klimaatgerelateerde risico's in de gaten te houden. Dit is een onderdeel van bredere monitoring van wijzigingen in dekkingen van verzekeringen voor klimaatgerelateerde schade. Dit heeft als doel om ervoor te zorgen dat polishouders goed begrijpen waar ze wel en niet tegen beschermd zijn en niet voor verrassingen komen te staan. Daarnaast bevorderden we ook op internationaal niveau bewustwording en actie over klimaatgerelateerde onverzekerbaarheid en onderverzekering. Dat deden we onder meer via kennisdeling met belanghebbenden (waaronder internationale toezichthouders) en deelname aan internationale samenwerkingsverbanden en conferenties.

Het provisieverbod bij beleggingsdiensten door beleggingsondernemingen

We onderzochten in 2024 de naleving van het provisieverbod bij het verlenen van beleggingsdiensten door beleggingsondernemingen. Dit leidde tot verschillende interventies, bijvoorbeeld op het vlak van verboden betaalstructuren tussen financieel dienstverleners en tussen financieel dienstverleners en affiliates. Het provisieverbod blijft voor de AFM een belangrijke norm om ervoor te zorgen dat ongewenste financiële prikkels het klantbelang niet schaden.

Vervolgmonitoring closed-book

In de levensverzekeringsmarkt staan de marges onder druk door grote portefeuilles met producten die niet meer verkocht worden. We richtten ons in 2024 op de risico's voor het klantbelang die hieruit voortvloeien. Daarom voerden we met levensverzekeraars met dergelijke portefeuilles gesprekken over dienstverlening, uitbesteding en informatieverstrekking. Ook spraken we met diverse stakeholders over onderverzekering bij overlijdensrisicoverzekeringen (orv's).

Trends in klachten

Ook hebben we voor het zesde jaar op rij de geregistreerde klachten onder alle aanbieders van verzekeringen uitgevraagd. De [verkregen inzichten](#) deelden we met de marktpartijen en gebruikten we voor ons toezicht. Enkele opvallende trends vormden aanleiding voor overleg met de betreffende verzekeraars om de oorzaken te achterhalen en waar nodig stappen te zetten om stijgende of hoge klachtenaantallen terug te dringen.

Toezicht op de BES-eilanden

In 2024 richtten we ons in het toezicht op financiële ondernemingen die actief zijn op Bonaire, Sint Eustatius en/of Saba (BES) onder meer op verantwoorde kredietverstrekking, passende advisering en het voorkomen van witwassen en de financiering van terrorisme. Dit toezicht voerden we zowel online uit als tijdens bezoeken ter plaatse, met dossiercontroles als belangrijkste toezichtinstrument. In samenwerking met DNB en de Financial Intelligence Unit (FIU) organiseerden we een seminar voor medewerkers in de financiële sector op de BES-eilanden. Daarnaast werkten we op diverse gebieden samen met andere toezichthouders binnen het Koninkrijk der Nederlanden. In 2024 heeft de AFM één vergunningaanvraag voor het aanbieden van krediet afgehandeld en drie (her)toetsingen van personen uitgevoerd. Daarnaast ontvingen we een nieuwe vergunningaanvraag, die op dit moment nog in behandeling is.

Tabel 1. Overzicht van aantal signalen, meldingen en incidentmeldingen over en van financieel dienstverleners in 2023 en 2024. Signalen kunnen afkomstig zijn van consumenten, marktpartijen en AFM-medewerkers.

Meldingen zijn verplichte en vrijwillige meldingen uit de sector over mogelijke misstanden of overtredingen van wet- en regelgeving. Incidentmeldingen zijn verplichte meldingen over incidenten binnen de eigen onderneming die van invloed kunnen zijn op de betrouwbaarheid van beleidsbepalers, de integere en beheerste bedrijfsvoering en de continuïteit van de onderneming.

Omschrijving	2024	2023
Signalen	417	469
Meldingen	148	148
Incidentmeldingen	18	28

Publicaties in 2024

Rapporten

- Consumentenmonitor Beleggen: Ongeveer helft particuliere beleggers let op duurzaamheid van hun beleggingen (februari)
- Informeer pensioengerechtigde minstens maand vóór aanpassing variabel pensioen (februari)
- AFM geeft aanbevelingen voor verbeteren klachtenprocedures pensioenfondsen (februari)
- Consumentenmonitor Hypotheekbezitters: Hypotheekbezitters vaak niet goed op de hoogte van kansen en risico's (maart)
- Cryptoapps zijn nog niet ingericht in het belang van de klant (april)
- Aanpak nodig om gebruik van buy now pay later door minderjarigen te stoppen (april)
- Begrijpelijke informatie en passend productaanbod essentieel voor duurzame beleggingen (mei)
- Sectorbeeld pensioenen schetst aandachtspunten bij transitie (mei)
- Tien principes voor ondersteuning changemanagementproces kredietverstrekking (juli)
- Klaar voor DORA? AFM publiceert checklist voor ondernemingen (juli)

- Advies op maat ook mogelijk voor aanvullende hypotheek duurzaamheidsmaatregelen (augustus)
- Lichte daling aantal klachten bij verzekeraars in 2023 (september)
- Indexatie-AMvB en overbruggingsplan: Deelnemers hebben recht op het volledige verhaal: informeer naast kansen, ook over risico's (oktober)
- Kwaliteit hypotheekadvies: AFM ziet ruimte voor verbetering (oktober)
- Sector in Beeld Financieel Dienstverlening: Toekomstbestendige FD-sector vraagt om verantwoorde groei (oktober)
- Vijf handreikingen voor pensioenfondsen voor een gedegen 'opdrachtbevestiging' (oktober)
- Consumentenmonitor Beleggers: Nog niet altijd naar duurzaamheidsvoorkeuren van beleggers gevraagd (november)
- Consumptief krediet en financiële kwetsbaarheid (november)
- Laat pensioendeelnemers duidelijke afweging maken tussen risico en rendement (december)
- Consumentenmonitors over verzekeren, bezit financiële producten, kredieten en pensioenen

Leidraden

- Leidraad scenarioanalyses vanuit klantperspectief voor de PARP-norm (december)
- Consultaties en toezichttoetsen
- Consultatie herziene Beleidsregel Informatieverstrekking (april)
- Consultatie leidraad PARP 'scenarioanalyses vanuit klantperspectief' (april)
- Consultatiereactie Ontwerpbesluit gelijke aanpassing met spreiden bij een solidaire premieregeling (mei)
- Toezichttoets Conceptwetsvoorstel toezeggingen pensioenonderwerpen (december)
- Toezichttoets Ontwerpbesluit transititermijnen (november)
- Toezichttoets Ontwerpbesluit gelijke aanpassing met spreiden (juni)
- Toezichttoets Besluit gegevensverstrekking voor keuzebegeleiding (maart)

Sectorbrief

- Sectorbrief datakwaliteit (november)

Andere publicaties

- AFM Signalenmonitor: AFM ontving minder signalen in 2023, oplichting door nep AFM-medewerker blijft probleem (januari)
- Positief oordeel EBA over toezicht op betalingsachterstanden bij hypotheke (januari)
- Marktmonitor 2024 voor 6.300 adviseurs en bemiddelaars van start (februari)
- Cryptodienstverleners kunnen vanaf 22 april vergunning bij AFM aanvragen (februari)
- Transitiebulletin pensioenen 17 (februari)
- Transitiebulletin pensioenen 18 (maart)
- Toetsrente hypotheke tweede kwartaal 2024 is 5% (maart)
- Verslag Platform Pensioentransitie (maart)
- Interpretatie groepsverzekeringen: Vergunningplicht voor sommige aanbieders van groepsverzekeringen buiten de financiële sector (maart)
- Transitiebulletin pensioenen 19 (april)
- Cryptodienstverleners kunnen vergunning aanvragen bij AFM (april)
- Transitiebulletin pensioenen 20 (mei)
- Interpretatie van actieve provisietransparantie bij schadeverzekeringen (mei)
- Veel signalen over nieuwe werkwijzen van oplichters (mei)
- Verslag Platform Pensioentransitie (juni)
- Toetsrente hypotheke derde kwartaal 2024 is 5% (juni)
- Transitiebulletin pensioenen 21 (juli)
- Bedrijven die zonnepanelen verhuren met koopoptie hebben mogelijk AFM-vergunning nodig (augustus)
- Transitiebulletin pensioenen 22 (september)
- Verruiming bij versturen UPO in jaar voor overgang naar nieuwe pensioenstelsel (september)
- AFM waarschuwt voor pump en dump met crypto's (september)
- Publicatie herziene beleidsregel Informatieverstrekking (september)
- Verruiming bij versturen UPO in jaar voor overgang naar nieuwe pensioenstelsel (september)
- Toetsrente hypotheke vierde kwartaal 2024 is 5% (september)
- Jos Heuvelman op 25-jarig jubileum DSI (oktober)
- Transitiebulletin pensioenen 23 (oktober)
- Verslag Platform Pensioentransitie (oktober)
- Transitiebulletin pensioenen 24 (november)
- 2025: toegankelijkheidsrichtlijn van toepassing op online financiële dienstverlening aan consumenten (november)
- Mogelijke vergunningplicht zorgaanbieders (november)
- Week van de Belegger 2024 (november)
- Speech Hanzo van Beusekom op de BeleggersFair 2024 (november)
- Verslag Platform Pensioentransitie (november)
- Transitiebulletin pensioenen 25 (november)
- AFM en DSI verlengen convenant over vakbekwaamheid met twee jaar (december)
- Toetsrente hypotheke eerste kwartaal 2025 is 5% (december)
- Transitiebulletin pensioenen 26 (december)
- Vanaf 30 december vergunning of notificatie nodig voor cryptodienstverlening (december)
- Advies TUPO-model 2025 (december)
- Advies UPO-modellen 2025 (december)
- Webpagina over scenario's bedragen
- Vernieuwd beleid ontheffingsverzoeken diplomaplicht
- Webpagina over kredietsserviciers en kredietkopers

3. Toezicht op kapitaalmarkten

Kapitaalmarkten spelen een belangrijke rol bij het beschikbaar maken van kapitaal voor economische activiteiten, de herverdeling van financiële risico's, de financiering van verduurzaming en de energietransitie. Het is hierbij essentieel dat marktpartijen vertrouwen hebben in de goede werking van de markt.

Ook in 2024 hadden de toenemende digitalisering, de verduurzaming en de internationalisering een behoorlijke impact op de marktstructuur en het gedrag van de handelspartijen. Op het gebied van digitalisering kregen marktpartijen onder meer te maken met de implementatie van de Digital Operational Resilience Act (DORA) en het toenemende belang van beheersing van algoritmes. En voor partijen die transacties verrichten in (OTC)-derivaten geldt dat EMIR-Refit (Regulatory Fitness and Performance Programme) live is gegaan.

Daarnaast speelden de kapitaalmarkten een belangrijke rol in de duurzaamheidstransitie via financieringen en via de handel in CO₂-emissierechtderivaten. En er was meer aandacht voor grens-overstijgend en platformoverstijgend marktmisbruik als gevolg van de internationale werking van de kapitaalmarkten.

Dit hebben we in 2024 bereikt:

- Om transparante financiële markten te bevorderen, legden we extra focus op de correcte deponering van financiële jaarverslaggeving en transparantiemeldingen. Dit heeft geleid tot 23 handhavingsmaatregelen en 254 correcties in de AFM-registers.
- Op het gebied van handel met voorwetenschap en marktmanipulatie startten we op basis van eigen detectie en meldingen door derden in totaal veertien nieuwe onderzoeken. We legden een bestuurlijke boete op voor marktmanipulatie. Daarnaast hebben we twaalf andere (in)formele maatregelen genomen.
- Onze kennis van en toezicht op algoritmische handel is uitgebreid door samenwerking met onder meer de Universiteit van Oxford. Dit heeft geleid tot diverse publicaties.

- Het risicogestuurd datagedreven toezicht is versterkt door het combineren van bestaande en nieuwe kapitaalmarktbronnen (EMIR Refit) die nieuwe inzichten bieden voor gebruik binnen marktmisbruik-, meldingen- en transactierapportage toezicht.

Aanpak marktmisbruik

Signaleren en handhaven

In 2024 ontving de AFM in totaal 662 meldingen van vermoedens van marktmisbruik, waaronder 589 Suspicious Transaction and Order Reports (STORs). Marktexploitanten van gereguleerde markten, beleggingsondernemingen die een handelsplatform exploiteren en (rechts)personen die beroepshalve transacties met betrekking tot financiële instrumenten uitvoeren, zijn verplicht om een vermoeden van marktmisbruik aan de AFM te melden. Deze melding wordt een STOR genoemd. Het aantal binnenlandse STORs steeg in 2024 met 8%. De AFM ontvangt ook meldingen van buitenlandse toezichthouders. Het aantal STORs vanuit het buitenland daalde vorig jaar met 38%. Hierdoor daalde het totaal aantal STORs met 19% naar 589. Uit navraag blijkt dat bij twee EU-lidstaten waar de AFM veel STORs van ontvangt, het totaal aantal STORs is gedaald ten opzichte van eerdere jaren. De toezichthouder uit een derde land waar de AFM veel STORs van ontvangt, is er scherper op gaan toezien dat STORs die door de marktpartij al aan een andere toezichthouder zijn gestuurd (bijvoorbeeld de AFM), niet ook nog door hen worden doorgestuurd.

Begin 2024 liepen er 25 onderzoeken naar mogelijke overtredingen rondom het wettelijke marktmisbruikkader. In 2024 openden we veertien nieuwe onderzoeken naar mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen op handel met voorwetenschap en marktmanipulatie. Verder startten we zes nieuwe onderzoeken naar het vermoedelijk niet-naleven van wettelijke verplichtingen, zoals de opsporing en melding van verdachte orders en transacties, de tijdige openbaarmaking van voorwetenschap en het op juiste en transparante wijze doen van

beleggingsaanbevelingen. Deze onderzoeken leidden dertien keer tot een (in)formele actie, waaronder een bestuurlijke boete. De bestuurlijke boete is opgelegd wegens marktmanipulatie. Zestien onderzoeken lopen nog.

We onderbraken in 2024 een keer de handel in een aandeel. Aanleiding was de ontstane informatie-asymmetrie in de markt. [AFM Market Watch #9](#) geeft meer uitleg over het hoe en waarom van circuit breakers en handelsonderbrekingen.

We werkten in 2024 nog meer samen met buitenlandse toezicht-houders om de internationale misstanden aan te pakken. Een goed voorbeeld van een grensoverstijgende aanpak is de voorbereiding van de aanpak van marktmisbruik in de cryptomarkt. Wij zijn aanjager geweest voor het ESMA-initiatief om een gezamenlijke monitoringstool te ontwikkelen voor crypto's. Met deze tool kunnen we on-chain transacties in crypto in kaart brengen en marktmisbruik opsporen.

Daarnaast schreven we verschillende Nederlandse partijen, die actief zijn in de fusies- en overnamesector, aan om hen bewust te maken van de praktijken die internationale marktpartijen hanteren om onrechtmatig toegang te krijgen tot gevoelige informatie. Dit had als doel om overtredingen op het gebied van marktmisbruik met een internationale component terug te dringen.

In samenwerking met ESMA maakten we ook een [voorlichtingscampagne](#), gericht op influencers en beleggers. Het doel daarvan was om beleggers beter inzicht te geven in de mate van objectiviteit van de beleggersinformatie.

We zien erop toe dat de handel op de gasderivatenmarkt eerlijk en transparant verloopt door de gasderivatenmarkt te monitoren en bij verboden handelsgedrag in te grijpen. We houden doorlopend toezicht op mogelijk marktmisbruik. Dit doen we datagedreven, op basis van de data die we van de beurs ontvangen. Daarnaast ontvangen we externe signalen van de beurs en de beleggingsondernemingen die toegang hebben tot de beurs, maar ook van ACER (het Europees agentschap voor samenwerking tussen energieregulators). Waar mogelijk publiceren we onze handhavingsmaatregelen extern om hiermee aan de markt meer duidelijkheid te geven.

De REMIT-verordening is op 7 mei 2024 gewijzigd. Door de REMIT-verordening is er een overlappend toezichtmandaat voor grondstoffenderivaten met de Autoriteit Consument & Markt (ACM). Door een goede samenwerking worden inzichten in en kennis over grondstoffenderivaten tussen de AFM en ACM doorlopend gedeeld, evenals signalen over verdacht handelsgedrag. De ACM en AFM ondersteunen elkaar actief ook bij onderzoeken naar marktmisbruik.

Naast toezicht op transacties beoordelen we ook de omvang van handelsposities. Bij de gasderivatenmarkt bestaat het risico van marktconcentratie. Bij fysiek afgerekende derivatencontracten zou een marktpartij een te grote positie kunnen opbouwen ten opzichte van de rest van de markt met de intentie om de markt 'in het nauw te drijven', wat een misleidende marktpraktijk is. We hebben sinds 1 juli 2024 de rol als Central Competent Authority (CCA) in het TTF-gasmarktsegment. In deze rol houden we toezicht op het MiFID II positielimietregime door de geaccumuleerde TTF-gasderivatenposities te monitoren die zijn verkregen via de Nederlandse beurs ICE Endex B.V. als ook de Duitse beurs European Energy Exchange AG. Dit houdt in dat de AFM dagelijks uitstaande posities controleert van marktdeelnemers van deze TTF-gasderivatenmarkten. Deze controle zorgt ervoor dat de posities van marktparticipanten onder de vastgestelde drempel blijven.

Het AFM-effect

Minder illegale handelsplatformen

Hoe de AFM door het beïnvloeden van bestaand beleid en bijdragen aan nieuw beleid op internationaal niveau, zorgt voor een gelijk spelveld voor marktpartijen, voor meer transparantie en een stabiel financieel systeem.

Wat was het probleem?

Grootschalige OTC-handel in ondoorzichtige derivaten leidde in 2008 tot de grootste financiële crisis sinds de jaren dertig. MiFID2 moest hier een oplossing voor bieden, maar al snel bleek dat de regels te onduidelijk waren. Wanneer was OTC-handel nog toegestaan en wanneer viel het onder de vergunningplicht? Daarnaast waren er verschillen tussen lidstaten in de doorvertaling naar nationale wetgeving. MiFID2 bleek niet goed te handhaven.

Wat deed de AFM?

We drongen aan op snelle herziening van de nieuwe regels en op het verplaatsen van de Europese richtlijn naar de Europese verordening met rechtstreekse werking. Dit loste het probleem van verschillen in nationale implementatie op. Daarnaast was de AFM de voornaamste auteur van de ESMA-opinie die duidelijk maakte welk type handel een beursvergunning vereist.

Het nieuwe wettelijke regime werd in het voorjaar van 2024 van kracht. We wezen belanghebbende marktpartijen op het nieuwe wettelijke regime. Daarbij kondigden we aan dat we milder zullen kijken naar mogelijke illegaliteit bij nieuwe vergunningaanvragen, maar dat deze 'grace period' slechts voor een beperkte periode geldt, en dat we daarna hardere handhavinginstrumenten zouden inzetten.

Wat deed de markt vervolgens?

Dit deed het bewustzijn in de markt groeien: het risico van doorgaan met het handelen op handelsplatformen die niet over de benodigde vergunning beschikken, werd in de vakmedia onderwerp van gesprek. Ook de brancheverenigingen weten nu dat we zullen overgaan tot handhaving.

Wat is daarvan de impact?

Veel marktexploitanten vroegen vervolgens een vergunning aan. Resultaat: een gelijk spelveld voor partijen die eenzelfde soort marktplatformen aanbieden en zich daarbij houden aan wet- en regelgeving. Handel op transparante onder toezicht staande platformen leidt tot meer transparantie, diepere liquiditeit, een betere beleggingsbescherming, en daardoor een stabiel financieel systeem.

Beleidsbeïnvloeding

We zetten ons in 2024 in ESMA-verband in bij de totstandkoming van de consultaties van Level 2 onder de Listing Act (onder andere over het [concept technisch advies betreffende MAR en MiFID II SME GM](#) en over het [concept technisch advies betreffende de Prospectusverordening en over de actualisering van de CDR over metadata](#)). Met deze consultaties werden marktpartijen uitgenodigd om een reactie te geven op bepaalde technische uitwerking van de Listing Act.

De MIFIR-review in maart 2024 leidde tot aanpassing van de Europese wetgeving. In 2024 richtten we ons succesvol op het controleren van de toepassing van de nieuwe regels voor de Nederlandse markt en op de nadere uitwerking van bepaalde technische normen in ESMA-verband. Belangrijke thema's daarbij waren de kosten van marktdata en de beheersing van risico's die verbonden zijn aan de innovatieve digitale systemen voor handel en prijsvorming.

Bij de review van de Benchmark Regulation (BMR) maakten wij ons sterk voor aanpassingen die hebben geleid tot een meer risico-gestuurde en meer proportionele verordening, en waar mogelijk, centralisatie van het toezicht. Eerder golden voor alle benchmark beheerders, groot en klein, dezelfde regels. Hierbij werken we samen met het ministerie van Financiën. Vlak voor het einde van 2024 is op Europees niveau overeenstemming bereikt.

Voor CSDR-Refit hebben we ons vooral ingezet op het terrein van samenwerking tussen toezichthouders in internationale context, onder andere door stellingname over spoedige inwerkingtreding van de bepalingen over de oprichting van CSDR-colleges. Hierbij is het gelukt om de juiste waarborgen vast te leggen, waardoor bewaking van het internationale gelijke speelveld tussen centrale effecten-bewaarinstanties (CSDs) mogelijk is.

Voor de EMIR-Review (ook wel EMIR 3.0 genoemd) hebben we ons ingezet voor een juiste balans in toegang tot belangrijke centrale tegenpartijen (CCPs) gevestigd buiten de EU in verhouding tot strategische autonomie en stabiliteitsrisico's. Of onze inspanningen, die onder meer bijdroegen aan de eis voor marktpartijen om bij een EU CCP een actieve account aan te houden, het gewenste effect hadden, kan pas op langere termijn worden geconcludeerd.

De gevolgen van digitalisering op de kapitaalmarkten

Opstellen van een DORA-implementatieplan

In 2024 voerden we twee onderzoeken uit bij kapitaalmarktinstellingen om ons goed voor te bereiden op deze nieuwe toezichtstaak. Uit deze [onderzoeken](#) kwam naar voren dat sommige partijen vergeschied zijn in de implementatie van DORA en dat andere partijen nog veel werk moeten verzetten. We hebben de uitkomsten van de onderzoeken gedeeld met marktpartijen. Ook informeerden we de markt door rondetafelgesprekken te organiseren en door DORA-updates te delen. Deze initiatieven dragen bij aan de implementatie van DORA bij instellingen. We hebben de kennis ook gedeeld met DNB en binnen ESMA.

Beheersing van algoritmes door middel van een CSA-onderzoek

We voerden samen met ESMA en andere NCA's een Common Supervisory Action (CSA-)onderzoek uit naar de beheersing van algoritmes door beleggingsondernemingen. Dit CSA-onderzoek gaf inzicht in het type geïmplementeerde pre-trade controls en de geschiktheid daarvan, credit- en risklimieten in combinatie met pre-trade controls en het monitoring- en governancekader. Over het algemeen hadden de partijen die we onderzochten, solide controls geïmplementeerd. De resultaten van het onderzoek worden begin 2025 door ESMA gepubliceerd.

Beheersing van circuit breakers

We deden in 2024 onderzoek naar circuit breakers bij handelsplatformen. De uitkomsten van het onderzoek worden vooral toegepast in ons doorlopend toezicht waarin we de handelsplatformen gericht vragen of de richtlijnen rondom circuit breakers goed zijn meegenomen in hun wijzigingen.

Platformoverstijgende marktmanipulatie en de invloed van algoritmes

In 2024 breidden we onze kennis van en toezicht op algoritmische handel en machine learning uit, onder meer door verschillende samenwerkingen en publicaties:

- De academische studie [‘Statistical Predictions of Trading Strategies in Electronic Markets’](#) waarin met de Universiteit van Oxford onder andere is gekeken naar de in potentie onbedoelde negatieve effecten van zelflerende algoritmes.
- Meegewerkt aan de publicatie [‘Artificial Intelligence Can Make Markets More Efficient—and More Volatile’](#) van de IMF.
- Een workshop met de Britse financiële toezichthouder (FCA) en academici over machine learning en algoritmische collusie.

Deze activiteiten droegen bij aan kennis die noodzakelijk is voor het beter detecteren van marktmanipulatie op de verschillende kapitaalmarkten, waaronder de handel in energiederivaten.

Betrouwbare, consistente en tijdige duurzaamheidsinformatie

Toetsingsstrategie prospectussen op duurzaamheidsgerelateerde informatie

In 2024 ontwikkelden we - in aanvulling op onze toetsingsstrategie voor aan duurzaamheid gerelateerde informatie - een strategie voor de toetsing van informatie over duurzaamheid in prospectussen die worden opgesteld voor de uitgifte van Europese groene obligaties (EuGBs) en voor prospectussen van uitgevende instellingen die onder de CSRD vallen. Onze positie binnen ESMA hebben wij benut om te zorgen dat de vereisten voor duurzaamheidsinformatie voor prospectussen - vereisten die ESMA nader moet uitwerken in een draft delegated act - zo veel mogelijk aansluiten op onze strategie. Dit is uitgewerkt in [AFM Market Watch #12](#). Verder hebben wij ter voorbereiding op het nieuwe toezicht op Europese groene obligaties een strategie opgesteld.

ESG-benchmarks

We hebben ons ingezet om de transparantie van ESG-factoren in benchmarkstatements en methodologieën te vergroten door op Europees niveau te wijzen op inconsistenties in EU-wetgeving. Onder meer door mee te werken aan het Common Supervisory Action onderzoek naar ESG-benchmarks en onderzoek te doen onder verschillende benchmarkbeheerders die ESG-benchmarks aanbieden. De uitkomsten van dit onderzoek volgen in een publicatie van ESMA in 2025.

Informatiemanipulatie in duurzaamheidsuitingen

Naar aanleiding van de invoering van de nieuwe CSRD-wetgeving stelden we een (meerjarige) strategie op over de impact op het marktmisbruiktoezicht. Vanuit ons toezicht op marktmisbruik kijken we nadrukkelijk naar de wijze waarop marktpartijen omgaan met uitslatingen over duurzaamheid. Een eerste analyse over het gebruik van ESG-gerelateerde informatie in persberichten publiceerden we in de [AFM Market Watch #12](#).

Het AFM-effect

Kwaliteitsverbetering alternatieve financiële informatie

Hoe de AFM met het delen van informatie (brieven, rapporten en gesprekken) ervoor zorgt dat de kwaliteit van alternatieve financiële informatie op de Nederlandse markt verbetert.

Wat was het probleem?

Uit AFM-onderzoek in 2023 bleek dat het gebruik van alternatieve prestatie maatstaven (APM's) door Nederlandse beursgenoteerde bedrijven in veel gevallen niet voldeed aan de transparantienormen die gesteld zijn door ESMA. Hierdoor waren ze moeilijk te begrijpen of soms zelfs misleidend.

Wat deed de AFM?

De bevindingen van het onderzoek leidden ertoe dat het gebruik van APM's in 2024 een speerpunt werd binnen het toezicht op de kapitaalmarkten en verslaggeving. Onze bevindingen publiceerden we in de AFM Market Watch van februari. Deze publicatie is 800 keer gedownload van onze website en diverse vakmedia besteedden er aandacht aan. Met de publicatie en verspreiding van het themaonderzoek zorgden we voor breder bewustzijn van de valkuilen van APM's en het belang van een gebalanceerd gebruik van deze cijfers.

Wat deed de markt vervolgens?

Dit heeft ertoe geleid dat deze ondernemingen aanpassingen hebben doorgevoerd en daarmee nu beter voldoen aan de ESMA Guidelines. Het gaat bijvoorbeeld om verbeteringen in transparante berekeningen van alle cijfers, nuttige toelichting bij cijfers en het toevoegen van ontbrekende vergelijkende cijfers. Bij alle 17 onderzochte bedrijven constateerden we verbeteringen.

Wat is daarvan de impact?

Nederlandse beursgenoteerde bedrijven zijn zich nu meer bewust van de ESMA-regels en voldoen nu in belangrijke mate aan de transparantienormen. Daarmee is de kwaliteit van alternatieve financiële informatie op de Nederlandse markt verbeterd.

Overige activiteiten en doorlopend toezicht

Datagedreven en risicogestuurd toezicht

Datagedreven werken is verder uitgebreid en geprofessionaliseerd met nieuwe toezichtproducten die specifieke inzichten geven over onder toezicht staande handelsplatformen, handelaren eigen rekening, signalering van afwijkend handelsgedrag op basis van het handelsprofiel van een handelaar, ontwikkelingen in de handel in rente-derivaten en de kwaliteit van de transactierapportages onder SFTR en EMIR-Refit.

Door nog meer datagedreven en risicogestuurd te werken, hebben we onder meer een *large language*-model gebaseerde tool voor de beoordeling van prospectussen kunnen maken. Deze kan automatisch controleren op de aanwezigheid van bepaalde verplichte informatie.

Ook hebben we met behulp van transactiedata, registerdata en instrumentendata (FIRDS) een prototype gebouwd dat datagedreven detectie mogelijk maakt van onjuiste en/of ontbrekende substantiële deelnemingen in beursvennootschappen.

Binnen het MiFIR-transactierapportage-toezicht wordt sinds 2024 MiFIR-transactierapportagedata (RTS 22) thematisch en op onderdelen vergeleken met orderboekdata (RTS 24) van verschillende handelsplatformen onder ons toezicht. Dit geeft ons een extra controle-mogelijkheid op de juistheid, tijdigheid en volledigheid van de rapportages door instellingen.

Implementatie van nieuwe controles en geautomatiseerde checks voor pro-actieve detectie van rapportageproblemen over alle rapportageregimes

De implementatie van nieuwe controles en geautomatiseerde checks voor de pro-actieve datagedreven detectie van rapportageproblemen over alle rapportageregimes is wegens herprioritering niet afgerond in 2024.

EMIR-Refit transactierapportagedata

We hebben onze implementatiedoelstellingen voor de ontsluiting van EMIR-Refit data binnen de deadline van 29 april 2024 behaald. Tijdens de transitieperiode van 1 mei tot 1 november 2024 hebben we de rapporterende partijen extra gecontroleerd op conformiteit met EMIR-Refit. Naar aanleiding hiervan spraken we elf (grotere) partijen aan op materiële tekortkomingen in hun rapportage.

Meer eigen verantwoordelijkheid van partijen bij het toetsen van de kwaliteit van eigen transactierapportages

Actiever dan voorheen, wezen we partijen met een rapportageverplichting op hun eigen verantwoordelijkheid en wettelijke verplichting om hun transactierapportages onder MiFIR, EMIR-Refit en SFTR (periodiek) te controleren op juistheid, volledigheid en tijdigheid. Met de inzet op 'in één keer goed' door middel van deze controles, verhogen we de kwaliteit -en daarmee de bruikbaarheid- van de gerapporteerde data.

Er is ook meer ingezet op het verder risicogestuurd inrichten van het MiFIR-toezicht. Het beoordelingsmodel van (MiFIR) incidenten is volledig herzien. Voor nieuwe incidenten geldt dat deze in beginsel enkel nog moeten worden gemeld als zij door partijen niet binnen T+3 dagen kunnen worden opgelost of wanneer sprake is van bijzondere omstandigheden. We tonen hiermee ons vertrouwen in het zelfstandig probleemoplossend vermogen van rapporterende instellingen die goed *in control* zijn en willen deze niet onnodig administratief belasten. We namen een nieuw template voor de melding van gebreken in de transactierapportage in gebruik. Deze biedt meer sturingsinformatie voor toezicht.

Bouw van een nieuw portaal voor meldingen

We hebben besloten om geen specifiek portaal te bouwen voor de transparantiemeldingen waaronder de aandeelhoudersbelangen en bestuurdersmeldingen. Deze meldingen gaan meegenomen worden in een nog te ontwikkelen, overkoepelend AFM-portaal. Op deze manier willen we zorgen voor meer uniformering en betere toegankelijkheid.

Het verbeteren van de kwaliteit en presentatie van de publieke registers

In oktober 2024 hebben we een project voor het opschonen van de AFM-Registers voor boekjaren 2021-2022 afgerond. Deze opschoonactie resulteerde in het uitsturen van 194 e-mails met informatieverzoeken op basis van twijfels over 74 bestuurders en commissarissenmeldingen, 187 substantiële deelnemingsmeldingen en 407 insider-meldingen. Dit resulteerde in 254 correcties in meldingen en specifieke handhavingsacties.

Verder is ingezet op de handhaving van de deponeringsverplichting voor jaarverslaggeving. De handhavingsacties richting beursvennootschappen die niet, niet tijdig en/of niet compleet zijn geweest in de deponering van de jaarlijkse financiële verslaggeving, hadden impact. In totaal verstuurden we acht toezichtbrieven en vijftien waarschuwingsbrieven.

Het uitvoeren van eenmalige verrichtingen ten behoeve van instellingen

In 2024 hebben we gesprekken gevoerd en informatie opgevraagd bij een potentiële benchmarkbeheerder die een formele vergunningaanvraag wil indienen.

We ronden in 2024 in samenwerking met toezichthouders DNB, de Belgische NBB en FSMA, en de Franse AMF en BdF de jaarlijkse CSDR-review en evaluatie voor de CSDs uit Nederland, België en Frankrijk af. Vanwege EMIR 3.0 voerden we in 2024 geen jaarlijkse review en evaluatie voor CCPs uit. Deze zullen vanaf 1 januari 2025 uitgevoerd worden (in heel de EU). We droegen bij aan de beoorde-

ling van vergunninguitbreidingen voor CCPs, waarbij voor Cboe Clear een vergunning is verleend voor uitbreiding met Securities Financing Transactions (SFT) clearingdiensten en voor ICE Clear Netherlands een verzoek tot uitbreiding met Short Term Interest Rate (STIR) clearingdiensten in behandeling genomen is. We keurden in 2024 drie open access-verzoeken, zogenaamde verbindingen tussen CCPs en handelsplatformen, goed.

Na enige jaren van stilte na de brexit namen we in 2024 weer meerdere vergunningaanvragen van nieuwe handelsplatformen in behandeling. Drie daarvan, waarvan twee van de eerste gereguleerde handelsplatformen voor cryptoderivaten, zijn in 2024 verleend. Meerdere andere aanvragen zijn in behandeling, wat een significante uitbreiding van ons toezichtgebied met zich meebrengt. Ten slotte zijn ook twee ontheffingen voor handelsplatformen uit het Verenigd Koninkrijk om hun diensten in Nederland aan te bieden verleend.

Doorlopend toezicht op handelsplatformen en kapitaalmarktinfrastructuurpartijen

Wij hebben in het doorlopend toezicht op de HERs de vereisten uit de EBA ESMA SREP-richtsnoeren toegepast door een integraal risicobeeld per instelling op te stellen. Dit risicobeeld is vormgegeven door middel van jaarlijkse uitvragen, dialogen met bestuurders en commissarissen, en risk- en compliancemedewerkers. Vanwege verschillende toezichtissues stonden twee HERs afgelopen jaar onder verscherpt toezicht. Gedurende het jaar is één HER failliet verklaard, dit heeft geen impact gehad op de werking van de markt.

Ten aanzien van illegaal actieve handelsplatformen voerden we in 2024 twee projecten uit. In de eerste plaats in de sector van Foreign Exchange derivaten. Ten tweede onderzochten we in 2024 specifieke marktpartijen die vanuit het buitenland actief zijn in de grondstofderivatenmarkt. Hierbij stemden we onze aanpak af met andere bevoegde autoriteiten.

In 2024 hielden we doorlopend toezicht op de post-trade kapitaalmarktinfrastructuurpartijen: CCPs, Clearing Members en de CSD. Onderdeel van doorlopend toezicht zijn reguliere toezichtsgesprekken waarbij we marktontwikkelingen, operationele activiteiten van de betreffende instellingen en het gedrag van hun klanten onder de loep nemen en lopende aanvragen bespreken. Ook de (internationale) toezichtcolleges zijn een belangrijk deel van ons doorlopend toezicht (zie ook het hoofdstuk over de stakeholderdialoog).

Een analyse van naleving van de vereiste aspecten vanuit de BMR in het benchmarkstatement en de benchmarkmethodologie resulteerde bij één benchmarkbeheerder in veranderingen in de aanpak van de jaarlijkse review van het benchmarkstatement. Een ander toezichtthema was het tijdig en juist publiceren van de verplichte BMR-documentatie bij lancering van nieuwe indices.

Deelname aan verschillende internationale werkgroepen

ESMA: CCP Supervisory Committee & Post Trade Working Group & CSDR-Refit Task Force

We nemen onder meer zitting in het CCP Supervisory Committee en het CCP Policy Committee van ESMA, waarin het uitvoerend toezicht en het beleid voor Europese en zogenaamde derde landen-CCPs behandeld wordt. Ook maken we deel uit van de ESMA Post Trade Working Group (PTWG) en de CSDR-Refit Task Force, waarin beleidsmatige zaken ten aanzien van post trade processen (EMIR OTC en CSDR) worden besproken. De CSDR-Refit Task Force draagt daarnaast zorg voor de totstandkoming van CSDR Level 2 wetgeving en de realisatie van de verkorting van de Europese settlementcyclus (zogenaamde T+1). Naast deze beleidsmatige werkgroepen nemen we ook deel aan toezichtcolleges, in het bijzonder >10 EU CCP Colleges, een viertal Global CCP-colleges en twee CSDC-colleges. Meer informatie over internationale samenwerking staat in het hoofdstuk over stakeholderdialoog.

Samenwerking met het Europees Agentschap voor de samenwerking tussen energieregulators (ACER)

ACER is een organisatie die zorgt voor betere samenwerking tussen toezichthouders op de elektriciteits- en gasmarkt van EU-landen. Met de komst van nieuwe regelgeving op het gebied van eerlijke en transparante handel in energie (REMIT 2.0) is er een gedeelde verantwoordelijkheid op de markt voor financiële instrumenten in grondstoffen. De energiemarkt is gefragmenteerd, maar ook onderling gelinkt. De samenwerking tussen toezichthouders van de energiemarkt en financiële markten met energiederivaten wordt steeds belangrijker vanwege de onderlinge afhankelijkheid. Deze markten zijn sterk met elkaar verweven, waardoor risico's in de ene markt snel kunnen overslaan naar de andere. Daarom is een goede samenwerking tussen verschillende toezichthouders belangrijk om marktmisbruik op te sporen en aan te pakken.

- *Rapport Pre-close calls*

Ook op het gebied van pre-close calls werkten we internationaal samen. Samen met andere Europese toezichthouders schreven we mee aan het [ESMA-statement](#) met good practices om de transparantie voor beleggers te vergroten. Uitgevende instellingen hebben nu betere handvatten om op ervoor te zorgen dat de informatieverstrekking aan beleggers eerlijk verloopt.

- *Campagne over beleggingsaanbevelingen op sociale media*

Op het gebied van beleggingsaanbevelingen kwamen we met andere toezichthouders tot een aanpak voor betere bewustwording voor het gebruik op sociale media. Dit resulteerde in een campagne van ESMA waarin [voorlichting is opgenomen](#) voor influencers en beleggers. Hiermee wordt de transparantie van de aanbevelingen vergroot en worden beleggers beter beschermd.

- *IOSCO consultation report over pre-hedging*

We droegen bij aan het International Organization of Securities Commissions (IOSCO) [consultatierapport](#). Dit rapport gaat in op mogelijke gedrags- en marktintegriteitskwesaties die kunnen ontstaan door het toepassen van pre-hedging. Pre-hedging wordt door handelaren gebruikt om marktrisico's te beheersen.

Toezicht op prospectussen, final terms en supplementen

Figuur 2. Aantal prospectussen, ingediende equity en non-equity en goedgekeurde equity en non-equity 2019-2024

Toezicht op openbare biedingen, toezicht op het proces van een openbaar bod en beoordeling van documentatie waaronder het biedingsbericht

In 2024 zijn twee openbare biedingen aangekondigd ten opzichte van zeven aankondigingen in 2023. Er zijn dit jaar geen openbare biedingen gestand gedaan door bieders; in 2023 waren dit er vijf. In totaal hebben wij twee biedingsberichten goedgekeurd ten opzichte van zes biedingsberichten in 2023. Verder is dit jaar een keer ontheffing verleend van verplichtingen opgenomen in de biedingsregels, in 2023 is er vier keer een dergelijke ontheffing verleend.

Publicaties in 2024

Rapporten

- Noodzakelijke transparantie ontbreekt te vaak bij gebruik APM's (februari)
- AFM en DNB: aanbevelingen voor een krachtige Europese kapitaalmarktenunie (februari)
- AFM doet aanbevelingen voor ICT-beveiligingsmaatregelen kapitaalmarktsector (april)
- HER's hebben aandacht voor IT-beveiliging, extra stappen nodig voor DORA (december)

Leidraden

- EMIR Refit rapportageverplichting van kracht (april)
- ESMA stelt overgang naar T+1 afwikkeling per oktober 2027 voor (december)

Consultaties

- ESMA consulteert eigen actieve rekening onder EMIR 3 (december)
- Input geleverd voor volgende ESMA Prospectus Regulation consultatie: Call for evidence on potential further steps towards harmonising rules on civil liability pertaining to securities prospectuses under the Prospectus Regulation
- Bijgedragen aan het IOSCO consultatierapport over pre-hedging
- Bijgedragen aan consultaties van Level 2 onder de Listing Act, onder andere: over het concept technisch advies betreffende MAR en MiFID II SME GM; over het concept technisch advies betreffende de Prospectusverordening en over de actualisering van de CDR over metadata.
- Consultatie implementatiebesluit DORA (mei)

Andere publicaties

- Meegewerkt aan een voorlichtingscampagne van ESMA, gericht op finfluencers en beleggers (februari)
- Effectiever toezicht door centralisering van financiële toezichtgegevens in Europa (maart)
- Meegeschreven aan: ESMA-statement met good practices ten aanzien van pre-close calls (mei)
- Klaar voor DORA? AFM publiceert checklist voor ondernemingen (juli)
- Het ministerie van Financiën, DNB en AFM: aanbevelingen voor de herziening van het prudentieel raamwerk voor beleggingsondernemingen (september)
- AFM-bijdragen op Eurofi Financial Forum in Boedapest (september)
- Speech Hanzo van Beusekom bij Association of Futures Markets (oktober)
- Speech Laura van Geest op OPTIC: 'Laat gezond verstand zegevieren' (oktober)
- Consolidated Sanctions Report: belangrijke stap in toezichtconvergentie (oktober)
- Meegewerkt aan de academische studie 'Statistical Predictions of Trading Strategies in Electronic Markets' (oktober)
- Meegewerkt aan de publicatie 'Artificial Intelligence Can Make Markets More Efficient—and More Volatile' van het IMF (oktober)
- Registratie Designated Publishing Entity voor beleggingsondernemingen geopend
- Deelname aan meer dan 14 panels, waaronder European Primary Bond Markets Regulation Conference 2024 inzake het prospectustoezicht en gezamenlijke Q&A paneldiscussie met de BaFin over gasderivatenmarkt toezicht tijdens Energy Trading Week (Londen).

4. Toezicht op assetmanagement

In vergelijking met andere Europese landen, beschikt Nederland over een grote assetmanagementsector. De assetmanagementsector beheert in Nederland vermogens ter waarde van honderden miljarden euro's voor pensioenfondsen, verzekeraars en particuliere huishoudens. In ons toezicht op de assetmanagementsector staat beheerste en integere bedrijfsvoering centraal. In 2024 gaven we daarnaast prioriteit aan de risico's die voortvloeien uit de trends digitalisering, duurzaamheid en internationalisering.

Digitalisering en technologische ontwikkelingen zijn namelijk van invloed op de bedrijfsvoering van assetmanagers en de vermogensbeheerketen. Ze bieden kansen om hun prestaties te verbeteren, de klantenservice te optimaliseren en een concurrentievoordeel in de sector te behalen. Digitalisering brengt ook belangrijke risico's met zich mee. Zo maakt bijvoorbeeld de toenemende uitbesteding van (gedeeltelijke) bedrijfsprocessen aan grote serviceproviders, waaronder cloudplatforms, de assetmanagement als geheel kwetsbaar voor cyberincidenten.

Ook de duurzaamheidstransitie speelde in 2024 een steeds prominentere rol. Assetmanagers moeten duurzaamheid integreren in hun bedrijfsvoering, de risico's van deze transitie beheersen en volledige transparantie bieden aan beleggers over de manier waarop zij duurzaamheid nastreven.

Daarnaast hebben belangrijke Europese wet- en regelgevingstrajecten impact op de sector en ons toezicht. Om een gelijk speelveld te creëren en goed toezicht te kunnen houden, stond ook in 2024 een Europese aanpak- en samenwerking centraal.

Dit hebben we in 2024 bereikt:

- Assetmanagers hebben handvatten gekregen die hen helpen bij het inrichten van hun processen, systemen en interne controles voor het risicobeheer inzake ESG-data.
- We hebben aanbevelingen gegeven die moeten leiden tot verbeteringen van de monitoring van de uitbestedingen.
- We stelden beleggersondernemingen in staat de kwaliteit van hun bedrijfsvoering te verbeteren met handvatten die we ze hebben aangereikt.

Afronding onderzoek uitbesteding

In 2024 ronden we het onderzoek naar [uitbestedingsmonitoring in de asset managementsector](#) af. We constateerden dat ondernemingen weliswaar hun uitbestedingen monitoren, maar dat zij op onderdelen regelmatig uitgangspunten gebruiken die leiden tot onvoldoende beheersing van risico's. We publiceerden het onderzoeksrapport met daarin bevindingen en aanbevelingen voor de markt in september. We adviseerden onder andere om schriftelijk beleid op te stellen waarin duidelijk wordt vastgesteld wanneer sprake is van uitbesteding, een integraal overzicht bij te houden van uitbestedingsrelaties en een heldere procedure bij incidenten op te stellen.

SREP-uitvraag

Het Supervisory Review & Evaluation Proces (SREP) is een periodieke uitvraag voor beleggingsondernemingen. We richtten ons bij de SREP-uitvragen op de beheerste en integere bedrijfsvoering. In 2023 stuurden we twee SREP-vragenlijsten naar 240 beleggingsondernemingen. Het betreft zowel vermogensbeheerders, beheerders van beleggingsinstellingen met een MiFID-top up als handelaren voor eigen rekening (HER's) en handelsplatformen. In 2024 gaven we door middel van een [SREP-Marktbeeld](#) een terugkoppeling. Dit marktbeeld kunnen de instellingen gebruiken bij de toekomstige uitvragen.

Accounttoezicht

In 2024 keken we wederom naar de impact van de invoering van de Wet toekomst pensioenen (Wtp) op het bedrijfs- en verdienmodel van vermogensbeheerders die fiduciaire diensten aan pensioenfondsen aanbieden. De tendens tot schaalvergroting en consolidatie resulteerde in 2024 in een aantal overnames bij de grotere vermogensbeheerders. We volgden drie transacties, waarbij in totaal meer dan €100 miljard aan onderliggende assets betrokken waren door overnames en fusies, met extra aandacht. Hierbij keken we met name naar de impact van deze transacties en de transitie op bedrijfsmodellen en de beheerste bedrijfsvoering. De afhandeling van deze consolidaties leidde niet tot verdere maatregelen.

Vergroten inzicht van risicobeheersysteem

We voerden een verkenning uit rond het thema Model Risk. Model Risk is het risico dat verkeerde beslissingen worden genomen als gevolg van foutieve en/of verkeerd gebruikte modellen. Deze verkenning, waarvan fase 1 in 2024 in de vorm van een marktbrede vragenlijst is uitgevoerd, had als doel meer inzicht te krijgen in dit aspect van het risicobeheersingssysteem bij partijen die actief zijn in de Nederlandse assetmanagementmarkt. We legden aan deze AM-partijen een vragenlijst met 32 vragen voor over verschillende aspecten van modelrisicobeheersing. De vragen waren georganiseerd rondom de thema's Governance, Model lifecycle, Riskmanagement, en Training en ethiek.

De antwoorden op deze vragenlijst gaven een beeld van het huidige volwassenheidsniveau van modelrisicobeheersing binnen de AM-sector. Zo zijn er verschillen te zien tussen de typevergunninghouders ten aanzien van het risicobewustzijn en de inrichting van controlemaatregelen rondom Model Risk.

Assetmanagement en de pensioentransitie

Onderzoek onder enkele grote assetmanagers naar invoering Wet toekomst pensioenen (Wtp)

De invoering van het nieuwe pensioenstelsel heeft een significante impact op de bedrijfsmodellen van enkele grote AM-partijen. Bovendien valt de implementatie samen met andere ingrijpende wijzigingen in de bedrijfsvoering van vermogensbeheerders, zoals de implementatie van DORA.

In 2024 vonden gesprekken plaats bij twaalf vermogensbeheerders over het thema Wtp. In het algemeen kan worden geconcludeerd dat de fiduciaire beheerders actief betrokken zijn bij de voorbereiding op het nieuwe stelsel. De functionele en technische standaard voor het uitwisselen van data (Sivi) tussen pensioenfondsen, uitvoerders en vermogensbeheerders is hierbij van essentieel belang. Pensioenfondsen zijn zich bewust dat ze ook voor de vermogensbeheerketen duidelijk moeten aantonen dat ze 'in control' zijn.

Pensioenfondsen kiezen bovendien in toenemende mate voor maatwerk, waarbij gekozen wordt voor mandaten in plaats van generieke (fonds)oplossingen. Dit heeft mogelijkwijze ook invloed op onderscheid tussen vermogensbeheer, advies en orderuitvoering. De capaciteit en flexibiliteit van beheerders voor specifieke invaartijdstippen zijn beperkt. In de markt bestaat een afhankelijkheid van een beperkt aantal (grote) uitvoerders. Het risico bestaat dat het tot knelpunten zal leiden als de transitie-agenda's niet synchroon lopen en/of de geplande transitietrajecten vertragingen oplopen. Daar waar vermogensbeheerders de generieke kosten van de transitie (groten)deels voor hun rekening nemen, mag niet uitgesloten worden dat de intensievere samenwerking in de IT- en dataketen tussen pensioenfondsen, de administrateur/uitvoerder en de vermogensbeheerder leidt tot aanvullende werkzaamheden voor de beheerders wat zich wellicht vertaalt in hogere kosten voor de vermogensbeheerdienstverlening.

Digitalisering en AI-modellen

Wegens herprioritering is het vervolgonderzoek naar de verkenning van AI/algorithmische toepassingen door vermogensbeheerders uit 2023 doorgeschoven naar 2025.

Digitale weerbaarheid

Ter voorbereiding op de Digital Operational Resilience Act (DORA) spraken we met marktpartijen, om te zorgen dat deze marktpartijen de DORA-vereisten op tijd en correct implementeren. Zo voerden we met accounttoezichtpartijen gesprekken over de status van de implementatie, gaven we presentaties bij brancheorganisaties en organiseerden we een verdiepingsmiddag voor adviseurs. Ook informeerden we de markt met behulp van DORA-updates over de DORA-vereisten. Op basis van deze informatie kunnen marktpartijen weer verdere stappen maken om DORA-proof te zijn.

Duurzaamheidsrisico's en duurzaamheidsinformatie

Gebruik van ESG-data door assetmanagers

In 2024 voerden we een verkenning uit naar de wijze waarop assetmanagers de risico's rondom het gebruik van ESG-data beheersen. Hiervoor organiseerden we onder meer een rondetafelbijeenkomst, waar we eerdere observaties toetsten bij een grotere groep AM-partijen en bij twee belangenverenigingen. Vervolgens hebben we de belangrijkste inzichten uit zowel de eerdere fasen van de verkenning als de rondetafelbijeenkomst verzameld in een rapport. Dit [rapport publiceerden we in oktober 2024](#). De publicatie helpt assetmanagers bij het inrichten van hun processen, systemen en interne controles voor het risicobeheer inzake ESG-data.

Bevorderen Europees toezicht op de naleving van SFDR en de integratie van duurzaamheidsrisico's en toezichtconvergentie

We namen deel aan de Common Supervisory Action (CSA) Sustainability van ESMA. In mei 2024 is als uitvloeisel van de SFDR-uitvraag [een rapport](#) gepubliceerd. Hierbij is aangegeven dat het essentieel blijft dat begrijpelijke informatie en een passend product-aanbod essentieel zijn voor duurzame beleggingen.

In het kader van de CSA vroegen we informatie op bij instellingen. We beoordeelden deze informatie en informeerden ESMA hierover. ESMA zal de uitkomsten van de gehele CSA terugkoppelen in 2025.

Implementatie en voorbereiding Europese richtlijnen

Binnen de AFM treffen we voorbereidingen voor de implementatie van deze toekomstige wetgeving, zoals de European Long-Term Investment Fund (ELTIF) en de voorbereiding op de herziening van de AIFMD-richtlijn, inclusief bijbehorende nieuwe bepalingen uit de UCITS-richtlijn. Hierbij worden goed samengewerkt met ESMA zodat er meer convergentie komt tussen de verschillende toezichthouders.

Andere activiteiten en doorlopend toezicht

Intensivering samenwerking in Europa

Binnen Europa werken we op verschillende niveaus (IMSC, IPISC, RSC en hun subgroepen) in ESMA-verband samen. Daarnaast denken en schrijven we mee aan supervisory briefings, Implementing Technical Standards (ITS-en), Regulatory Technical Standards (RTS-en) en Q&A's. Het doel is om een gelijk speelveld en effectiever toezicht binnen Europa te realiseren. Onze inbreng in SC en WG was groot. Daarnaast hebben wij op ESMA-seminars toelichting gegeven op de wijze waarop wij toezicht houden, waarna we daar in overleggen met NCA dieper op in zijn gegaan.

De AFM is met Singapore co-voorzitter geweest van een IOSCO-werkgroep over Sustainability, met als einddoel de publicatie in november van het rapport. De AFM leverde een grote bijdrage aan het schrijven van het rapport, waardoor de visie van de AFM hierin goed wordt gerepresenteerd.

Beïnvloeding en handhaving

Ook in 2024 bleek dat een aantal beleggingsondernemingen en beheerders van beleggingsinstellingen niet kon voldoen aan de wettelijke vereisten, waaronder het voeren van een integere en beheerste bedrijfsvoering. In de meeste gevallen leidde dit tot het bijsturen van de betrokken ondernemingen en in enkele gevallen tot handhavingsmaatregelen, waaronder intrekking of inlevering van de vergunning.

Daarnaast hadden we in 2024 bijzondere aandacht voor aanbieders van op retailbeleggers gerichte open-end beleggingsinstellingen die beleggen in illiquide activa zoals vastgoed en private equity. Onze aandacht richtte zich vooral op de wettelijke vereisten rondom het liquiditeitsbeheer binnen de beleggingsinstellingen.

Crowdfunding

Ook houden we toezicht op loan based en equity based crowdfundingdienstverleners. Sinds 11 november 2023 zijn er twintig Europese vergunningen verleend aan Nederlandse aanbieders. Na vergunningverlening moeten deze aanbieders voldoen aan doorlopende verplichtingen volgens de Verordening (EU) 2020/1503 (ECSPR). In 2024 organiseerden we een rondetafelbijeenkomst om informatie uit te wisselen over ons toezicht en om onze zichtbaarheid te vergroten. We stuurden een vragenlijst aan alle vergunning houdende crowdfunding-dienstverleners om meer inzicht te krijgen in hoe aanbieders aan de verplichtingen van ECSPR voldoen. De onderwerpen die daarin aan bod kwamen zijn onder andere uitbesteding, IT, bedrijfscontinuïteit en informatieverstrekking. Daarnaast brachten we een bezoek aan vijf geselecteerde partijen voor een verdiepend gesprek en hielden we doorlopend toezicht op de naleving van de ECSPR-vereisten. In 2025 zal het toezicht op de crowdfundingsector verder worden vormgegeven.

Optimaliseren vergunningaanvraagproces

In 2024 zijn we gestart met een project om het vergunningaanvraagproces te optimaliseren met als doel de doorlooptijd van aanvragen aanzienlijk te verkorten. Binnen het project hebben we een tool ontwikkeld waardoor we de aanvragen meer risicogestuurd en meer datagedreven kunnen behandelen. Onderdeel van het project was het organiseren van een sessie met adviseurs die vaak aanvragers ondersteunen bij het aanvraagproces. We wilden feedback ophalen om te gebruiken bij het optimaliseren van het proces. Het streven is om in het eerste deel van 2025 van start te gaan met de hernieuwde aanpak.

Rapportages

De populatie rapporterende ondernemingen in het kader van AIFMD blijft groeien, wat druk legt op de datakwaliteit van de rapportages. We ontvangen meer data die allemaal geanalyseerd moeten worden. Datakwaliteit staat hierdoor nadrukkelijk bij ESMA en de AFM op de agenda. In dit kader is er middels het Data Quality Engagement Framework in 2024 vaker een controle uitgevoerd op de datakwaliteit van AIFMD-rapportages. Dit betreft alle rapportages over de laatste periode van het jaar en, voor instellingen waar dit van toepassing is, het tweede kwartaal of het eerste halfjaar. Door meer aandacht te geven aan deze rapportages verwachten wij dat de kwaliteit ervan toeneemt.

Sinds 2024 moeten ook de Crowdfunding Service Platforms (CSP's) met een ECSPR-vergunning aan ons rapporteren over de projecten die met crowdfunding zijn gefinancierd. Wij verstrekken de verkregen informatie vervolgens in geanonimiseerde vorm aan ESMA, die op basis daarvan de geaggregeerde jaarlijkse statistieken opstelt over de EU-crowdfundingmarkt.

Meldingen

Beleggingsondernemingen, bewaarders en beheerders van beleggingsinstellingen (zowel icbe's als abi's) zijn wettelijk verplicht om bij ons bepaalde meldingen te doen. Naast aanvragen en intrekkingen van vergunningen of registraties gaat het daarbij onder andere om materiële wijzigingen in de bedrijfsvoering (uitbesteding, belonings-

beleid, governance) en incidentmeldingen. Voor beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen komen daar nog fondsmeldingen en prospectuswijzigingen bij. In 2024 zijn er 1294 meldingen gedaan. Daarvan waren er 541 fondsmeldingen (400 registraties van nieuwe fondsen en 141 deregistraties) van vergunning- en registratiehouders, tegenover 585 in 2023 (waarvan 525 registraties). Bij het aantal overige meldingen was sprake van een lichte stijging ten opzichte van 2023: van 753 naar 766. In 2024 waren er relatief veel prospectuswijzigingen in verband met herstructureringen, overnames en de SFDR-gerelateerde wijzigingen. Daarnaast was er een groot aantal meldingen van uitbesteding en pre-marketingmeldingen. Meldingen zijn belangrijk om het gedrag van partijen en de daaruit voortvloeiende risico's in de sector in kaart te brengen. Met de afhandeling van deze meldingen hebben we onder meer tijdig kunnen bijsturen op wijzigingen in de bedrijfsvoering bij instellingen.

Een trend die we zien, is consolidatie en structuurwijzigingen (als gevolg van veranderende wet- en regelgeving), als gevolg hiervan zien we in grote mate aanmeldingen van nieuwe beleggingsinstellingen en fusies en overnames, en aan- en afmeldingen van dagelijks beleidsbepalers. Zo heeft in 2024 een aanzienlijk aantal beheerders van (vast-goed)fondsen melding gedaan bij de AFM van de wijziging van hun fondsstructuur. Dit is het gevolg van de inwerkingtreding van de Wet aanpassing fiscale beleggingsinstelling die op 1 januari 2025 in werking trad.

Populatie AIFM-lightbeheerders in beeld

Er loopt een verkennend onderzoek naar de populatie van geregistreerde beheerders van beleggingsinstellingen (AIFM-light-beheerders). In dat kader hebben we in 2024 het [AIFM-light Marktbeeld](#) gepubliceerd. Hieruit bleek onder meer dat zowel het aantal beheerders dat zich registreert als het beheerd vermogen in de periode tussen 2019 en 2023 aanzienlijk is toegenomen. Verder constateren wij dat een groot deel van het beheerd vermogen (44%) afkomstig is van retailbeleggers. Daarbij viel op dat de light-populatie in verschillende opzichten sterk afwijkt van de populatie beheerders met een AIFM-vergunning. Ook is een vergelijking gemaakt met andere lidstaten.

In 2024 hebben 314 fondsen en 107 beheerders zich geregistreerd. Daarnaast zijn 60 fondsen afgemeld en hebben 20 beheerders zich afgemeld.

Vergunningverlening

In 2024 hebben wij in het segment beleggingsondernemingen 22 vergunningaanvragen afgerond. Negen beheerders ontvingen een AIFMD-vergunning (net zoveel als in 2023). Verder is één vergunning verleend aan een icbe-instelling (ook net als in 2023). In 2024 hebben drie Crowdfunding Service Providers een vergunning ontvangen van de AFM. Wij hebben geen vergunningaanvragen afgewezen.

De aanvragen van beleggingsondernemingen zijn gevarieerd en het betreft nog steeds vaak ondernemingen die deel uitmaken van een internationale groep. De stijgende lijn heeft zich niet verder doorgezet. De fondsbeheerders bestaan voor een groot deel uit partijen die eerst gebruik konden maken van het AIFMD-registratieregime, maar die vanwege de groei van hun beheerd vermogen een volledige vergunning moesten aanvragen.

Publicaties in 2024

Rapporten

- Pensioenfondsen kunnen voldoen aan onderpandverplichtingen op derivaten, maar zijn afhankelijk van functioneren geldmarkten (januari)
- AFM deelt SREP-resultaten in eerste Marktbeeld (juli)
- AFM doet aanbevelingen voor monitoring van uitbestedingen in de assetmanagementsector (september)
- Risicobeheersing gebruik ESG-data (oktober)
- Grote stijging in aantal AIFM-light-beheerders (oktober)
- Vermogensbeheerders hebben beleid voor liquiditeitsstresstests op orde (december)

Consultaties

- Input geleverd voor volgende ESMA IMSC consultaties en ESMA Common Supervisory Actions

Andere publicaties

- FSC: Nederlandse economie stabiliseert, maar gezonde overheidsfinanciën belangrijk voor weerbaarheid (februari)
- FSC: 'Geo-economische fragmentatie vormt risico voor

Nederlandse economie en financiële stabiliteit' (april)

- AFM benadrukt schokbestendigheid financiële sector in snel veranderende omgeving (juni)
- FSC: Nederlandse economie en financiële sector schokbestendig, maar geopolitieke spanningen vormen risico (juli)
- FSC: Financiële stabiliteit in balans, maar zorgen over geopolitieke fragmentatie en cyberrisico's nemen toe (december)
- Bijdrage diverse panels en seminars
- Input voor diverse ESMA leidraden, waaronder Guidelines on Fund Names

AFM-brede toezichtprioriteit: financiële stabiliteit

Wij houden toezicht op de financiële stabiliteit vanuit kapitaalmarkt- en gedragsperspectief en vullen daarmee het stabiliteitstoezicht van DNB aan. Wij richten ons op risico's die in potentie de financiële stabiliteit raken. Daarom analyseren we of sprake is van stabiliteitsrisico's op drie terreinen die onder ons toezicht vallen: kapitaalmarkten, de vermogensbeheersector en risico's die veel klanten van financiële instellingen raken. Daarnaast zijn we onderdeel van het Financieel Stabiliteitscomité (FSC). Het FSC heeft tot taak het signaleren van risico's voor de financiële stabiliteit in Nederland en kan daarover aanbevelingen doen.

Jaarlijkse rapportage financiële stabiliteit

We publiceerden juni 2024 onze jaarlijkse rapportage financiële stabiliteit. In deze rapportage wezen we op de risico's voortkomend uit de macro-economische omgeving, geopolitieke ontwikkelingen, verdere digitalisering, toenemende marktconcentratie, en de impact van klimaatverandering op de huizenmarkt. De risico's leiden nog niet tot onzekere economische vooruitzichten en angst voor grotere monetaire verkrapping. Wel kunnen onderliggende trends een risico vormen voor de financiële stabiliteit en daarmee de rust verstoren.

Onderzoek leverage beleggingsfondsen

Samen met DNB onderzochten we in 2024 regelmatig de hoeveelheid leverage bij beleggingsfondsen. Dit is belangrijk omdat leverage kan bijdragen aan financiële stabiliteitsrisico's doordat het blootstellingen van partijen vergroot. Gedurende de verslaggevingsperiode zijn er geen limieten opgelegd. Wij droegen door middel van fondsmonitoring bij aan de jaarlijkse risicobeoordeling van leverage, die DNB maakt in het kader van artikel 25 AIFMD. Ook overlegden we met DNB over mogelijke liquiditeitsrisico's die voort kunnen komen uit het gebruik van leverage bij liability driven investments (LDI)fondsen. Tot slot hebben wij aandacht besteed aan de belangrijkste risico's van het gebruik van leverage door beleggingsfondsen in onze jaarlijkse rapportage financiële stabiliteit.

Onderzoek liquiditeitsbeheer bij pensioenfondsen

In januari 2024 publiceerden we een onderzoek van AFM en DNB naar de liquiditeitsrisico's bij pensioenfondsen. Uit dit onderzoek bleek dat pensioenfondsen in een stress-scenario kunnen voldoen aan margin calls zonder over te gaan op het massaal verkopen van beleggingen. Dit is belangrijk omdat in het geval meerdere (grote) pensioenfondsen tegelijkertijd bezittingen zouden moeten verkopen, dit de prijzen op financiële markten onder druk kan zetten. Wel zijn zij daarbij afhankelijk van het goed functioneren van de geldmarkt.

Toepassing liquiditeitsstresstests door vermogensbeheerders

In 2024 analyseerden we de resultaten van een gezamenlijke uitvraag met DNB naar de toepassing van liquiditeitsstresstests door vermogensbeheerders. Eén van de conclusies is dat vermogensbeheerders op verschillende wijze de geldende ESMA-richtsnoeren over liquiditeitsstresstests in instellingen voor collectieve belegging in effecten (icbe's) en alternatieve beleggingsinstellingen (abi's) toepassen. Ondanks het verschil in toepassingen wordt er wel in lijn met de richtsnoeren gehandeld. Er zijn nog een paar aandachtspunten waar de ESMA-richtsnoeren nog niet (volledig) door alle beheerders zijn geïmplementeerd. AFM en DNB verwachten van alle beheerders dat zij de richtsnoeren van ESMA toepassen en waar nodig verbeteringen in hun LST-beleid doorvoeren.

Vergroten van inzichten repomarkt

Eén van de speerpunten in 2024 was het verbeteren van het inzicht in het functioneren van de repomarkt. Met het verkregen actuele en gedetailleerde beeld van de repomarkt kunnen risico's tijdig gesignaleerd worden en kan effectief gereageerd worden op situaties van marktstress. Zo kan bijvoorbeeld het mogelijk opdrogen van de repomarkt op kwartaal- en jaareinde gedetailleerd worden gemonitord en is er zicht op welke partijen hierdoor in de problemen kunnen komen. Dit is bijvoorbeeld belangrijk in het kader van het liquiditeitsbeheer bij pensioenfondsen.

5. Toezicht op accountancy en verslaggeving

Toezicht op accountancy en verslaggeving heeft als doel dat beleggers, kredietverstrekkers en consumenten kunnen vertrouwen op het beeld dat de verslaggeving geeft van een onderneming. Daarom houden we toezicht op de verslaggeving van beursgenoteerde ondernemingen, met aandacht voor een duidelijke verbinding tussen de financiële verslaggeving en de niet-financiële verslaggeving. Ook houden we toezicht op accountantsorganisaties (AO's) en op de wijze waarop zij hoge kwaliteit van de wettelijke controle borgen.

In 2024 stonden de accountancysector en beursgenoteerde ondernemingen voor grote uitdagingen, bijvoorbeeld op het gebied van transparante en correcte duurzaamheidsverslaggeving. We verwachten van ondernemingen dat zij samenhangend en getrouw rapporteren over ESG-factoren en een adequate toepassing van de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), oftewel de Richtlijn duurzaamheidsrapportering.

Het belang van adequate detectie, analyse en opvolging van fraude- en continuïteitsrisico's neemt toe door verdergaande digitalisering, verduurzaming en internationalisering. Accountantsorganisaties moeten fraude en (dreigende) faillissementen tijdig signaleren en hebben een belangrijke poortwachtersrol.

De accountancysector consolideert, waarbij sprake is van een toenemend marktaandeel van private-equitypartijen in accountantsorganisaties met een reguliere vergunning (AO's-RV). Daarnaast is het aandeel wettelijke controles geleidelijk verschoven van de accountantsorganisaties met een OOB-vergunning (AO's-OOB) naar AO's-RV. Een adequate cliënt- en opdrachtacceptatie door accountantsorganisaties is belangrijk om te kunnen beoordelen of de organisatie voldoende in staat is om een potentiële cliënt te bedienen.

Technologie en data-analyse door accountantsorganisaties bieden kansen voor efficiëntere bedrijfsvoering en betere wettelijke controles, en brengen tegelijkertijd uitdagingen met zich mee voor wat betreft de beheerste en integere bedrijfsvoering. Weerbaarheid tegen cyber-criminaliteit en IT-beheersing blijven belangrijke aandachtspunten.

Tot slot onderstreept de afgelopen jaren aan het licht gekomen examenfraude de noodzaak van voortdurende aandacht voor integriteit en vakbekwaamheid binnen de sector.

Dit hebben we in 2024 bereikt:

- We hielpen ondernemingen om beter te rapporteren over hun impact op mens, milieu en maatschappij. Dit deden we bijvoorbeeld door een self-assessmentsformat te verstrekken, en door tien CSRD-navigatiepunten te delen met de markt. Ook droegen we bij aan internationale regelgeving op het gebied van duurzaamheid.
- We deden opnieuw onderzoek naar het onderwerp fraude-detectie door accountants en concludeerden dat controlewerkzaamheden bij frauderisico's tekortschieten.
- We verbeterden onze datapositie ten aanzien van de accountantsorganisaties en hun wettelijke controles. Hierdoor konden wij onze data over bijvoorbeeld (de omgang met) fraude- en (dis)continuïteitsrisico's versterken.
- Door onze deelname aan internationale samenwerkingsverbanden kregen we inzicht in het gebruik van technologische innovaties en AI in wettelijke controles.

Rapporteren over impact op mens, milieu en maatschappij

Ondernemingen moeten onder de CSRD op samenhangende en evenwichtige wijze rapporteren over de impact van mens, milieu en maatschappij (hierna: ESG-factoren), en laten zien welke invloed deze factoren hebben op het bedrijfsmodel. Accountantsorganisaties moeten goed voorbereid zijn op het geven van zekerheid hierover, zodat eindgebruikers van verslaggeving relevante en betrouwbare informatie tot zich kunnen nemen.

Netzerodoelstellingen

Begin 2024 publiceerden wij ons [onderzoek naar netzerodoelstellingen in de jaarverslaggeving over 2022](#). We concludeerden dat grote beursgenoteerde ondernemingen op de goede weg zijn bij het onderbouwen van hun netzerodoelstellingen tot 2030, maar ook dat ze nog vaag zijn over de weg naar 2050. We lichtten het rapport toe in twee webinars en diverse media. Met dit rapport deelden we een self-assessmentsformat om ondernemingen te helpen om onderdelen van hun klimaatdoelstellingen in kaart te brengen.

Rapportering op basis van de CSRD

In de eerste helft van 2024 deden we een thematisch onderzoek naar de voorbereiding door ondernemingen op dubbele materialiteit, het startpunt van rapportering op basis van de CSRD/ESRS. Het onderzoeksrapport [10 navigatiepunten voor CSRD](#) geeft handreikingen aan de hand van voorbeelden en aandachtspunten, met als doel de markt actief te ondersteunen bij een goede (toekomstige) toepassing van de CSRD/ESRS. Met hetzelfde doel organiseerden we onder andere verschillende sessies met stakeholders.

Nadat we in 2023 het rapport [CSRD: geen tijd te verliezen](#) publiceerden, vroegen we in 2024 aandacht voor de uitkomsten. Het doel hiervan was ervoor te zorgen dat de accountancysector zich tijdig voorbereidt op het verschaffen van zekerheid over duurzaamheidsrapportages. We zochten hiervoor de media op en voerden gesprekken met accountantsorganisaties en ondernemingen. Ook in onze

doorlopende toezichtactiviteiten namen we dit onderwerp mee. De publicatie [Sector in Beeld 2024](#) besteedde opnieuw aandacht aan de komst van de CSRD. Deze rapportage liet bovendien op basis van data zien dat ook veel kleine AO's-RV cliënten hebben die onder de CSRD vallen.

In 2024 droegen we bij aan de ontwikkeling en implementatie van internationale standaarden voor duurzaamheid vanuit de EC/EFRAG en de IFRS Foundation:

- *Guidelines on Enforcement of Sustainability Information (GLES)*
We droegen bij aan het opstellen van deze richtlijnen voor het uitvoeren van toezicht op duurzaamheidsverslaggeving. We leverden onder andere de voorzitter van ESMA's werkgroep op het gebied van duurzaamheidsrapportering: de Sustainability Reporting Working Group (SRWG). Na goedkeuring door de Issuer Standing Committee en Board of Supervisors en na publieke consultatie werden de richtlijnen in juli 2024 definitief. Onze bijdrage leverde onder andere op dat 'dubbele materialiteit' nu een centraal thema is in de GLES.
- *ESRS Duurzaamheidsstandaarden voor MKB (SME-standard)*
Deze toekomstige (2026) richtlijnen voor het rapporteren van duurzaamheidsinformatie door kleine en middelgrote ondernemingen (vrijwillig) en uitgevende instellingen (verplicht) is via de Sustainability Reporting Working Group (SRWG) geconsulteerd. Wij hebben onze input gedeeld met ESMA en de belangrijkste AFM-input is opgenomen in de consultatiereactie van ESMA.
- *Duurzaamheidscasussen ESRS/CSRD en Taxonomie art. 8 (SRWG)*
Op periodieke basis zijn in Europees verband (SRWG) duurzaamheidscasussen op grond van de CSRD/ESRS, Taxonomie art. 8 en de NFRD behandeld. Hiermee droegen we bij aan goede toepassing en toezichtconvergentie op het gebied van duurzaamheidsverslaggeving. Daarnaast zijn er meerdere workshops gehouden met de EC op het gebied van de taxonomie voor interpretatievraagstukken. Ook was er een soortgelijke workshop met de EFRAG voor de belangrijkste interpretatie en praktische toepassingsvraagstukken op het gebied van ESRS/CSRD.

- *Regels voor het digitaal taggen van duurzaamheidsverslaggeving*
Via de ESEF-taskforce van ESMA droegen we bij aan het opstellen van een concept-RTS voor het digitaal markeren van de duurzaamheidsverslaggeving, gebaseerd op voorstellen van EFRAG voor een digitale taxonomie voor de ESRS.

Versterken kwaliteit wettelijke controles

We richtten ons ook in 2024 op drie niveaus binnen accountantsorganisaties die van invloed zijn op de kwaliteit van wettelijke controles: (i) governance en gedrag en cultuur binnen de accountantsorganisatie, (ii) het stelsel van kwaliteitsbeheersing en (iii) de kwaliteit van de wettelijke controle zelf. Het doel hiervan was het waarborgen van kwalitatief hoogwaardige wettelijke controles.

De risico's van private equity

In 2023 vroegen wij aandacht voor de risico's die de investering door private-equitypartijen in accountantsorganisaties met zich mee brengen als het gaat om de duurzame borging van de kwaliteit van hun wettelijke controles. We gaven aan dat wij risico's van private equity vooralsnog zwaarder wegen dan mogelijke kansen. Vervolgens bespraken we onze verwachtingen bij dergelijke samenwerkingen met accountantsorganisaties en private-equitypartijen. Ook vroegen we openbaar aandacht voor de risico's, waardoor onze zorgen breed bekend zijn binnen de sector. Na deze gesprekken volgden aanpassingen in de (afspraken rondom de) structuur, zoals het beter waarborgen van het meerderheidsbelang dat accountants hebben in de stemrechten en bij het bepalen van het dagelijks beleid van de accountantsorganisatie.

Duurzame kwaliteitsverbetering

We hadden aandacht voor het proces van continue verbetering bij AO's-RV. We deden bij vijftien grote AO's-RV een verkennend onderzoek naar de kwaliteitscirkel (een continue plan-do-check-act-cyclus gericht op verbetering). We gingen in gesprek met de sector, organiseerden een webinar voor AO's-RV en namen een self-assessment af. Hieruit bleek dat AO's-RV werken aan het continu versterken van de

kwaliteitscirkel, maar dat zij worstelen met het meten van concrete effecten van kwaliteitsmaatregelen. Wij nemen onze onderzoeksresultaten mee in het doorlopende toezicht. Daarnaast was dit input voor de meerjarige dialoog met deze partijen, die bij zal dragen aan het stimuleren van duurzame kwaliteitsverbetering binnen de sector.

Positieve en negatieve prikkels in het bedrijfsmodel van AO's-RV

In 2023 onderzochten we positieve en negatieve prikkels in het bedrijfsmodel van AO's-RV. Een vervolgvraag die hieruit voortkwam, was hoe het maatschappelijk belang door de tijd heen is ontwikkeld en of de criteria voor de wettelijke controleplicht daar nog voldoende bij aansluiten. In 2024 brachten we in kaart wat verhoging van de controlegrenzen voor impact had in de sector. Dit onderzoek is input voor een beleidsvisie op dit onderwerp.

Wijzigingswet Accountancysector

In de Wijzigingswet Accountancysector zijn maatregelen voorgesteld om de governance van de grootste AO's-RV te versterken, zoals de verplichting om een intern toezichtsorgaan te hebben met specifieke taken en bevoegdheden. De AFM zal de taak krijgen om bij deze grootste AO's-RV de geschiktheid vast te stellen van de dagelijkse beleidsbepalers en de natuurlijke personen die deel uitmaken van het interne toezichtsorgaan. Ter voorbereiding op dit wetsvoorstel hebben wij in 2024 de (negentien) grootste AO's-RV een self-assessment over de governance en geschiktheidstoetsingen gestuurd. Daarmee konden zij zichzelf beoordelen en inzicht krijgen in waar ze staan en wat nog geregeld moet worden. Hiermee kregen wij inzicht in waar aandacht nodig is en of er behoefte is aan meer informatie. Eind 2024 is gestart met individuele gesprekken, om nadere informatie en aandachtpunten te bespreken.

Oprichting kwaliteitsbeoordeling

We keken in 2023 naar de kwaliteitswaarborg oprichting kwaliteitsbeoordeling (OKB). We onderzochten bij alle (zes) AO's-OOB en bij vijftien AO's-RV de OKB. Begin 2024 publiceerden we ons onderzoek, waaruit bleek dat de OKB beter moet om als kwaliteitswaarborg te kunnen functioneren. We organiseerden verschillende bijeenkomsten en webinars met accountantsorganisaties, waarmee we hen in staat stelden aan de slag te gaan met het verbeteren van de OKB. We deden bij één AO-OOB onderzoek naar Interne Kwaliteitsonderzoeken (IKO).

Fraude detecteren en dreigende faillissementen signaleren

We vinden het belangrijk dat accountantsorganisaties meer verantwoordelijkheid nemen voor de rol van externe accountants en andere werknemers als het gaat om fraudedetectie en het tijdig signaleren van dreigende faillissementen, met als doel de maatschappelijke schade te verminderen.

Frauderisico's

We doen al enkele jaren onderzoek naar het thema frauderisico's. In 2022 deelden we onze hypothese dat accountants hun verantwoordelijkheid ten aanzien van het signaleren en opvolgen van fraude(risico's) onvoldoende vervullen. Ons in 2023 gepubliceerde onderzoek naar de kwaliteit van de frauderisicoanalyse en het onderzoek in 2024 naar de kwaliteit van de controlewerkzaamheden van frauderisico's bevestigden dit beeld. Onze oproep om meer praktische handvatten is opgepakt door de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) die in juli 2024 Handreiking 1153 Frauderisicoanalyse (ter consultatie) uitbracht. We onderzochten in 2024 hoe AO's-OOB en AO's-RV gesignaleerde frauderisico's opvolgen in de wettelijke controle. Met inzicht in de kwaliteit van deze werkzaamheden wilden we een objectief beeld krijgen en goede praktijkvoorbeelden delen. Voorafgaand aan de publicatie van de uitkomsten, voerden we gesprekken met stakeholders zoals de SRA en NBA.

Het rapport met de conclusie dat controlewerkzaamheden bij fraude-risico's tekortschieten, publiceerden we in januari 2025.

Examenfraude in de accountancysector

Zowel nationaal als internationaal zijn binnen de accountancysector inmiddels verschillende gevallen bekend van examenfraude. Dit schaadt de integriteit van accountants.

Omdat wij geen ruimte zien voor twijfel aan de integriteit en vakbekwaamheid accountants, hebben we alle grote accountantsorganisaties met een OOB-vergunning eind 2022 en begin 2023 uitdrukkelijk verzocht om binnen hun organisatie onderzoek te doen naar dit onderwerp. Deze onderzoeken zijn nog in volle gang. In december 2024 deelden we onze verwachtingen rondom examenfraude met AO's-RV. Het is aan de accountantsorganisaties zelf om examenfraude te voorkomen, eventuele misstanden op te sporen en aan te pakken. De AFM houdt hier toezicht op.

De Amerikaanse toezichthouder op accountantsorganisaties, de Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB), heeft in april 2024 aan KPMG Accountants Nederland een boete opgelegd van 25 miljoen US-dollar wegens (de omgang met) de examenfraude. Er werd door honderden professionals examenfraude gepleegd, waaronder partners en ook het hoofd van de accountancytak. Er was een cultuur waarin examenfraude kon ontstaan en lang onopgemerkt kon blijven. Dit blijkt uit de onderzoeken van de PCAOB en de AFM. De AFM en de PCAOB hebben op basis van wet- en regelgeving de mogelijkheid om verregaand samen te werken in het toezicht op accountantsorganisaties. De AFM houdt verscherpt toezicht op KPMG Accountants Nederland. Bij het opleggen van de sanctie is er rekening mee gehouden dat het kantoor onderworpen zal worden aan een intensief toezichtprogramma van de AFM. Dit programma omvat herstel, het uitvoeren van een analyse van de hoofdoorzaken, het vaststellen van beleid en procedures om het ongepast delen van antwoorden binnen de organisatie te voorkomen en het opsporen en onderzoeken van verdere passende veranderingen in de bedrijfscultuur.

Betere datacollectie en data-analyse om prioritering van toezichtactiviteiten te verbeteren

Om onze schaarse toezichtcapaciteit in te kunnen zetten op de grootste risico's, zetten we ons in 2024 in om onze datapositie ten aanzien van de accountantsorganisaties onder ons toezicht te vergroten over enerzijds de organisatie zelf en anderzijds over hun wettelijke controles. Dit droeg er bijvoorbeeld aan bij dat wij onze data over (de omgang met) fraude- en (dis)continuïteitsrisico's konden versterken. We vroegen accountantsorganisaties om data van wettelijke controles aan te leveren. We ontvingen data van ongeveer 12.300 wettelijke RV-controles en data van ongeveer 12.100 OOB-controles. Deze data zijn al bruikbaar voor het toezicht.

Kwaliteit van aangeleverde data is gestegen

We zagen de afgelopen periode de kwaliteit van de aangeleverde data stijgen. Bijvoorbeeld bij AO's-RV. Het aantal ingevulde vragenlijsten zonder gesignaleerde afwijkingen in datakwaliteit steeg daar van 59% in het tweede kwartaal van 2023 naar 96% in het derde kwartaal van 2024 (Bron: [Sector in Beeld 2024](#)).

In 2024 pasten wij de vragenlijsten voor AO's-OOB aan om betere inzichten te krijgen. Ook de vragenlijsten voor AO's-RV zijn doorontwikkeld. We gaven de aangeleverde data op diverse manieren terug aan de sector. Met de AO's-RV deelden we tijdens rondetafelsessies overzichten van de aangeleverde data. Met de AO's-OOB hielden we individuele sessies. Het doel hiervan was om data terug te geven en AO's inzicht te geven in hun eigen prestaties vergeleken met die van de rest van de sector.

In november publiceerden wij het rapport [Sector in Beeld](#). In dit rapport geven wij jaarlijks inzichten uit (data)analyses terug aan de sector. Het rapport was in 2024 meer datagedreven dan voorgaande jaren. De analyses op basis van de aangeleverde data leidden daarnaast tot scherpere prioritering van onze toezichtsactiviteiten.

De impact van technologische ontwikkelingen en digitalisering

Digitalisering raakt de accountancysector langs drie assen: de gecontroleerde onderneming, de wettelijke controle en (het stelsel van) accountantsorganisaties zelf. De sprong die AI-modellen de afgelopen periode gemaakt hebben, geeft digitalisering een verdere impuls met nieuwe automatiseringsmogelijkheden en het ontstaan van nieuwe verdienmodellen. De risico's die hiermee gepaard gaan, moeten terugkomen in de verslaggeving. Voor de accountants betekent dit dat zij de uitvoering van de wettelijke controle, de benodigde expertise en de eigen bedrijfsvoering tijdig moeten aanpassen.

Integratie van technologische innovaties in de wettelijke controle

Het gebruik van technologische hulpmiddelen bij de controle kan de kwaliteit en relevantie van de wettelijke controle verbeteren en daarmee betere bescherming bieden aan beleggers en andere gebruikers van de jaarrekening. De integratie van opkomende technologie in de wettelijke controle bevindt zich nog in een vroeg stadium en biedt accountants de mogelijkheid om passende maatregelen en processen in te bouwen om ervoor te zorgen dat risico's van meet af aan passend worden aangepakt. Dit omvat ook het bouwen van processen door accountantsorganisaties om de uitrol van technologie te monitoren en de impact van technologie op de kwaliteit van de wettelijke controle te evalueren. Naarmate opkomende technologieën zoals AI in de wettelijke controle worden geïntegreerd, is het ook belangrijk om passende maatregelen in te bouwen om ervoor te zorgen dat de applicaties en algoritmen volledig worden begrepen door de accountant en dat de uitrol beheerst plaatsvindt. De internationale netwerken van de grote accountantsorganisaties hebben een grote rol bij de ontwikkeling en uitrol van technologische innovaties en AI bij die accountantsorganisaties.

Via onze deelname aan internationale samenwerkingsverbanden, zoals onder meer de IFIAR Technology Task Force en de CEAOB(-colleges), hebben wij door middel van data-uitvragen en gesprekken met de internationale netwerken van de grote accountantsorganisaties nader inzicht gekregen in het gebruik van technologische innovaties en AI in wettelijke controles ('[Use of technology in audits – observations, risks and further evolution](#)', IFIAR, November 2023). In 2024 zagen we nog maar beperkt gebruik van AI in de controles van beursgenoteerde ondernemingen. [Recent onderzoek van de PCAOB](#) wijst uit dat Amerikaanse accountantsorganisaties (generatieve) AI-toepassingen gebruiken voor bijvoorbeeld administratieve taken en het zoeken naar informatie. Wij blijven het gebruik van technologische hulpmiddelen monitoren, bijvoorbeeld door middel van data-uitvragen aan accountantsorganisaties en gesprekken in internationale samenwerkingsverbanden over de toepassing van deze tools.

Cyberweerbaarheid

We deden in 2024 onderzoek naar de cyberweerbaarheid bij onder andere AO's-OOB, om meer zicht te krijgen op de integere en beheerste bedrijfsvoering. Dit onderzoek bij drie accountantsorganisaties ronden we in 2025 af, waarna er drie andere AO's-OOB onderzocht zullen worden. Daarna volgt publicatie van de uitkomsten van het gehele onderzoek.

Doorlopende en andere activiteiten in het toezicht op accountancy en verslaggeving

In 2024 besteedden we een groot deel van onze tijd en capaciteit aan doorlopende taken in het toezicht op accountancy en verslaggeving:

- Accounttoezicht AO's-OOB.
- Segmenttoezicht AO's-RV en uitbouwen en onderhouden toezichtrelatie met de reguliere vergunninghouders.
- Uitvoeren van 25 geschiktheidstoetsingen van bestuurders bij de AO's-OOB.
- Uitvoeren van 162 betrouwbaarheidstoetsingen van medebeleidsbepalers.
- Opvolgen van signalen en incidentmeldingen, incidentonderzoeken en signaalonderzoeken AO's-OOB en AO's-RV.

- Desktopreviews naleving verslaggevingsvereisten beursgenoteerde ondernemingen.

In 2024 zijn we waar mogelijk eerder gestart met onderzoeken naar de jaarlijkse verslaggeving van beursgenoteerde ondernemingen, en we spanden ons in om de doorlooptijd te verkorten.

We hebben in 2024 twee mededelingen en drie informele mededelingen gedaan over de jaarlijkse verslaggeving 2023 en één mededeling over de jaarlijkse verslaggeving 2022 van beursgenoteerde ondernemingen.

We deden in 2024 een verkennend themaonderzoek naar de toepassing en de controle van digitale markering conform ESEF (European Single Electronic Format) in de jaarverslaggeving 2023 bij zowel de ondernemingen als hun OOB-accountants. Via een webinar deelden we de belangrijkste bevindingen met de markt. Daarnaast deelden we de belangrijkste aandachtsgebieden voor 2024 en daarna. Tenslotte informeerden we de onderzochte instellingen en hun OOB-accountants over de voor hen relevante bevindingen, zodat de verslaggeving in de toekomst kan verbeteren.

Vergunningverlening -en intrekking, derde-landen-registraties en monitoring van het aantal wettelijke controles dat door een accountantsorganisatie van buiten Nederland wordt verricht

Omdat twee auditkantoren uit andere lidstaten sinds kort (sinds 2023 en sinds 2024) een registratie hebben bij de AFM, mogen zij wettelijke controles uitvoeren in Nederland. We publiceerden een aantal handvatten voor accountantsorganisaties en externe accountants die werkzaamheden uitvoeren voor een controleopdracht door een auditkantoor uit een andere lidstaat. Het doel hiervan is de vereisten vanuit de Nederlandse wet en onze verwachtingen te verduidelijken voor auditkantoren uit andere lidstaten die een registratie in Nederland aanvragen.

Daarnaast bereidden we in 2024 de [registratie voor duurzaamheidsassurance](#) voor. We informeerden de AO's-OOB hierover via onze website en met een brief.

Het aantal nieuwe vergunningen was in 2024 groot, namelijk tien (vergeleken met twee in 2023). Het aantal ingetrokken vergunningen was juist klein, namelijk twaalf (vergeleken met zeventien in 2023). We verklaarden het stijgende aantal nieuwe vergunningen onder andere door de grote vraag in de markt naar wettelijke controles.

Internationale beleidsbeïnvloeding over ESG-verslaggeving en assurance en standaard 240 Fraude en discontinuïteit; samenwerking met de PCAOB op onder andere examenfraude.

- We leverden via het Committee of European Audit Oversight Bodies (CEAOB) en het International Forum of Independent Audit Regulators (IFIAR) input op diverse consultaties van de internationale standard setters:
- IAASB ISA 240 (revised) The auditor's responsibilities relating to Fraud in an Audit of Financial Statements
- IAASB's Proposed Narrow Scope Amendments to ISQMs ISAs and ISRE 2400 (revised)
- IESBA's Using the work of External Experts
- IESBA's Proposed International Ethics Standards for Sustainability Assurance (including Independence Standards)

De AFM heeft bijgedragen aan de door de CEOB gepubliceerde Guidelines on limited assurance on sustainability reporting.

Via CEOB en IFIAR hebben we periodiek gesprekken met het Europese en global leadership van de netwerken van de grootste accountantsorganisaties, om informatie op te halen voor (de prioritering van) ons toezicht.

Tabel 2. Toezicht op accountantsorganisaties en verslaggeving in cijfers

Doorlopend toezicht	2024	2023	2022
Verleende reguliere vergunningen	10	2	4
Ingetrokken reguliere vergunningen en registraties	12	17	22
Verleende registraties auditkantoren andere lidstaat	1	1	0
Verleende registraties auditororganisaties van een derde land	0	1	0
Signalen over accountantsorganisaties	564	319	234
Waarschuwingen aan accountantsorganisaties	2	0	3
Boetes aan accountantsorganisaties	0	0	1
Toezichtbrieven aan accountantsorganisaties	2	n.v.t.	n.v.t.
Mededelingen aan ondernemingen bij verslaggeving	3	2	1
Ingediende tuchtklachten	0	2	1
Uitspraken Accountantskamer	2	0	3
Uitspraken College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb)	0	0	1

Het aantal meldingen dat we van accountantsorganisaties kregen, nam toe. Die stijging is vrijwel volledig toe te schrijven aan meldingen van tussentijdse beëindigingen die het gevolg zijn van het verhogen van de groottecriteria (vervallen wettelijke controleplicht).

Publicaties in 2024

Rapporten

- Grote beursgenoteerde ondernemingen op goede weg met transparantie over klimaatdoelen 2030 in jaarverslag, weg naar 2050 blijft nog vaag (februari)
- Beheersing integriteitsrisico's door accountantsorganisaties: zet verbeterd beleid om in praktijk (maart)
- Preventieve kwaliteitswaarborg bij jaarrekeningcontrole moet beter bij accountantsorganisaties (maart)
- Sector in Beeld 2024: Aantal assurance-opdrachten bij duurzaamheidsverslaggeving neemt fors toe over boekjaar 2025, dit vraagt om een goede voorbereiding (november)
- CSRD zorgt voor meer duurzaamheidsinformatie die ook buiten jaarverslaggeving wordt gebruikt (december)
- Market watch 11: Noodzakelijke transparantie ontbreekt te vaak bij gebruik APM's (februari)
- Tien navigatiepunten voor goede toepassing CSRD (juli)
- CSRD oversight needs continued attention (oktober)

Consulaties

- Consultatiereactie op NBA-discussienotitie Geheimhouding Ontrafeld (januari)
- Consultatiereactie Handreiking 1153 Frauderisicoanalyse (augustus)
- Input geleverd op diverse consulaties van de internationale standard setters:
  - IAASB ISA 240 (revised) The auditor's responsibilities relating to Fraud in an Audit of Financial Statements
  - IAASB's Proposed Narrow Scope Amendments to ISQMs ISAs and ISRE 2400 (revised)
  - IESBA's Using the work of External Experts
- IESBA's Proposed International Ethics Standards for Sustainability Assurance (including Independence Standards)

Sectorbrieven

- Verwachtingen AFM rondom examenfraude bij accountantsorganisaties met reguliere vergunning (december)

Andere publicaties

- AFM op alle punten in gelijk gesteld in tuchtzaak tegen accountant FSV (januari)
- Persbericht: PCAOB legt KPMG Accountants Nederland boete op van \$25 miljoen voor (de omgang met) examenfraude (april)
- AFM volledig in gelijk gesteld in tuchtzaak over controle jaarrekening accountantsorganisatie Accon (september)
- Belangrijke aandachtspunten voor de verslaggeving over 2024 (oktober)
- AFM geeft belangrijke aandachtspunten voor toepassing ESEF in financiële verslaggeving (december)
- Webpagina met handvatten voor auditkantoren uit andere lidstaten

6. Aanpak crimineel gedrag, maatregelen en persontoetsingen

Aanpak crimineel gedrag

Het tegengaan van crimineel gedrag in de financiële sector is een van de AFM-brede onderwerpen.

Voorkomen van witwassen en terrorismefinanciering en naleving van de sanctieregelgeving

De AFM droeg in 2024 actief bij aan de modernisering van het Nederlandse sanctiestelsel, waaronder de Sanctiewet 1977 (Sw). In juni 2024 vond een consultatie op de eerste tranche van de nieuwe Wet internationale sanctiemaatregelen (Wis) plaats. Deze tranche introduceert onder andere publicatiemogelijkheden voor toezichthouders zoals de AFM bij handhaving op de sanctieregelgeving en een grondslag voor het houden van risicogebaseerd toezicht. In 2025 wordt de poortwachtersrol nader uitgewerkt in een tweede tranche, in lijn met de implementatie van het EU-AML-pakket.

Dit EU-AML-pakket vergt een internationale, Europese samenwerking, onder andere door direct EU-toezicht op financiële instellingen door een centrale, Europese anti-witwasautoriteit (AMLA). Ook versterkt dit pakket indirect EU-toezicht via thematische onderzoeken, methodologie en data-uitwisseling. Samen met het ministerie van Financiën en andere toezichthouders werkten wij aan de nationale implementatie van het EU-AML-pakket. Wij namen daarnaast deel aan het *standing committee Anti-Money Laundering and Countering Terrorist Financing* (AMLSC) en aan Europese AML/CFT supervisory colleges.

De periodieke vragenlijst over naleving van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) en Sw, speelt een belangrijke rol in het datagedreven, risicogebaseerde toezicht. Door middel van deze vragenlijst actualiseren wij het inzicht in de risico's die

instellingen lopen, en de beheersing van deze risico's. In 2024 hebben we een uitvraag gedaan bij beleggingsondernemingen en financieel dienstverleners die bemiddelen in levensverzekeringen. Ook actualiseerden en optimaliseerden we de Wwft-/Sw-risicomodellen. Hierdoor kunnen we nu beter inzoomen op specifieke risico's.

In juni 2024 is de Wwft/Sw-Leidraad aangepast. Hierin is een belangrijke bevinding opgenomen uit ons onderzoek naar *ultimate beneficial owners* (UBO's), namelijk dat instellingen meer aandacht kunnen besteden aan de onderbouwing en vastlegging van de identificatie en verificatie van de (pseudo)UBO. Verder is de Wwft/Sw-Leidraad op onderdelen van de Sw aangevuld, wordt de risicogebaseerde aanpak van het voorkomen van witwassen en terrorismefinanciering nader toegelicht en vroegen we brancheverenigingen om input voor deze update.

In Sector in Beeld financieel dienstverleners 2024 merkten wij naar aanleiding van de vragenlijst op dat risicobeoordeling en Wwft-beleid door financieel dienstverleners die bemiddelen in levensverzekeringen, verbetering vergen. Te veel van hen - en relatief meer dan in 2021 - gaven aan niet over een risicobeoordeling en/of het daarmee samenhangende Wwft-beleid te beschikken.

In 2024 zijn 49 Wwft-/Sw-onderzoeken afgerond en 48 Wwft-/Sw-onderzoeken gestart, waarvan zes onsite onderzoeken. Drie van deze onderzoeken richtten zich op de naleving van de vereisten rond politiek prominente personen (PEP's). Bij geconstateerde overtredingen hebben wij actie ondernomen. Zo hebben wij in 2024 zes waarschuwingsbrieven, zes toezichtbrieven en twee terugkoppelbrieven verstuurd. We hebben tien toezichtgesprekken gevoerd. We publiceerden één aanwijzing.

In voorbereiding op het CASP-toezicht hebben wij in 2024 een annex bij de Wwft/Sw-Leidraad ten behoeve van CASPs opgesteld, die in 2025 wordt gepubliceerd. Hierin besteedden we ook aandacht aan de verplichtingen uit de *Transfer of Funds Regulation* (TFR), een belangrijk speerpunt in de bestrijding van financieel economische criminaliteit, die de traceerbaarheid van overdracht van cryptoactiva bevordert. Ook ontwikkelden wij een Wwft-/Sw-vragenlijst voor CASPs.

Specifieke risico's op crimineel gedrag in kaart gebracht en aangepakt

In de aanpak van organisaties die potentiële beleggers via agressieve telefonische of online verkoop proberen te misleiden en op te lichten, zogeheten boilerrooms, hebben we ons interne proces verbeterd. Als gevolg hiervan is de behandeltijd van signalen over boilerrooms meer dan gehalveerd. Ook zijn we gestart met het aanschrijven van de webhost met het verzoek de website van een boilerroom offline te halen, in iets meer dan de helft van de verzoeken in 2024 was dit succesvol. Daarnaast zetten we in op een verbeterde samenwerking met banken, met als doel om boilerroomfraude effectiever te bestrijden.

Met een brede campagne lichtten wij consumenten voor over de risico's van boilerrooms. Zo hebben we de site checkjeaanbieder.nl gelanceerd waarop de consumenten kunnen zoeken of een partij bij ons als malafide bekend staat of een AFM-vergunning heeft. De campagne liep van 22 mei t/m 5 juni en had als doel om bewustzijn te creëren voor beleggings-, dating- en toezichthouderfraude. Met video's, banners en tekstadvertenties lieten we consumenten werkwijzen herkennen, zodat ze zich kunnen behoeden voor financiële schade. De campagne is door middel van advertenties via Meta, YouTube en het Google Display Network achttien miljoen keer bekeken.

Ook op sociale media, print en online media was er veel aandacht voor de campagne. Diverse landelijke nieuwsmedia en online vakmedia hebben het nieuws over de campagne goed opgepikt en gedeeld. De campagne en media-aandacht zorgden vooral aan het begin van de

campagne voor een toename van het aantal bezoeken van checkjeaanbieder.nl en het aantal zoekopdrachten op de website van de AFM.

Hypotheekfraude

In 2024 hebben we in gesprek met onze ketenpartners Nationale Politie, Belastingdienst, Bureau Financieel Toezicht (BFT), banken en een branchevereniging voor financieel dienstverleners ingezoomd op het fenomeen hypotheekfraude en de rol die financieel dienstverleners hierbij spelen. Hierbij is expliciet stilgestaan bij de modus operandi en betrokken partijen. Nu we in kaart hebben gebracht hoe deze fraude in elkaar steekt, wie hierbij betrokken zijn en wat we als AFM al dan niet in samenwerking met andere partners hiertegen kunnen ondernemen, staat het aanpakken van de financieel dienstverleners betrokken bij deze fraude in 2025 centraal.

Andere activiteiten

We zijn in 2024 een thematisch onderzoek gestart naar aanbieders van copytrading, waarbij retailbeleggers transacties van andere beleggers al dan niet automatisch kunnen kopiëren. Verder hebben we in 2024 drie boetes gepubliceerd die we hebben opgelegd aan influencers die een illegale beleggingsonderneming promoten.

Via onze deelname aan de Enforcement Working Group (EWG) in ESMA-verband en door het actief onder de aandacht brengen van ons position paper over Informal Enforcement bij toezichthouders van de andere EU-lidstaten, is er nu ook aandacht voor het effect dat met informele maatregelen kan worden bereikt.

Ook zijn we erin geslaagd, na discussies in zowel de EWG als in de Senior Supervisors Forum Enforcement meetings, om de oorspronkelijke tekst van ESMA bij de publicatie van de Annual Consolidated Sanctions Report te nuanceren, onder meer door te benadrukken dat de effectiviteit van het toezicht niet alleen kan worden gemeten op basis van het aantal of het bedrag van de opgelegde sancties.

Samen met partners hebben we in 2024 informatie uitgewisseld binnen het Financieel Expertise Centrum (FEC). We deelden zestien signalen en elf informatieoverdrachten via het FEC. Ook waren wij projectleider van een FEC-project gericht op aanbieders van crypto-activa en cryptoactivadiensten. Met het project willen de FEC-partners de kennis over aanbieders van cryptoactiva en -diensten delen en de risico's inventariseren.

In 2024 hebben we ons voorbereid op de bestrijding van financiële criminaliteit en illegaliteit binnen de cryptosector vanaf 2025. Deze voorbereiding bestaat onder andere uit het opstellen van een handhavingstrategie, zodat we effectief en efficiënt kunnen handhaven vanaf 2025.

Doorlopende toezichtactiviteiten: risicoanalyse, signalen en onderzoeken

Ieder half jaar voeren wij een risicoanalyse uit voor de prioritering van de aanpak van risico's op crimineel gedrag. Onder meer de thematische [onderzoeken naar AIFM-light-beheerders](#) en copytrading zijn uitkomsten van deze risicoanalyse.

We hebben daarnaast dit jaar ruim 600 signalen ontvangen over mogelijk crimineel gedrag op de beleggingsmarkt. Daarvan ging de helft van de signalen over eerdergenoemde boilerroomfraude. Daarnaast hebben we 50 onderzoeken naar mogelijk crimineel gedrag uitgevoerd. Dit leidde tot diverse formele en informele maatregelen, waaronder drie strafrechtelijke aangiftes en een last onder dwangsom.

Publicaties in 2024:

- AIFM-light-marktbeeld: [Grote stijging in aantal AIFM-light-beheerders](#)
- Publicatie update leidraad Wwft & Sw: [AFM update Wwft/Sw-Leidraad](#)
- Sector in Beeld (terugkoppeling na MMAB en Wwft vragenlijst 2024): [Toekomstbestendige FD-sector vraagt om verantwoorde groei](#)
- Campagne [Check je aanbieder](#)

Het AFM-effect

Invoering nieuwe crypto-wetgeving

Hoe de AFM er met het bijdragen aan de vorming van nieuw beleid voor zorgt dat er kritische controle plaatsvindt op cryptodienstverleners, er een gelijk spelveld is voor aanbieders uit verschillende landen en consumenten beter worden beschermd.

Wat was het probleem?

De cryptosector was ongereguleerd. Dit leidde tot zeer grote risico's, ook voor wie dat niet kan dragen. De invoering van MiCAR is een stap in de goede richting. Dit Europese wetgevingspakket trad in 2024 volledig in werking. De AFM houdt nu toezicht op Nederlandse cryptodienstverleners (Crypto-Asset Service Providers) en op reclame-uitingen en whitepapers voor verschillende cryptoactiva.

Wat deed de AFM?

Het gaat om een nieuw toezichtgebied. Niet alleen voor AFM, maar voor alle Europese toezichthouders. De cryptosector is nog niet gewend aan toezicht en wij willen de cryptosector naar een hoger volwassenheidsniveau brengen. CASPs moeten daarom tijdig een vergunning aanvragen, wat betekent dat ze bijvoorbeeld hun bedrijfsvoering op orde moeten hebben en transparant moeten zijn over hun producten en diensten.

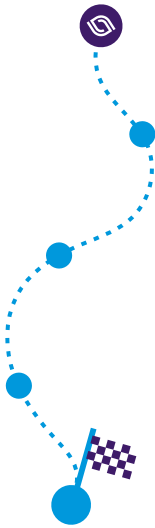

Wat deed de markt vervolgens?

Het draagvlak onder CASPs voor de kwaliteitseisen is groter geworden, onder andere als gevolg van de combinatie van heldere eisen en een open houding. We zien verschillende marktpartijen verbeteringen doorvoeren in hun bedrijfsvoering om in aanmerking te kunnen komen voor een vergunning.

Een helpende houding: de sector wordt op onze website uitvoerig over het vergunningproces geïnformeerd.

CASP Vergunningsprocedure Roadmap

Lees verder op volgende bladzijde

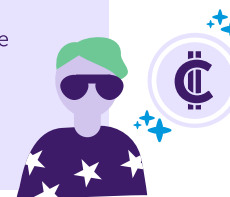
Invoering nieuwe crypto-wetgeving (vervolg)

Wat is daarvan de impact?

De markt ziet de AFM als een betrouwbare toezichtpartner met een goed kennisniveau. De input die de AFM gaf op ESMA-regelgeving zorgt voor een gelijk spelveld: de Europese toezichthouders gaan zo meer richting eenheid in het hanteren van de standaarden. De naleving van MiCAR en daarmee de volwassenheid van de sector zal met de komst van toezicht verder ontwikkelen.

Voor de consument is dit goed nieuws. Er vindt kritische controle plaats op cryptodienstverleners die een vergunning hebben. Consumenten kunnen opzoeken welke partijen een vergunning hebben en welke niet, waarmee ze dus geen zaken zouden moeten doen. Maar we wijzen erop dat het handelen in crypto's zeer risicovol blijft, ook met AFM-toezicht. Verdiep je in de karakteristieken van een product, zoals de kosten en de risico's. En handel alleen met geld dat je kunt missen.

Maatregelen

De onderwerpen waarop we in 2024 formeel hebben gehandhaafd, bestrijken een groot deel van het toezichtsspectrum. We legden boetes op voor overkreditering, het niet naleven van rapportageverplichtingen en voor marktmanipulatie. Het aantal opgelegde boetes is hoger dan in voorgaande jaren. Dit komt onder andere door de afronding van onderzoeken naar de rol van finfluencers bij de illegale dienstverlening door vermogensbeheerder Grinta. Het totale boetebedrag kwam in 2024 uit op ruim €13,7 miljoen en ligt daarmee beduidend onder het totaal van 2023, toen één partij een boete van €11,4 miljoen kreeg opgelegd.

In gevallen waar sprake is van een lopende overtreding, kunnen we een aanwijzing of last inzetten om deze overtreding te beëindigen. Hieraan gaat een voornemen vooraf. In ongeveer de helft van de gevallen trof de betreffende onderneming na het versturen van het voornemen afdoende maatregelen. In 2024 constateerden we bij een aantal vergunninghouders dat er ondanks meerdere interventies, sprake bleef van overtredingen. Deze ondernemingen bleken niet in staat om een beheerste en integere bedrijfsvoering te borgen en daarom hebben we het proces van vergunningintrekking in gang gezet. Twee ondernemingen hebben vervolgens zelf hun vergunning ingeleverd, bij drie andere ondernemingen hebben we besloten de vergunning in te trekken.

Ten slotte staan we stil bij een ontwikkeling op het gebied van informele handhaving. In 2024 hebben we de toezichtbrief en het toezichtgesprek als instrumenten toegevoegd. Deze zetten we in bij lichtere overtredingen en vervangen daarmee in de praktijk de normoverdragende brief en het normoverdragend gesprek. In 2024 verstuurdten wij naar aanleiding van geconstateerde tekortkomingen op het gebied van duurzaamheidsinformatie (SFDR) 97 toezichtbrieven. Ook bij het doorlopend toezicht is dit instrument veelvuldig ingezet om ondernemingen aan te zetten tot betere naleving van regelgeving. Zo leidde nader onderzoek naar ontvangen signalen in ruim 40 gevallen tot een toezichtbrief en verstuurdten we naar aanleiding van doorlopend toezicht op informatieverstrekking en verschillende reguliere toezichtonderzoeken op het gebied van pensioenen nog eens ruim

60 toezichtbrieven waarin wij de betreffende ondernemingen wezen op aspecten die verbetering behoeven.

Tabel 3. Overzicht toezichtmaatregelen

Overzicht maatregelen	2024	2023	2022
Formele toezichtmaatregelen			
Opgelegde boetes	15	12	11
Opgelegde lasten onder dwangsom	3	3	4
<i>Voornemen last onder dwangsom*</i>	6	9	-
Aangiftes	3	5	2
Vergunning intrekkingen	3	0	1
<i>Voornemen vergunning intrekking*</i>	5	2	-
Aanwijzingen***	1	1	3
<i>Voornemen aanwijzing*</i>	7	6	-
Openbare verklaring	0	1	0
Openbare waarschuwing***	0	1	1
Mededeling zonder aanbeveling (Wtfv)	3	1	1
Uitspraken accountantskamer	2	0	3
Totaal aantal formele maatregelen	30	24	26

Overzicht maatregelen	2024	2023	2022
Informele handhaving			
Normoverdracht waarschuwingsbrieven	75	150	119
Normoverdracht: normoverdragende brieven/gesprekken	n.v.t.	79	74
Toezichtbrieven/gesprekken	276	n.v.t.	n.v.t.
Waarschuwingen boilerrooms	76	53	24
Totaal aantal informele handhaving	427	282	217

Overzicht maatregelen	2024*	2023	2022
Totaal aantal formele maatregelen	30	24	26
Totaal aantal informele handhaving	427	282	217
Totaal aantal formele en informele maatregelen	457	306	243

*Een *voornemen* tot het nemen van een formele toezichtmaatregel is nog geen formele toezichtmaatregel. Daarom tellen deze voornemens niet mee in het totale aantal formele maatregelen.

**Zowel in 2024 als in 2023 heeft de AFM een keer een aanwijzing tot stilleggen van de handel in een effect gegeven. In 2023 stond deze maatregel niet in het jaarverslag.

*** Vanaf dit jaarverslag maken we onderscheid tussen de formele openbare waarschuwing en de boilerroom-waarschuwingen, die nu apart onder informele handhaving staan. Dit is ook gecorrigeerd voor 2023 en 2024 in de tabel ten opzichte van voorgaande jaarverslagen.

Personentoetsingen

Personen die het beleid van een onderneming (mede) bepalen of toezicht houden op dit beleid, moeten betrouwbaar en/of geschikt zijn voor de uitoefening van hun functie. Als deze personen aantreden bij een onderneming, toetsen de AFM en/of (DNB) hen op betrouwbaarheid en/of geschiktheid. Van de 1.500 tot 2.500 aanvangstoetsingen die we jaarlijks doen, krijgt ongeveer 95% een positief oordeel.

In 2024 toetsten wij 2.239 personen, waaronder adviseurs, bemiddelaars, en ontheffinghouders opvorderbare gelden. Dit aantal betrof zowel de nieuwe aanvangstoetsingen als de personen die reeds eerder waren getoetst en hertoetsingen. Een hertoetsing vindt plaats als wij feiten en omstandigheden zien die een redelijke aanleiding vormen om een nieuwe beoordeling van de geschiktheid en/of betrouwbaarheid van de persoon te maken. De stijging in het totaal ten opzichte van 2023 heeft ermee te maken dat er in 2023 meer vergunningaanvragen zijn geweest die ook meer personentoetsingen tot gevolg hadden.

De tabel in deze paragraaf toont het totaal aantal AFM-toetsingen, uitgesplitst naar de verschillende categorieën. De zogeheten 'dubbelepoortjes-toetsingen' betreffen toetsingen door zowel de AFM als DNB.

Tabel 4. Overzicht toetsingen

Aantal toetsingen per categorie*	2024	2023	2022
Adviseurs/bemiddelaars/ kredietaanbieders	1.429	1.307	1.229
Beleggingsondernemingen/ beleggingsinstellingen	599	441	544
Beleggingsobjecten en beurs	13	8	11
Accountantsorganisaties	187	168	199
Dubbele poortjes	7	5	8
Hertoetsing	4	1	7
Totaal aantal toetsingen	2.239	1.930	1.998

*In bovenstaande aantallen zijn de toetsingen voor de CASPs niet meegenomen.

Publicaties in 2024

Leidraden

- AFM update Wwft/Sw-Leidraad (juni)

Andere publicaties

- Meldplicht beleggingsondernemingen en beheerders van beleggingsinstellingen vanwege sancties Rusland (april)
- Afronding pilot betrokkenheid externen bij personentoetsingen (april)

7. Stakeholderdialoog

In de hoofdstukken hiervoor beschreven we per toezichtgebied van de AFM op welke momenten en op welke manieren wij het gesprek aangingen met externe stakeholders. Daarnaast blijven wij ook op andere wijze in contact met de buitenwereld.

Parlement en overheid

Een goed functionerend wettelijk kader is essentieel voor toezichthouders. Daarom nemen we een actieve positie in richting nationale en Europese wetgevers, en delen actief onze kennis en expertise. Op nationaal terrein werken we, waar nodig en gewenst, nauw samen met de ministeries van Financiën en Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW).

In de [Wetgevingsbrief 2024](#) brachten wij vanuit onze rol als financiële toezichthouder de door ons gewenste aanpassingen in Nederlandse wetgeving onder de aandacht. In maart was een gecombineerd DNB/AFM-werkbezoek van de Kamerleden die deel uitmaken van de vaste Kamercommissie Financiën. Daarnaast namen we deel aan technische briefings en rondetafelgesprekken in de Tweede Kamer. In 2024 namen vertegenwoordigers van de AFM onder meer deel aan een openbaar gesprek over het [Samenwerkingsverband Digitale Toezichthouders](#), het [rondetafelgesprek Accountancy](#), het [rondetafelgesprek financiële stabiliteit](#) met DNB en de CPB, en een [rondetafelgesprek over 'misleidende influencers'](#).

Adviserend panel

In 2024 waren er meerdere bijeenkomsten met het Adviserend Panel, waaronder twee panelbijeenkomsten. Tijdens de reguliere bijeenkomst in april spraken we over het jaarverslag 2023 en de ontwikkelingen rondom digitalisering. In oktober is de conceptagenda 2025 voorgelegd. Ook kwam in dit overleg de begroting 2025 aan bod. De verslagen van deze overleggen worden ook [op onze website](#) gepubliceerd.

In speciale deelsessies over het kostenkader spraken we met een groot aantal brancheverenigingen over de opbouw en de inhoud van het kostenkader en de benodigde middelen voor de komende vier jaar. Daarbij bespraken we onder andere de impact van toenemende (Europese) wetgeving en toezichttaken, als belangrijkste ontwikkeling voor het kostenkader.

Naast de ontmoetingen met brancheverenigingen binnen het Adviserend Panel onderhouden wij ook een-op-een-contacten met organisaties als de Pensioenfederatie, Verbond van Verzekeraars, Adfiz, Nederlandse Vereniging van Banken, *Dutch Fund and Asset Management Association* en Koninklijke Nederlands Beroepsorganisaties van Accountants.

Het AFM-effect

Achteraf betalen op de politieke agenda

Hoe de AFM met de publicatie van een marktverkenning en een gedragswetenschappelijk experiment aandacht vraagt voor de risico's van het fenomeen achteraf betalen, waarna het is opgenomen in het regeerakkoord.

Wat was het probleem?

In november 2022 publiceerde de AFM de verkenning naar de markt voor Buy Now, Pay Later ('achteraf betalen'), waarin wij constateerden dat deze vorm van betalen een risico vormt voor kwetsbare consumenten. Wij riepen aanbieders op om duidelijk te zijn over mogelijke kosten. In de marktupdate van april 2024 signaleerden wij dat in 2023 via rekeningen op naam van een minderjarige bijna 600.000 iDEAL-transacties zijn verricht die te linken zijn aan aanbieders van BNPL. We maakten ons hier zorgen over.

Wat deed de AFM?

De AFM ging in gesprek met de sector over verbeteringen. Ook onderzochten gedragswetenschappers van de AFM in samenwerking met Riverty manieren om klanten te behoeden voor onnodige kosten. Het versturen van een sms-herinnering bleek effectief: het aandeel klanten dat te laat betaalde en bij wie kosten in rekening werden gebracht, verminderde met één op vijf.

Wat deed de markt vervolgens?

Na onze verkenning in 2022 verbeterden meerdere BNPL-aanbieders de toegankelijkheid en begrijpelijkheid van hun informatie voor klanten. Bijvoorbeeld door de algemene voorwaarden te herschrijven in eenvoudigere, klantvriendelijkere taal. Ook stelden de aanbieders in 2023 een gedragscode op. Hierin is bijvoorbeeld afgesproken hoe zij het stapelen van schulden tegengaan. Naar aanleiding van de publicatie van de bovengenoemde AFM-marktupdate scherpten aanbieders deze gedragscode aan. Nederland is het eerste land in Europa waar zelfregulering voor BNPL van kracht is.

Naar aanleiding van het gezamenlijke onderzoek met de AFM, zet Riverty de sms-herinnering breder in. Ook hebben ze een test-en-leeraanpak opgezet om steeds effectiever te werken (zie onderzoeksrapport 'Klanten helpen om hun BNPL-rekening op tijd te betalen').

Wat is daarvan de impact?

De AFM-marktupdate over dit onderwerp leidde direct tot Kamervragen over de leeftijdsverificatie bij BNPL. In het de uitwerking van het Hoofdlijnenakkoord (regeerprogramma 2024) van het kabinet-Schoof is opgenomen dat er een leeftijdsverificatieplicht zal worden ingevoerd voor BNPL. In november 2026 treedt de tweede Consumer Credit Directive (CCD2) in werking. Vanaf dat moment valt BNPL formeel onder toezicht van de AFM.

We vroegen veel aandacht voor ons onderzoek, onder andere via de sociale media. De nieuwsmedia (print en digitaal) pakten dit onderwerp breed op.

Internationaal invloedrijk

Ook op internationaal vlak zetten we ons in voor een goed functionerende financiële sector. Daarbij ging veel aandacht uit naar onze strategische speerpunten, zoals duurzaamheid en digitalisering. Daarnaast maakten we ons hard voor een Europese kapitaalmarktunie.

Als AFM nemen we zitting in de *Board of Supervisors* en de *Management Board* bij de *European Securities and Markets Authority* (ESMA) en zijn we voorzitter van het *Senior Supervisory Forum* (SSF).

Binnen ESMA zetten we ons bijvoorbeeld in op onderwerpen als het in één lijn brengen van het Europees toezicht (toezichtconvergentie), risicogestuurd toezicht en datagedreven toezicht. Zo deelden we onze expertise, bijvoorbeeld op het gebied van consumentenonderzoek, en we onderhandelden in nauwe samenwerking met het ministerie van Financiën mee over de *Retail Investment Strategy* van de Europese Commissie. In Brussel spraken we over de *Retail Investment Strategy* en de initiatieven om de kapitaalmarktunie te stimuleren. Samen met DNB stelden we hierover een position paper op.

We zijn onderdeel van het bestuur van IOSCO (International Organization of Securities Commissions), een wereldwijde samenwerkingsorganisatie van toezichthouders op effectenmarkten. Deze positie biedt onder meer de mogelijkheid om het bilaterale contact met belangrijke toezichthouders buiten de EU te versterken en effectiever invloed uit te oefenen op de mondiale beleidsdiscussies binnen IOSCO, zoals bijvoorbeeld over duurzaamheid en fintech-onderwerpen.

We nemen deel aan EBA (European Banking Authority), EIOPA (European Insurance and Occupational Pensions Authority), IFIAR (International Forum of Independent Audit Regulators) en IAIS (International Association of Insurance Supervisors). Een van onze acties (via EIOPA) was het bijdragen aan de verdere invulling van gedragstoezicht via deelname aan de werkgroep die zich bezighield met 'Conduct Supervision Principles Practices and Baseline'.

Samen met DNB en het ministerie van Financiën hebben we een [position paper](#) gepubliceerd in reactie op EBA's 'call for advice' (CfA) over de werking van de Investment Firm Regulation en de Investment Firm Directive (IFR/D). We hebben daarin aangegeven dat de IFR/D-vereisten, waaronder kapitaalvereisten en governance-vereisten, op een passende wijze zouden moeten zijn toegesneden op de activiteiten die de handelaren voor eigen rekening uitvoeren. Op die manier kunnen zij hun activiteiten op verantwoorde wijze blijven uitvoeren vanuit de EU. Ook pleiten wij in dit rapport voor een gelijk speelveld tussen handelaren voor eigen rekening met een hoofdkantoor in de EU en die met een hoofdkantoor in een derde land. EBA zal op basis van de consultatie een advies uitbrengen aan de Europese Commissie over de eventuele herziening van de IFR/D.

Op het gebied van duurzaamheid droegen we bij aan het *final report on Greenwashing* en schreven we mee aan de *EIOPA Opinion on sustainability claims and greenwashing* en de *ESMA Opinion on the Sustainable Finance Regulatory Framework*. Verder droegen we bij aan de publicatie van de gedeelde Joint Committee Opinion on the SFDR van de European Supervisory Authorities (ESAs), voor de aanstaande herziening van deze wetgeving. Op internationaal niveau zat de AFM de IOSCO Transition Plan Work Stream (TPWS) voor, waarin we meeschreven aan een rapport over regels over klimaattransitieplannen in verschillende jurisdicties.

Op het gebied van digitalisering werkten we mee aan de totstandkoming van een aantal belangrijke wetgevingstrajecten. Onder andere nieuwe Europese wet- en regelgeving waarbij de regels rondom MiCAR en DORA verder zijn uitgewerkt. Ook kwam de Europese AI-verordening tot stand. Deze zal meer aangrijpingspunten gaan bieden om de impact van AI op de financiële dienstverlening aan burgers en bedrijven in goede banen te leiden.

Omdat we willen leren van onze internationale collega's, brachten bestuurders in 2024 onder meer een werkbezoek aan Polen en de Verenigde Staten om ontwikkelingen te bespreken in de financiële sector en het toezicht daarop in deze landen.

Adviescommissies (accountants/kapitaalmarkt)

De commissie Financiële verslaggeving & Accountancy (FV&A) bestaat uit externe deskundigen op het gebied van verslaggeving en accountancy. De commissie levert een bijdrage aan de bredere oordeelsvorming van de AFM over het toezicht op verslaggeving en accountancy, doordat zij adviseert en optreedt als discussiepartner. In 2024 is de commissie uitgebreid met een nieuw lid. Drie leden zijn herbenoemd voor een termijn van drie jaar. In 2024 spraken de leden met de AFM over:

- Dubbele materialiteit
- De opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling (OKB)
- Het project 'Visie 2050'
- Het Marktbeeld 2025
- De mate waarin auditcommissies zijn voorbereid op de implementatie van de CSRD
- De werkzaamheden die accountants uitvoeren op door hen onderkende frauderisico's
- Strategie van het toezicht op werkzaamheden van accountants in het kader van de CSRD

Daarnaast gaven de leden van de commissie waardevolle input op onze conceptrapportages.

In 2024 waren er drie vergaderingen van de commissie Kapitaalmarkt van de AFM. Deze commissie adviseert de AFM onder meer over casuïstiek, wetgevingsaspecten en interpretaties van de aan de AFM toekomende taken en bevoegdheden, onder andere op het gebied van marktmisbruik, emissies, financiële infrastructuur en andere aan de financiële markten gerelateerde onderwerpen, waaronder data-gedreven toezicht en verslaggeving.

Samenwerkingsplatform Digitale Toezichthouders (SDT)

Het Samenwerkingsplatform Digitale Toezichthouders (SDT) is opgericht om het toezicht op digitale en online activiteiten te versterken.

Samenwerking binnen het SDT draagt ook bij aan de afstemming van sectoroverstijgende wetgeving tussen toezichthouders, voorbeelden zijn de '[Verordening betreffende artificiële intelligentie](#)' en de '[Verordening aangaande digitale dienstverlening](#)'.

In 2024 heeft het SDT een breed scala aan activiteiten ingezet om de verantwoorde digitalisering te bevorderen. Zo is er een aantal publicaties uitgebracht die belangrijke uitgangspunten bieden voor het digitale domein, waaronder richtlijnen voor online reclame en marketing gericht op kinderen, effectieve online transparantie, en het belang van effectief digitaal toezicht. Daarnaast werd een literatuurstudie naar sponsorvermeldingen door influencers gepubliceerd.

Daarnaast heeft het SDT gewerkt aan een pilot voor gezamenlijke gesprekken en vond er een constructieve dialoog plaats met de vaste Tweede Kamercommissie voor Digitale Zaken. Ook werd in samenwerking met de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV) een kennis-sessie over online haat georganiseerd.

Consumentenmonitor

Ook in 2024 deden wij onderzoek onder consumenten over financiële aangelegenheden, om hun stem in ons toezicht mee te laten wegen. Zo gaf in een onderzoek onder beleggende consumenten een derde van de consumenten aan duurzaam te beleggen. De meerderheid zei daarbij naar de naam van de belegging te kijken om te bepalen of die aansluit op hun duurzaamheidsvoorkeuren. Van de beleggers die beleggen met advies of via vermogensbeheer, gaf 40% aan dat ze graag willen dat er rekening wordt gehouden met hun duurzaamheidsvoorkeuren. Bij slechts 25% van de ondervraagden werd hiernaar gevraagd, terwijl het voor vermogensbeheerders en beleggingsadviseurs verplicht is om dit uit te vragen.

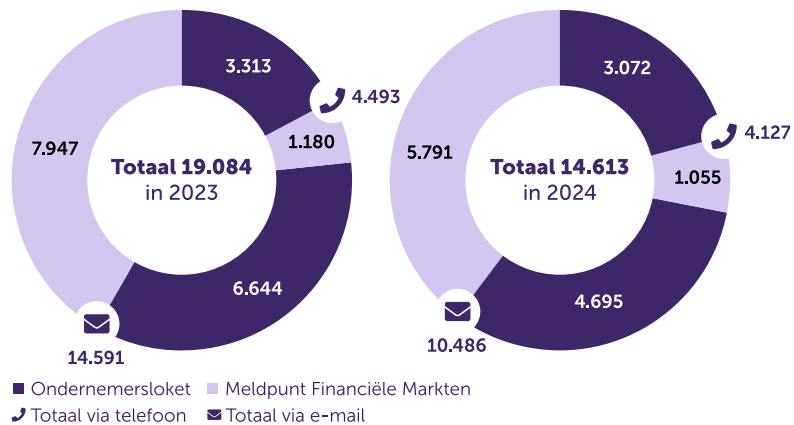
Media

Er is veel aandacht in de media voor de activiteiten van de AFM. Niet alleen voor mediagenieke onderwerpen zoals handhavingsmaatregelen, bijvoorbeeld opgelegde boetes. Ook onze onderzoeken en bevindingen mogen rekenen op brede belangstelling van diverse soorten media. Het onderhouden van een goede en professionele relatie met journalisten is daarom van belang.

Bereikbaarheid en een goede duiding van ontwikkelingen op de financiële markten, zoals AI, influencers en cryptovaluta, waren daarbij in 2024 speerpunten. Hierover hebben wij geregeld inhoudelijk experts en bestuursleden in de media kunnen laten optreden.

Er was afgelopen jaar vooral publiciteit over schuldenproblematiek, bijvoorbeeld door het fenomeen *Buy Now, Pay Later*. Daarnaast kregen examenfraude bij accountants en de eerste boetes voor influencers veel aandacht. Ook vroegen journalisten ons naar de kosten van ons toezicht, in het bijzonder met het oog op de nieuwe cryptowetgeving. In totaal is de AFM in ruim 3.000 online en offline artikelen genoemd.

Figuur 3. Contacten met consumenten en ondernemingen

8. De AFM als professionele organisatie

Van de benoemde ontwikkelingen in hoofdstuk 1 van dit jaarverslag heeft met name de trend van digitalisering impact op de wijze waarop de AFM georganiseerd zou moeten zijn om wendbaar in te kunnen (blijven) spelen op ontwikkelingen in de buitenwereld. In combinatie met de groei die wij hebben doorgemaakt en de verwachte groei door nieuwe taken was het opportuun hiernaar te kijken. Hier zijn we in 2024 mee gestart in het programma Toezicht met Toekomst. Goede bedrijfsvoering blijft daarbij cruciaal; we hebben een solide basis nodig waarop we kunnen groeien en succesvol kunnen blijven. Onze medewerkers en IT spelen daarbij een essentiële rol.

Aantrekkelijke werkgever

In 2024 zetten wij belangrijke stappen om aantrekkelijk werkgeverschap verder te versterken, passend bij onze ambitie om een toekomstgerichte en inclusieve organisatie te zijn. De groeiende complexiteit van onze taken, zoals MiCAR, DORA en Wtp, en de voortschrijdende digitalisering vragen om medewerkers met brede kwalificaties. Het vinden, ontwikkelen en behouden van talent in een uitdagende arbeidsmarkt stond daarom hoog op onze agenda.

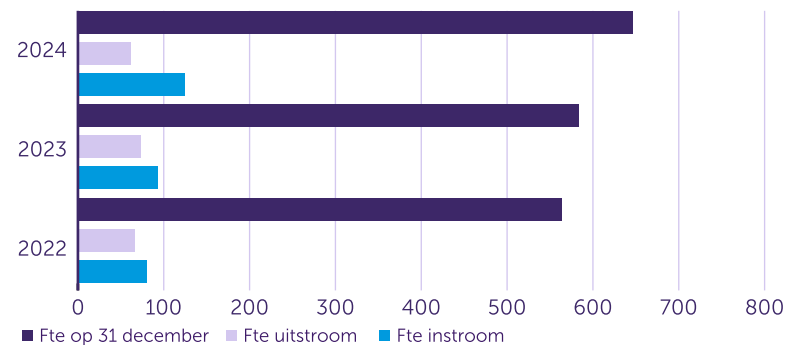
In 2024 leverde onze werving uitstekende resultaten op: we hebben 195 vaste posities ingevuld, waaronder 139 medewerkers van buiten de AFM, zestien werkstudenten, veertien stagiairs en 26 interne doorstroomkandidaten. We hebben stappen gezet richting een objectiever wervingsproces door pilots met assessments en gestructureerde interviews. Daarnaast zijn we gestart met de implementatie van een nieuw recruitmentsysteem om onze processen beter te monitoren en verder te optimaliseren.

Ook retentie was een belangrijk speerpunt in 2024. Door frequente en uniforme talentreviews binnen alle afdelingen konden rode draden en aandachtspunten worden geïdentificeerd. Dit leidde tot de formulering van gerichte actieplannen, zowel op afdelingsniveau als organisatie-

breed. Bovendien hebben we een begin gemaakt met de ontwikkeling van een visie op een toekomstgericht werkconcept, Werken@AFM 2.0, waarin we tien leidende principes hebben vastgelegd die in 2025 verder worden uitgewerkt en waar mogelijk geïmplementeerd.

Naast de focus op werving en retentie werkten we in 2024 onze interne duurzaamheidsvisie verder uit. Hierbij integreerden we vijf relevante Sustainable Development Goals (SDGs) van de Verenigde Naties. De voortgang van bijbehorende acties monitoren we met behulp van een dashboard, zodat zowel korte- als langetermijn-doelstellingen scherp in beeld blijven.

Figuur 4. in- en uitstroom van personeel in aantal fte

Onze organisatie blijft zich ontwikkelen naar een moderne en inclusieve werkomgeving. Zo namen we per 1 januari 2023 afscheid van het klassieke beoordelingssysteem en richten we ons nu op een continue dialoog. Deze aanpak, gericht op continu leren en vooruitkijken, werd in 2024 geëvalueerd en verder doorontwikkeld.

Het AFM-effect

AFM waarschuwt op Telegram

Hoe de AFM er met een nieuwe interventie voor zorgt dat cryptobeleggers beter op de hoogte zijn van de grote risico's en marktpartijen zich meer bewust zijn van de rol van de AFM.

Wat was het probleem?

We zagen dat pump&dump met crypto's een wijdverspreid fenomeen is, waarbij publiekelijk pumps worden aangekondigd en aangemoedigd. Onder andere in openbare Telegram-groepen, een favoriet kanaal van cryptobeleggers.

Wat deed de AFM?

Op 26 september 2024 waarschuwde de AFM het brede publiek voor de risico's van pump&dump met crypto's. Om juist de doelgroep binnen de Telegramkanalen te bereiken, initieerden we (voor het eerst) een Telegramactie. We plaatsten in ongeveer twintig crypto-Telegramgroepen een waarschuwing.

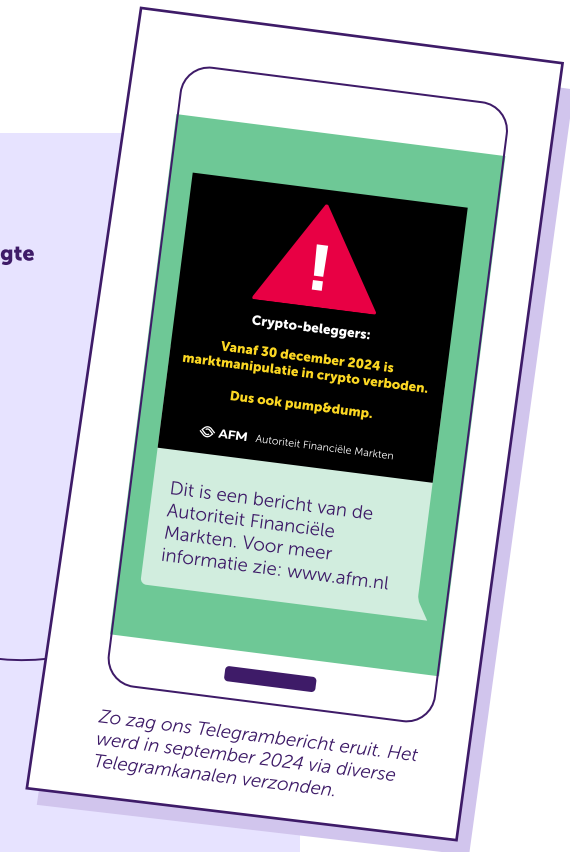
Wat deed de markt vervolgens?

In sommige groepen werden we meteen 'gebanned' zonder het bericht te kunnen posten, soms ontstond er een inhoudelijke discussie over de regelgeving en soms werd er niet serieus op ingegaan.

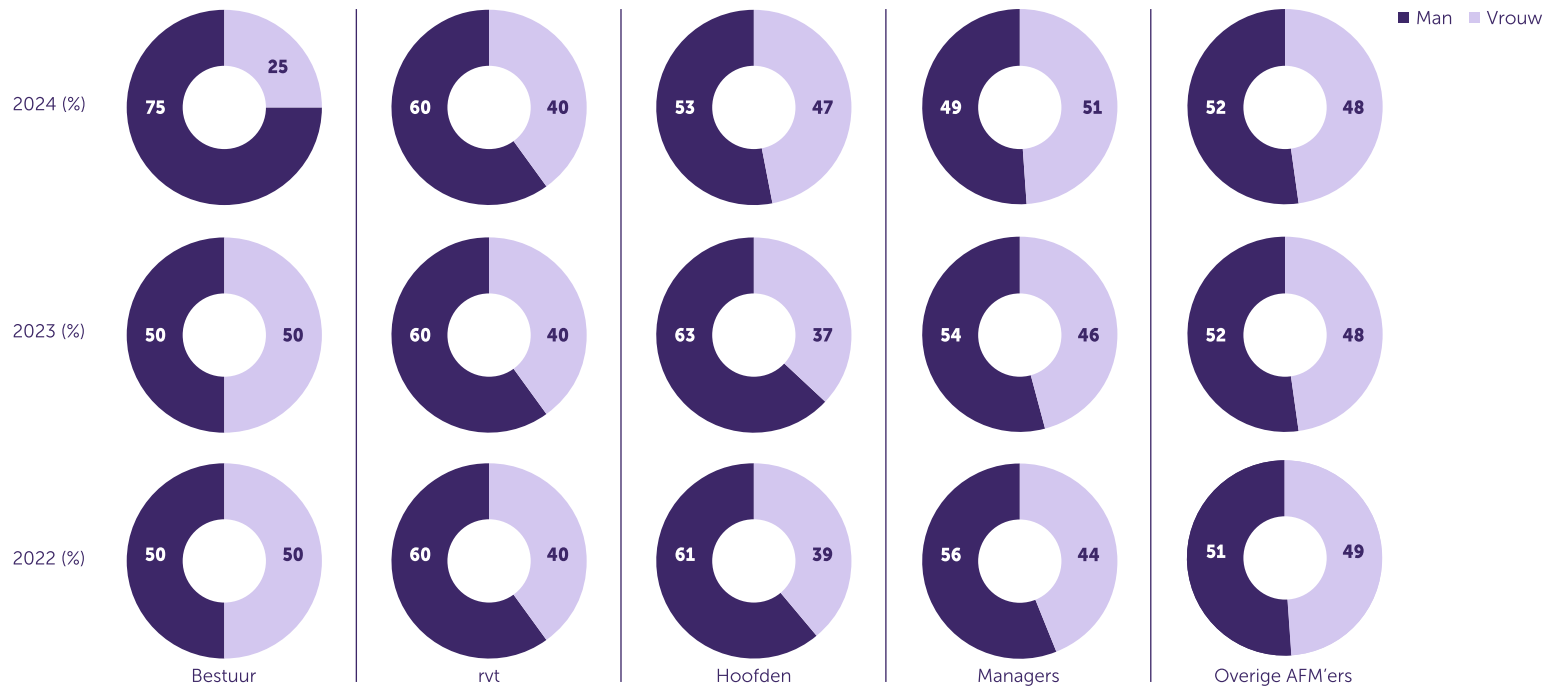
Wat is daarvan de impact?

We bereikten heel gericht circa 15.000 cryptobeleggers met onze waarschuwing. Hierdoor weten deze beleggers dat er aan pump&dump met crypto's veel risico's kleven en dat het deelnemen hieraan verboden is. Hierdoor kunnen ze betere beleggingsbeslissingen nemen. Daarnaast zijn aanbieders en influencers er hierdoor van op de hoogte dat de AFM op allerlei plekken meekijkt.

Zo zag ons Telegrambericht eruit. Het werd in september 2024 via diverse Telegramkanalen verzonden.

Figuur 5. Verhouding tussen mannen en vrouwen op 31 december 2024

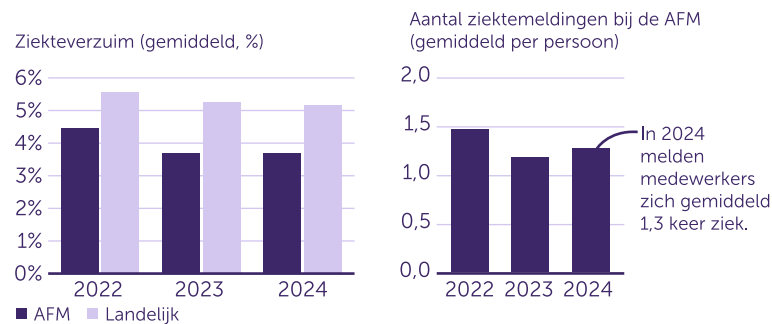

Diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie vormen een integraal onderdeel van onze strategie. Uit de culturele barometer van het CBS blijkt dat de AFM qua culturele diversiteit vergelijkbaar is met andere (semi) publieke organisaties en financiële instellingen. De verhouding tussen mannen en vrouwen bij de AFM nadert steeds meer de 50/50. In het bestuur was de verhouding bijna het gehele jaar ook 50/50, maar na het vertrek van Linda Sas nam een man haar functie vanaf het vierde kwartaal waar. Daarnaast bevestigde een loonkloofonderzoek, uitgevoerd door Erasmus Q-Intelligence, dat vrouwen en mannen met vergelijkbare karakteristieken in dezelfde functies gelijk worden beloond. Voor deze inspanningen ontvingen we in 2024 het label 'excellent'.

Vitaliteit van medewerkers blijft een prioriteit, omdat we geloven dat vitale medewerkers beter in staat zijn bij te dragen aan onze missie. Vitaliteit is een vast onderdeel van de continue dialoog en werd verder versterkt door initiatieven zoals een vitaliteitsmaand en het beschikbaar stellen van een online platform voor mentaal welzijn (Open Up). Hiermee ondersteunden we onze medewerkers in hun persoonlijke groei en balans.

Het gemiddelde ziekteverzuim bij de AFM bleef nagenoeg gelijk, rond 3,7% in 2023 en 2024. Dit ligt onder het landelijk gemiddelde, dat overigens ook een dalende trend laat zien: 5,2% (cijfers CBS). De ziekmeldingsfrequentie is met 1,3 keer per medewerker per jaar, vergelijkbaar met 2023.

Figuur 6. Ziekteverzuim

Een sterke IT-organisatie en -infrastructuur

Sinds 2022 versterken we onze IT op basis van een vernieuwde IT-strategie. Met deze IT-strategie zetten wij stappen om de interne bedrijfsprocessen nog efficiënter in te richten en de (digitale) interactie met instellingen en externe stakeholders en partners zo effectief mogelijk te laten plaatsvinden.

Onze IT-regieorganisatie is multidisciplinair en *agile* ingericht. Hierdoor kunnen we door middel van iteraties periodiek bijsturen op de resultaten.

In 2024 hebben we ons architectuurbeleid en onze doelarchitectuur geactualiseerd, dit zorgt voor consistente IT-oplossingen en betere afstemming tussen IT en toezicht- en ondersteunende afdelingen.

In 2024 ronden we de migratie naar de *cloud* van ons CRM-systeem af. Hiermee is het applicatielandschap toekomstbestendiger geworden. Dit vormt het startpunt om de komende jaren meerdere systemen naar de cloud over te brengen. Daarnaast troffen we voorbereidingen om vanaf 2025 andere oude applicaties uit te faseren en te vervangen door toekomstbestendige oplossingen. Ook vond er een technische upgrade plaats om de kapitaalmarktsystemen up-to-date te maken.

In voorbereiding op het inrichten van een nieuw AFM-Portaal (Mijn AFM-omgeving) is er een *proof of concept* ontwikkeld, waarin onder andere de herbruikbaarheid, *time to market* en beveiligingsaspecten (zoals de inrichting van twee-factor-authenticatie) zijn getoetst, voorafgaand aan de stapsgewijze oplevering in 2025. Dit leidt tot een efficiëntere en (nog) veilige(re) uitwisseling van data met instellingen.

In 2024 leverden we binnen de IT-applicaties de benodigde functionaliteiten op ter ondersteuning van de DORA-wetgeving. Ook voegden we een aantal nieuwe wettelijke taken toe, zoals MiCAR, Openbaarmaking Voorwetenschap, OCN7, CSRD en WWFM.

Naast de bovengenoemde speerpunten, starten we in 2025 met de Europese aanbesteding van de standaard IT-dienstverlening. Deze dienstverlening besteden we momenteel uit aan Cegeka. Het contract met Cegeka loopt af in 2026. Ook onderzoeken we welke mogelijkheden de toepassing van AI biedt voor onze bedrijfsvoeringsprocessen.

Publicaties in 2024

Rapporten

- Sociaal jaarverslag AFM (april)

Andere publicaties

- Aankondiging stakeholderonderzoek AFM (februari)
- Loonkloof binnen AFM is nul, blijkt uit onderzoek (november)

9. Organisatie en besturing

Bestuur en samenstelling portefeuille

De AFM is een zelfstandig bestuursorgaan (zbo) met wettelijke bevoegdheden voor het gedragstoezicht op de financiële markten. De AFM is een stichting (rechtspersoon) met een bestuur en een raad van toezicht. De raad van toezicht ziet toe op de wijze waarop het bestuur van de AFM zijn taken verricht.

Samenstelling bestuur

Voorzitter

Laura van Geest

1962, Nederlandse nationaliteit, eerste benoemingsdatum 1 februari 2020, herbenoemd per 1 februari 2024, lopende termijn tot 1 februari 2028

Bestuurder

Hanzo van Beusekom

1972, Nederlandse nationaliteit, eerste benoemingsdatum 1 juni 2018, herbenoemd per 1 juni 2022, lopende termijn tot 1 juni 2026

Bestuurder

Jos Heuvelman

1962, Nederlandse nationaliteit, eerste benoemingsdatum 1 september 2018, herbenoemd per 1 september 2022, lopende termijn tot 1 september 2026

Bestuurslid intern bedrijf (BIB)

Linda Sas

1972, Nederlandse nationaliteit, datum in dienst 1 mei 2021, datum uit dienst 1 oktober 2024

BIB

Frans van den Hurk

1961, Nederlandse nationaliteit, in functie als BIB: 1 oktober 2024

Corporate Governance Code

De AFM voldoet – waar mogelijk en relevant – aan dezelfde governance-eisen als die worden gesteld aan de onder haar toezicht staande beursgenoteerde vennootschappen. Wij conformeren ons daarom vrijwillig aan de Nederlandse 'Corporate Governance Code 2022' (de code).

Om analoog te rapporteren over de naleving van de code over 2024 hebben wij een overzicht opgesteld van alle bepalingen uit de code die worden toegepast binnen de organisatie. Dit overzicht, de [Corporate Governance Code-matrix](#), laat ook zien welke bepalingen deels worden toegepast of niet van toepassing zijn, bijvoorbeeld omdat de AFM een zelfstandig bestuursorgaan (zbo) is in de vorm van een stichting. De matrix is via onze website openbaar gemaakt. De elementen uit de matrix komen terug in onder andere het hoofdstuk over de AFM als professionele organisatie.

Ondernemingsraad

In 2024 is de Ondernemingsraad (OR) een belangrijk adviestraject gestart rond de beoogde reorganisatie van de AFM. Deze reorganisatie, met als motto 'Toezicht met Toekomst', is gericht op het toekomstbestendig maken van de AFM. Door de toenemende digitalisering van toezichtprocessen en de uitbreiding van taken, groeit de organisatie en moet zij zich hierop aanpassen. De OR heeft eerst geadviseerd over de inhuur van externe expertise om de AFM te ondersteunen bij deze reorganisatie. In de adviesaanvraag benadrukte de OR het belang van:

1. duidelijke doelstellingen en resultaatformuleringen
2. een gedegen uitwerking van verschillende oplossingsscenario's
3. voldoende betrokkenheid van medewerkers

In 2025 volgt een advies van de OR over het definitieve reorganisatieplan en de implementatie van de beoogde veranderingen.

Een ander belangrijk onderwerp is de pensioentransitie, die ook voor de AFM tot gevolg heeft dat zij een nieuwe pensioenregeling krijgt. In 2024 heeft er uitvoerig overleg plaatsgevonden tussen de OR en het bestuur. De wijziging van de pensioenregeling vereist instemming van

de OR en het betreft complexe materie die alle medewerkers van de AFM raakt. Begin 2025 heeft de OR ingestemd met de instemmingsaanvraag over de pensioentransitie.

Daarnaast heeft de OR geadviseerd over de centralisatie van het contractmanagement, -beheer en de operationele inkoop. Deze herstructurering is een vervolg op de reorganisatie in 2023 van de afdeling Informatiemanagement, waarvoor de OR destijds advies heeft gegeven.

Verder heeft de OR ingestemd met een nieuwe studiekostenregeling, die medewerkers meer flexibiliteit biedt bij het volgen van opleidingen. Ook is ingestemd met een nieuwe waarderingsregeling, waarmee het management meer mogelijkheden heeft om waardering voor medewerkers te uiten. De OR heeft het bestuur aanbevolen de toepassing van deze waarderingsregeling transparant te maken richting de medewerkers, en periodiek te toetsen of de nieuwe regeling nog aansluit bij de behoeften van de medewerkers.

Overige trajecten waarover de OR heeft geadviseerd of instemming heeft verleend, zijn onder meer de aanstelling van een nieuwe arbo-dienst, een advies over het samenvoegen van teams binnen de afdeling Accounttoezicht en adviezen over nieuwe screeningregelingen voor AFM-medewerkers.

Samengevat heeft de OR in 2024 negen advies- en instemmingsaanvragen afgerond:

- Advies samenvoeging teams Accounttoezicht
- Advies centralisatie van contractmanagement, contractbeheer en operationele inkoop
- Advies opdrachtverstrekking externe partij voor advies over AFM-reorganisatie 'Toezicht met Toekomst'
- Instemming aanstellen nieuwe arbodienst
- Instemming wijziging verlofregeling feestdagen
- Instemming herziening screeningsregelingen
- Instemming nieuwe pensioenregeling voor AFM
- Instemming aanpassing studiekostenregeling en handvat voor opleiden
- Instemming aanvulling waarderingsbeleid en bonusbeleid

Compliance en integriteit

Compliance en integriteit staan bij de AFM hoog in het vaandel. Het vertrouwen in de AFM wordt geschaad als medewerkers (on)bewust betrokken zijn bij niet-integer gedrag. Gelet op onze rol als toezicht-houder op de financiële markten, hebben onze medewerkers een voorbeeldfunctie als het gaat om integriteit.

Activiteiten in 2024

Een groot deel van de compliance-activiteiten is regulier van aard, zoals het bevorderen van bewustwording bij medewerkers, bestuur en de raad van toezicht door trainingen, intranetberichten en dialoog. Compliance officers hielden toezicht op privébeleggingstransacties, nevenactiviteiten, uitnodigingen en geschenken. We adviseerden de raad van toezicht over nevenfuncties van (kandidaat-)leden en be- steedden regelmatig aandacht aan compliance- en integriteitsbeleid.

Naast deze activiteiten richtten we ons op de bekendheid van onze gedragscode en regelingen, met e-learning en publicaties op intranet over onderwerpen zoals privébeleggingstransacties, nevenwerkzaam- heden, omgangsvormen, demonstraties en toetsfraude. Dit leidde tot vragen en meldingen van medewerkers over compliance en integriteit.

Meldingen en signalen over eigen personeel

In 2024 zijn 51 meldingen binnengekomen, waarvan 42 door eigen melding van een medewerker. 21 van de 51 meldingen hebben geleid tot een onderzoek. Daarnaast is een melding uit 2023 onderzocht en afgerond. In 9 gevallen is een aantekening in het dossier van betrok- kene opgenomen (betreft een lichte sanctie). De overige onderzochte meldingen hebben niet geleid tot het opleggen van een sanctie.

De meeste meldingen die tot een onderzoek hebben geleid, gingen over de naleving van de regeling privébeleggingen, die voor alle AFM- medewerkers geldt ter voorkoming van (de schijn van) handelen met voorwetenschap. Het ging voornamelijk om administratieve fouten zoals het te laat aanmelden van een beleggingsrekening en/of het

verrichten van privébeleggingstransacties zonder voorafgaande toestemming van de compliance officer.

In 2024 was er een stijging van het aantal meldingen van administra- tieve fouten ten opzichte van de voorgaande jaren. Dit is mogelijk te verklaren door de verplichte e-learning waarmee meer bewustwording van bijvoorbeeld de beleggingsregeling ontstond bij medewerkers.

Risicobeheersing

Bestuur en management zijn verantwoordelijk voor opzet, bestaan en werking van een risicomangementraamwerk. Wij hebben de risico- beheersing geïntegreerd en verankerd in de besturingscyclus. Zo maakt deze deel uit van de prestatiedialoog die het bestuur voert met de afdelingshoofden.

Wij maken onderscheid tussen de risico's die in de markt optreden (marktrisico's) en de risico's die wij als organisatie ondervinden (operationele risico's). We monitoren de operationele risico's die een financiële impact hebben op de jaarrekening door een stelsel van in-control-verklaringen.

Marktrisico's

Het is onze wettelijke en maatschappelijke taak om toe te zien op het gedrag op de financiële markten. Wij onderzoeken gestructureerd welk gedrag als ongewenst kan worden gezien en waar en op welke manier we onze toezichtcapaciteit in kunnen zetten. In afstemming met de stakeholders bepalen we wat de belangrijkste risico's zijn. Deze toezichtprioriteiten maakten deel uit van de Agenda 2024.

Over de specifieke beheersing van de belangrijkste marktrisico's, rapporteren we in de eerste hoofdstukken van dit jaarverslag.

Operationele risico's

Gedurende het jaar heeft de Operational Risk Board (ORB), waarin de eerste, tweede en derde lijn zijn vertegenwoordigd, periodiek overlegd over en gestuurd op de beheersing van deze operationele risico's.

In 2024 hebben we het risicomanagementbeleid herzien. Het risico-raamwerk is verduidelijkt, waardoor de strategische- toezicht- en operationele risico's beter worden gepositioneerd. Dit leidt tot een completere beheersing van risico's. Bij de herziening hielden we rekening met de technologische ontwikkelingen op het gebied van digitalisering. Daarnaast is er extra aandacht voor cultuur en gedrag binnen de AFM. Het afwegingskader is bijgesteld en sluit nu beter aan op het kostenkader.

Operationele risico's en beheersmaatregelen

Per jaar wordt drie keer over de operationele risico's gerapporteerd aan de ORB, het bestuur en de auditcommissie van de raad van toezicht. In 2024 is de focus gericht gebleven op de eerder geïdentificeerde risico's die organisatiebreed extra aandacht vragen.

Inzicht in keten- en procesafhankelijkheden

In 2024 bouwden we voort op de eerdere inspanningen om de procesketenafhankelijkheden in kaart te brengen. Op basis van deze inzichten is de basis voor procesarchitectuur en procesgovernance ingericht. Deze harmonisatie ondersteunt het standaardiseren van processen en het uniformeren van IT-systemen, wat onze flexibiliteit vergroot en het mogelijk maakt om nieuwe wettelijke taken efficiënt in de organisatie te integreren. Dit initiatief zullen we in 2025 verder ontwikkelen, met een focus op optimalisatie en het versterken van onze capaciteit om veranderingen effectief te beheren.

Realiseren van taken en wettelijke ambities

In 2024 bouwden we met succes voort op de eerder verhoogde wervingsinspanning. Gezien de krappe arbeidsmarkt focussen we op aantrekkelijk werkgeverschap, met speciale aandacht voor diversiteit en inclusiviteit, en voor vitaliteit. Dankzij de strategische personeelsplanning is er een helder beeld ontstaan van de gewenste en benodigde personele bezetting voor de toekomst.

Informatiebeveiliging

In 2024 hebben we onze security governance verder versterkt en afgestemd op het Three Lines-model, wat de samenwerking en controle op informatiebeveiliging verbeterde. Gezien de toenemende dreiging van cyberaanvallen hebben we ons informatiebeveiligingsbeleid aangescherpt om de vertrouwelijkheid, integriteit en beschikbaarheid van gegevens te waarborgen.

In samenwerking met IT-leveranciers hebben we geïnvesteerd in geavanceerde beveiligingstechnologieën en het verhogen van het beveiligingsbewustzijn bij medewerkers. Een verplichte e-learning-module gaf medewerkers de nodige kennis om verantwoordelijk om te gaan met informatie, wat bijdraagt aan een cultuur van waakzaamheid.

Mijlpalen in 2024 waren onder meer het verbeteren van informatiebeveiligingsprocessen op basis van onafhankelijke beoordelingen, zoals penetratietesten, en het programma voor de beveiliging van cloudomgevingen, wat leidde tot verbeterde bescherming van onze cloudplatformen. Er zijn in 2024 geen significante beveiligingsincidenten geweest, wat de effectiviteit van onze maatregelen bevestigt.

Privacy

Wij verwerken persoonsgegevens voor toezichtstaken en bedrijfsvoering, waarbij verantwoord datagebruik en AVG-compliance continue aandacht krijgen. In 2024 is een Privacy Office opgericht om de AFM te ondersteunen bij AVG-taken, wat zorgt voor een structurele aanpak en bevordering van bewustwording en naleving op alle niveaus.

Daarnaast hebben we extra aandacht besteed aan het vergroten van de kennis bij medewerkers via een verplichte e-learning over verantwoord datagebruik en kennisdelingsbijeenvakomen voor privacycoördinatoren, waarmee het kennisniveau op privacy en informatiebeveiliging verder is verhoogd.

In 2024 zijn 48 incidenten met persoonsgegevens onderzocht. Twee datalekken zijn gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens.

Business continuity management

In 2024 lag de focus binnen het bedrijfscontinuïteitsmanagement (BCM) op het versterken van de crisisorganisatie. Er zijn crisisoefeningen uitgevoerd met scenario's die de bedrijfsvoering beïnvloeden. Daarnaast is het crisisteam uitgebreid door extra medewerkers op te leiden.

De beheersmaatregelen zijn kritisch geëvalueerd, en crisisplannen zijn herzien of nieuw opgesteld. Deze maatregelen hebben de paraatheid en continuïteit van de AFM versterkt.

De in-control-verklaring

De in-control-verklaring is een instrument waarmee het bestuur verantwoording aflegt over de kwaliteit van de interne bedrijfsprocessen, met focus op de betrouwbaarheid van de externe verslaggeving. Om tot een positief oordeel te komen, zijn de processen, risico's en beheersmaatregelen beschreven. Door de verklaring te ondertekenen, bevestigen proceseigenaren dat de risicobeheersmaatregelen zowel in opzet als werking in orde zijn. Op basis van het stelsel van in-control-verklaringen concluderen we dat de systemen van risico-beheersing en controle naar behoren functioneren en de financiële verslaggeving geen materiële fouten bevat.

Juridische procedures

Als organisatie moeten wij anderen op een correcte manier behandelen, dat geldt ook voor individuele medewerkers. Als iemand van mening is dat dit niet het geval is geweest, kan hij of zij een klacht indienen bij de General Counsel van de AFM. We handelen klachten zorgvuldig af, in overeenstemming met het klachtenreglement en de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

In 2024 ontving de General Counsel twee klachten. Daarvan is er één afgehandeld en de andere is niet in behandeling genomen op grond van artikel 9:8, eerste lid, onderdeel d, Awb (en artikel 9, eerste lid, onderdeel d, van ons klachtenreglement). Vragen en algemene klachten over het beleid van de AFM zijn namens de General Counsel beoordeeld en van een reactie voorzien. Klachten over onder toezicht staande instellingen zijn intern gesignaleerd ter ondersteuning van de uitoefening van het toezicht.

Wet open overheid (Woo)

Verzoeken aan de AFM op basis van de Wet open overheid (Woo) handelen wij zorgvuldig en tijdig af, met inachtneming van het toepasselijke wettelijke kader en de geheimhoudingsplicht die op ons rust. Wij maken geen informatie openbaar als de geheimhouding of een andere uitzonderingsgrond uit de Woo op de gevraagde informatie van toepassing is. In 2024 heeft de AFM zestien Woo-verzoeken ontvangen. Alle verzoeken zijn binnen de wettelijke beslistermijnen behandeld. In zes gevallen ging de aanvrager in bezwaar, waarvan er één is ingetrokken, één niet-ontvankelijk is verklaard en er vier zijn afgewezen. Tegen twee beslissingen op bezwaar is beroep ingesteld.

Bezwaar en beroep

In 2024 ontvingen wij 77 bezwaren. Dit is bijna 20% minder dan in het voorgaande jaar (2023: 96 bezwaren). Het merendeel van de bezwaren (50) richtte zich tegen de heffingen die zijn opgelegd op grond van de [Wet bekostiging financieel toezicht](#) (Wbft). Deze bezwaren hadden betrekking op heffingen voor eenmalige toezichthandelingen en heffingen voor het doorlopende toezicht.

De overige 27 bezwaren richtten zich tegen diverse besluiten. Onder andere tegen het besluit tot oplegging van een boete (9), het afwijzen van een Woo-verzoek (6), een handhavingsverzoek (4) en het publiceren van een besluit (1).

In 2024 hebben wij in totaal 74 bezwaren afgehandeld. Daarvan zijn er 49 ingetrokken, veertien achtten wij niet-ontvankelijk, zes (gedeeltelijk) gegrond en vijf ongegrond. In bijna 96% van de gevallen namen wij een beslissing op bezwaar binnen de daarvoor geldende wettelijke termijnen.

Gerechtelijke procedures

Het aantal gerechtelijke procedures dat tegen de AFM is aangespannen, steeg in 2024 ten opzichte van 2023 (31 in 2024 tegenover twintig in 2023). In 2024 is in vijftien gerechtelijke procedures – voorlopige voorzieningen, beroep en hoger beroep – uitspraak gedaan. Een aantal procedures is mede rechtsvormend en principieel van aard. In 2024 waren acht uitspraken gunstig, één deels gunstig en zes niet gunstig voor ons. In bijna 57% van de procedures was de uitkomst dus (overwegend) positief voor ons. Daarvan is bijvoorbeeld sprake als een door wederpartij gevraagde voorziening wordt afgewezen, beroep of hoger beroep van wederpartij ongegrond wordt verklaard, of ons oordeel voor het overgrote deel in stand is gebleven.

Hoorcommissie

Voordat wij op een bezwaar beslissen, stellen wij belanghebbenden in de gelegenheid om de bezwaren mondeling toe te lichten bij de hoorcommissie. In 2024 waren er elf hoorzittingen. Alleen als er redelijkerwijs geen twijfel mogelijk is over de te nemen beslissing op bezwaar, zien we hiervan af. Wanneer belanghebbenden verklaren geen gebruik te willen maken van het recht om te worden gehoord, houden we geen hoorzitting.

De hoorcommissie van de AFM, niet zijnde een adviescommissie in de zin van artikel 7:13 van de Algemene wet bestuursrecht, bestaat uit een externe voorzitter, een jurist van de afdeling Juridische Zaken en (soms) een vertegenwoordiger van de afdeling die het primaire besluit heeft voorbereid waartegen bezwaar wordt gemaakt. De hoorcommissie had in 2024 twee externe voorzitters: de heer mr. drs. J.A.F. Peters en mevrouw mr. M.E.J. Bracco Gartner.

Besturingscyclus

Voor de interne sturing en de externe verantwoording gebruiken we een besturingscyclus. In deze cyclus vindt binnen de financiële randvoorwaarden het proces plaats van (strategische) planning, uitvoering, (bij)sturing en verantwoording. Aan de hand van tussentijdse meetmomenten beoordelen we of de AFM 'op koers' ligt, zowel op financiële als niet-financiële doelstellingen. Zo nodig sturen we bij. Externe stakeholders krijgen periodiek informatie over de voortgang. In het jaarverslag leggen wij verantwoording af over de resultaten en de effecten van onze inspanningen.

Verantwoording rechtmatig financieel beheer van de inkoop

Het inkoopproces voor de Europese en nationale aanbestedingen verloopt op een digitale en uniforme wijze. Daarbij volgen we de richtlijnen van de aanbestedingswet en de relevante financiële aanbestedingsgrenzen. We centraliseerden de contractmanagementfunctie bij het reeds bestaande centrale inkoopteam. Daarbij blijven we continu inzetten op verbetering van onze processen. In 2024 bleven we binnen de rijksbrede tolerantiegrens voor onrechtmatige inkoop van 2% van de gerealiseerde lasten: dit kwam uit op 1,4%.

Accountantscontrole

Een externe accountant controleert onze jaarrekening, maar valt volgens artikel 7 lid 2 van de Wet bekostiging financieel toezicht niet onder het toezicht van de AFM. De keuze is gevallen op de Auditdienst Rijk (ADR), die de interne auditfunctie uitvoert voor verschillende ministeries. Omdat de ADR, net als de AFM, onder het ministerie van Financiën valt, zijn er maatregelen getroffen om de onafhankelijkheid te waarborgen. De controle is toegewezen aan een accountant die geen betrokkenheid heeft bij andere ADR-werkzaamheden die verband houden met de AFM.

Bekostiging

Financiële ondernemingen die onder toezicht staan betalen voor de kosten daarvan, zoals is geregeld in de Wet bekostiging financieel toezicht (Wbft).

In het Besluit bekostiging financieel toezicht (Bbft) staat hoe de begrote kosten van het toezicht worden verdeeld over zestien onderscheiden categorieën. Het procentuele aandeel per categorie wordt in beginsel eens per vijf jaar vastgesteld door de ministers van Financiën en SZW. De basis voor de berekening van de procentuele aandelen zijn de geregistreerde uren door toezicht(ondersteuning) op specifieke toezichtcodes. De procentuele aandelen worden vervolgens bepaald aan de hand van het gemiddelde van de drie voorgaande jaarlagen en een inschatting van de wijzigingen in de toezichtinspanningen voor de komende twee jaar.

De door te belasten kosten voor doorlopend toezicht in enig jaar worden bepaald door de begrote opbrengsten voor eenmalige handelingen en begrote lasten BES in mindering te brengen op de begrote lasten. Dit bedrag vormt de marktbijdrage op basis van de begroting. Vervolgens wordt hierop het positieve of negatieve exploitatieverschil van het voorliggende jaar verwerkt. Sinds 2023 hebben we ook de beschikking over het inzetten van de heffingenreserve (stabiliteitsinstrument). Eenmalige handelingen worden kostendekkend afgerekend.

De kosten voor doorlopend toezicht worden conform de vastgestelde procentuele aandelen verdeeld over de zestien toezichtcategorieën. Op basis van de omvang van de populatie ondernemingen per categorie en de individuele maatstafwaarden per onderneming, bepalen de ministers van Financiën en SZW de jaarlijkse tarieven die door het ministerie van Financiën in de Staatscourant wordt gepubliceerd (Regeling bekostiging financieel toezicht).

Kostenontwikkeling toezicht

We begroten per kostensoort en naar toezichtgebied. Ons toezicht is risicogestuurd en vindt veelal plaats door middel van thematisch onderzoek. Verschillende disciplines dragen bij aan dit toezicht, meestal vanuit verschillende afdelingen. Daarom schrijven toezichthouders en ondersteuners uren op basis waarvan de procentuele aandelen in de kosten uiteindelijk worden bepaald. De ontwikkeling van de kosten van AFM wordt meerjarig bepaald in een kostenkader dat de ministers van Financiën en SZW vaststellen. Het kostenkader liep van 2021 tot en met 2024.

Tabel 5. Kostenkader AFM 2021-2024

Onderdeel	2020	2021	2022	2023	2024
Basisbedrag (uitgangspunt begroting 2020)	106,2	105,9	105,9	105,9	105,9
Bekende uitbreiding takenpakket	n.v.t.	3,0	5,2	12,0	20,8
Versterking data gedreven toezicht	n.v.t.	3,5	3,5	3,5	3,0
Besparingen	n.v.t.	1,7-	3,1-	3,4-	3,7-
Nieuw basisbedrag	106,2	110,7	111,5	118,0	126,0
Taakstelling	n.v.t.	0,4-	0,8-	1,2-	1,6-
Loonbijstelling	n.v.t.	0,8	2,1	4,6	8,1
Prijsbijstelling	n.v.t.	0,6	1,3	4,3	6,3
Begroting	106,2	111,7	114,1	125,7	138,7
Post onvoorzien	n.v.t.	1,5	2,0	3,0	4,0
wv. opgenomen in begroting	n.v.t.	-	-	-	2,2
wv. niet opgenomen in begroting	n.v.t.	1,5	2,0	3,0	1,8
Meerjarenkader	106,2	113,2	116,1	128,7	142,7

Het basisbedrag in het kostenkader 2021-2024 is de begroting 2020, geënt op het wettelijke takenpakket van de AFM. De toename van de toezichtkosten in het lopende kostenkader is gerelateerd aan bekende uitbreidingen van het takenpakket voor met name het accountants-toezicht en het toezicht op kapitaalmarkten, pensioenen en financieel-economische criminaliteit. Deze taken worden aan de AFM toebedeeld door de overheid en vloeien mede voort uit Europese wet- en regelgeving. Daarnaast is investeringsruimte bepaald voor de versterking van datagedreven toezicht. Gedurende de looptijd van het kostenkader

is de post 'bekende uitbreiding takenpakket' tussentijds aangepast voor de intensivering van het toezicht op de OOB-accountantsorganisaties en de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen.

In 2024 is een aantal grote nieuwe toezichttaken aan ons takenpakket toegevoegd. Het gaat om de voorbereiding van het toezicht voortvloeiend uit de Digital Operational Resilience Act (DORA) en op de cryptomarkt (MiCAR), de implementatie van de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), de NonPerforming Loans Directive (NPLD) en de Toegankelijkheidsrichtlijn (DTR). Voor deze nieuwe wettelijke taken (en voorbereidingen hierop) hebben we structureel extra capaciteit ingezet in 2024.

Voor deze nieuwe wettelijke taken hebben we met de betrokken ministeries inhoudelijke afspraken gemaakt over de uitvoering hiervan en daarnaast hebben we financiële afspraken gemaakt met het ministerie van Financiën ten aanzien van het laatste jaar van het huidige kostenkader en de begroting 2024. Dit heeft geleid tot een ophoging van het kostenkader 2024.

Tegenover de toename van toezichtkosten staan besparingen en een opgelegde taakstelling. Deze zijn gedurende de loop van het kostenkader ingevuld aan de hand van prioritering in de uitvoering van het bestaande takenpakket en een efficiëntere bedrijfsvoering.

Jaarlijks wordt op basis van prijsindices van het CBS en CPB de loon- en prijsbijstelling bepaald. Hierbij merken wij op dat er in de huidige gekozen systematiek met betrekking tot de aanpassing van de prijsbijstelling (conform spelregels kostenkader 2021-2024) sprake is van een vertraging. Voor de prijsbijstelling gebruiken wij de 'jaarmutatatie CPI', zoals het CBS deze publiceert in de maand juni van het jaar dat voorafgaat aan het jaar waarop de toezichtbegroting betrekking heeft. Zo is in de begroting 2024 een prijsbijstelling van 5,7% gehanteerd.

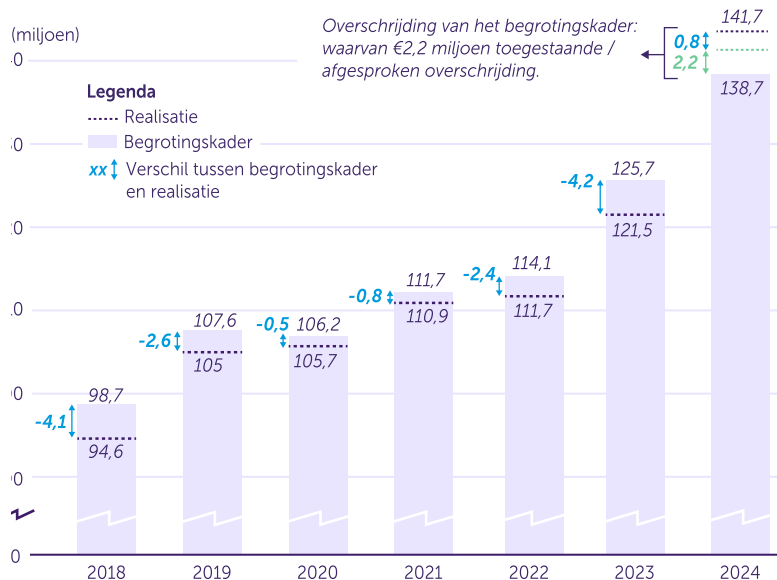
Tot slot is een post 'onvoorzien' opgenomen voor onvoorziene ontwikkelingen. Aangezien de totale benodigde capaciteit voor alle nieuwe wettelijke taken groter is dan de ophoging van het kostenkader voor 2024, is afgesproken dat we zoveel mogelijk werken met

een gefaseerde ingroei waarbij een deel van de post 'onvoorzien' in het laatste jaar (2024) van het huidige kostenkader wordt aangesproken voor de overige genoemde nieuwe taken. Dit is gebeurd met instemming van de raad van toezicht en medeweten van het ministerie van Financiën.

Ook zijn de genoemde nieuwe taken bekeken in het licht van het kostenkader 2025-2028 waarover de minister ministers van Financiën en SZW gezamenlijk in 2024 een besluit hebben genomen.

Het meerjarencader minus de post onvoorzien is het begrotingskader (zie figuur 7).

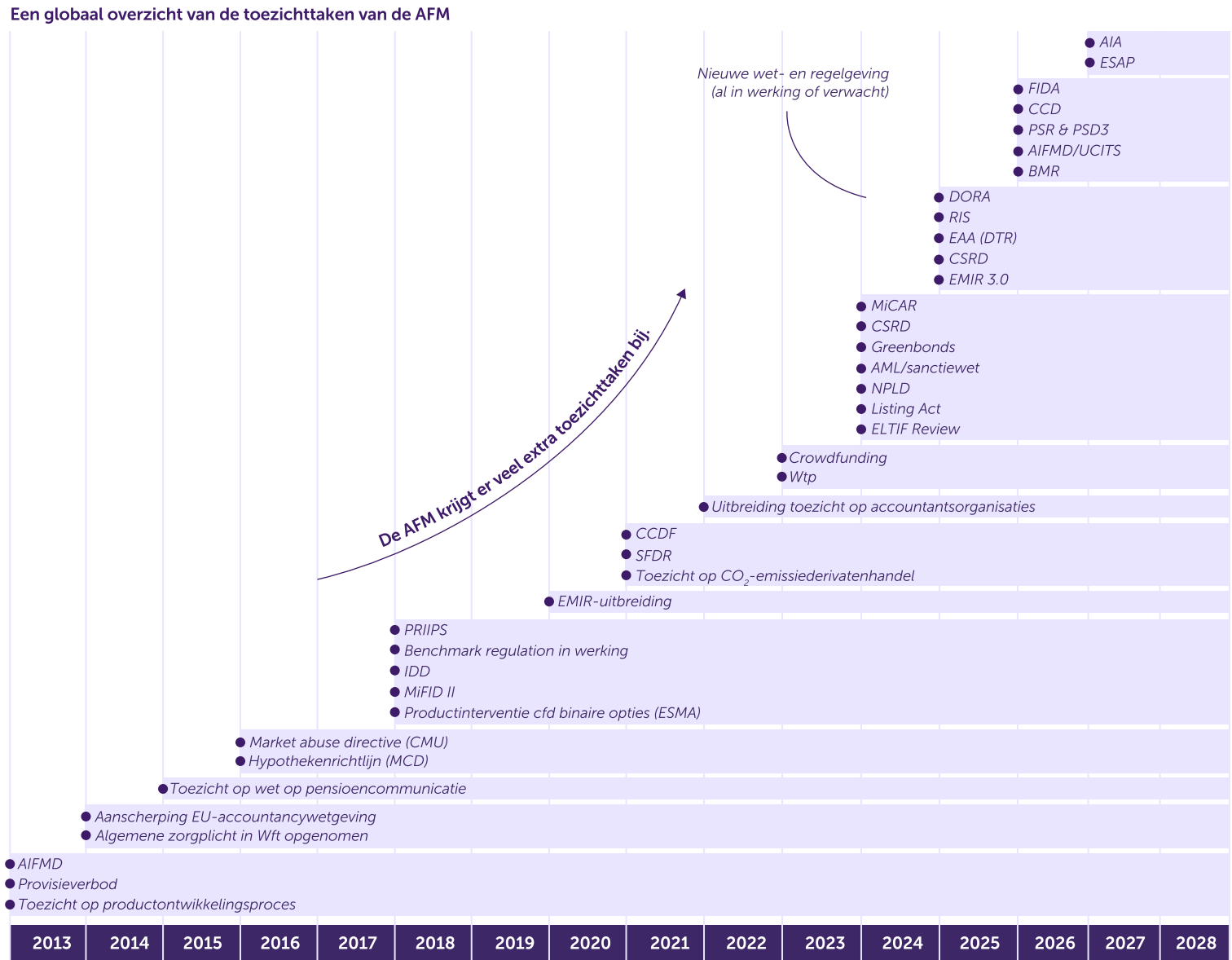
Figuur 7. Ontwikkeling begrotingskader

De AFM stuurt elk jaar bewust zo veel mogelijk op een lagere realisatie dan het begrotingskader toelaat, om te voorkomen dat het plafond wordt overschreden.

In figuur 7 is de meerjarentrend van de realisatie van toezichtkosten afgezet tegen het afgesproken kostenkader voor die jaren. De begroting heeft de afgelopen jaren op hetzelfde niveau gezeten als het kostenkader. De forse stijging van de begroting in 2019 is te verklaren door de verhoging van het kostenkader met €7,7 miljoen ter voorbereiding op de uitbreiding van het kapitaalmarkttoezicht in het kader van de Brexit. De forse stijging van de begroting in 2023 is te verklaren door de verhoging van het kostenkader door intensivering van het accountantstoezicht en uitbreiding van het pensioentoezicht.

Figuur 8. Overzicht van toename toezichttaken

© AFM Maart 2025

De forse stijging van de begroting in 2024 is te verklaren door de verhoging van het kostenkader door nieuwe toezichttaken (zie figuur 8). Inclusief aanpassing voor loon- en prijsbijstelling kwam het begrotingskader voor 2024 uit op €138,7 miljoen. Met instemming van de raad van toezicht van de AFM en met medeweten van het ministerie van Financiën is daarnaast voor €2,2 miljoen de 'post onvoorzien' ingezet. Uit figuur 12 kan worden opgemaakt dat de AFM sinds 2018 steeds binnen de begroting en het kostenkader is gebleven.

In de begroting 2024 zijn afspraken gemaakt met het ministerie van Financiën over nieuwe toezichttaken (€10,3 miljoen) waarbij de veronderstelling was dat de AFM €1,4 miljoen door middel van een fte-ingroei binnen de begroting zou opvangen. De werving van nieuwe medewerkers in 2024 is echter veel succesvoller gebleken dan voorliggende jaren en de uitstroom bleef tevens relatief laag. Ook heeft de AFM onvoorzien kosten gemaakt voor aanpassingen in de organisatiestructuur en cultuur om ook in de toekomst haar taken als toezichthouder te kunnen vervullen.

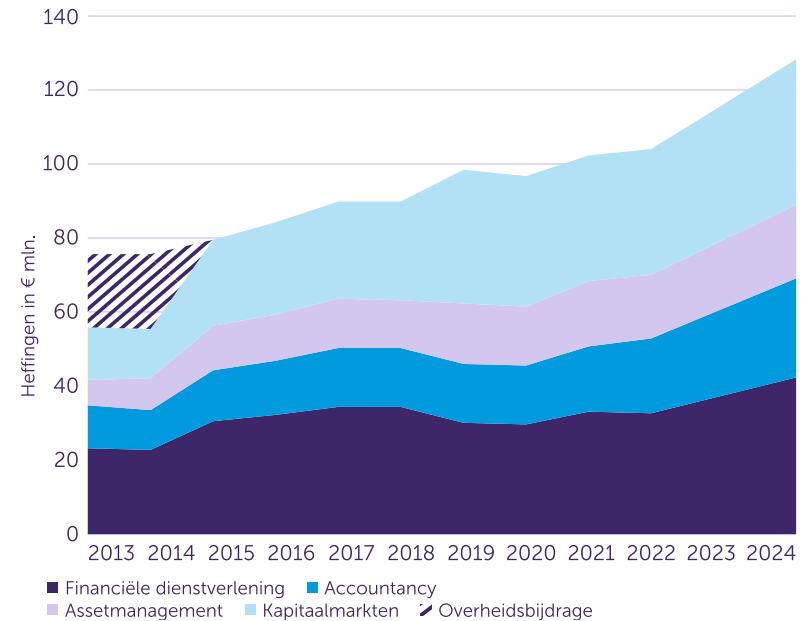
In 2025 heeft de AFM ook meerdere uitdaging(en) gezien de uitbreiding van het takkenpakket. Dit is inmiddels opgenomen in het kostenkader 2025-2028. We concludeerden dat het niet haalbaar en niet wenselijk is om de financiële impact van de succesvolle wervingsinspanningen binnen de begroting 2024 op te vangen. Waar mogelijk zijn initiatieven en projecten uitgesteld naar 2025. Conform de spelregels in het kostenkader 2024 is tijdig toestemming gevraagd aan de raad van toezicht om gebruik te maken van de 'post onvoorzien'. En deze toestemming is verleend. Daardoor konden we doorgaan met werving en voorbereidingen van nieuwe taken in 2025. De begroting is uiteindelijk conform deze verwachting beperkt overschreden, maar is wel binnen het afgesproken kostenkader voor 2024 gebleven.

Doorbelasting van kosten in heffingen doorlopend toezicht

In de onderstaande grafiek zijn de doorbelaste kosten aan de onder toezicht staande ondernemingen verdeeld naar de toezichtgebieden en de onderliggende zestien heffingscategorieën. Voor sommige categorieën is geen sprake van een zuivere indeling in een toezichtgebied.

De indeling is gebaseerd op hoofdlijnen en geeft een goed beeld van de algemene ontwikkeling per toezichtgebied.

Figuur 9. Groei heffingen

In 2015 is er sprake van een sterke toename in de heffingen die wordt veroorzaakt door het wegvallen van de overheidsbijdrage van circa €20 miljoen. De heffingen zullen naar alle waarschijnlijkheid de komende jaren als gevolg van een aantal grote nieuwe toezichttaken (zoals DORA en MiCAR) verder stijgen.

We hebben in 2024 de heffingsreserve zodanig ingezet dat de stijging als gevolg van de voorbereiding van het toezicht op MiCAR wordt gedempt. Daarnaast zullen we voor 2025 in ogenschouw nemen of de heffingsreserve wederom ingezet kan worden om de stijging te dempen.

Overigens leidt een toename van de kosten niet per definitie tot verhoging van de heffingen per onderneming. Dit hangt mede af van de categorie waarin de kosten landen, de ontwikkeling van de (grootte) van de populatie, de jaarlijks vastgestelde tarieven en de individuele maatstafwaarden.

Financiële dienstverlening

De heffingen voor financieel dienstverleners zijn overwegend stabiel gebleven. Vanaf 2019 is sprake van een lichte daling. Na de financiële crisis is het toezicht aangescherpt en vervolgens gestabiliseerd. De komende jaren zullen de kosten stijgen vanwege de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel conform besluit van de wetgever. Het kostenkader voor de jaren 2023 en 2024 is hiervoor aangepast met respectievelijk €4,1 miljoen en €4,6 miljoen. Daarnaast is in 2024 de 'post onvoorzien' uit het kostenkader ingezet voor de voorbereiding van het toezicht voortvloeiend uit de Non-Performing Loans Directive (NPLD) en de toegankelijkheidsrichtlijn (DTR).

Kapitaalmarkten

Op het gebied van kapitaalmarkten hebben ingrijpende ontwikkelingen plaatsgevonden waaronder de financiële crisis, Capital Markets Union en Brexit. Naar aanleiding van de financiële crisis en het besluit om over te gaan tot een gezamenlijke kapitaalmarkt in Europa is er veel nieuwe wetgeving opgesteld (zoals EMIR, MIFID II). Ook heeft brexit vanaf 2019 geleid tot veel extra werkzaamheden voor de AFM en daardoor ook een forse stijging van de toezichtkosten.

Assetmanagement

De stijging van de heffingen voor het toezichtgebied assetmanagement is te verklaren door nieuwe wetgevingspakketten waaronder AIFMD.

Accountantsorganisaties en verslaggeving

Binnen het toezicht op accountantsorganisaties is sprake van een lichte stijging van de heffingen. Dit heeft ten eerste te maken met de kwaliteitsverbetering in de sector die aanvankelijk onvoldoende van de grond kwam waardoor een intensivering van het toezicht nodig was. De komende jaren zullen de kosten stijgen vanwege verdere uitbreiding en intensivering van het toezicht. Het huidige kostenkader is hiervoor aangepast, oplopend tot €2,4 miljoen in 2024. Ten tweede komt dit door voorbereiding van het toezicht op de implementatie van de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD). Hiervoor is in 2024 de 'post onvoorzien' uit het kostenkader ingezet.

Publicaties in 2024

Andere publicaties

- Waarschuwing voor oplichtingsmail uit naam AFM (augustus)
- Guda van Noort benoemd tot lid raad van toezicht AFM, Willemijn van Dolen vertrekt (augustus)
- Linda Sas verlaat de AFM (augustus)

10. Verslag raad van toezicht

De ontwikkelingen in de financiële sector in 2024 laten een duidelijke verschuiving zien richting digitalisering, duurzaamheid en aanpassing aan veranderende economische en maatschappelijke eisen. Dit alles vereist een scherpe focus van de AFM als toezichthouder in een complexe en dynamische omgeving.

In 2024 gaven wij als raad van toezicht (rvt) invulling aan onze toezichtrol op de AFM. Wij hebben aandacht besteed aan de plannen van het bestuur voor herinrichting van de organisatie. Naast digitalisering is ook de groei van de AFM namelijk aanleiding om de inrichting te verbeteren. Daarnaast stond de ontwikkeling van het nieuwe kostenkader voor 2025-2028 op de agenda, gezien de impact daarvan op de toekomstige financiële basis van de organisatie. Andere kernonderwerpen in 2024 waren de voortgang van de implementatie van de IT-strategie, een cruciaal element om de digitale slagkracht van de AFM te versterken, en de invulling van de duurzaamheidsstrategie, waarbij de focus lag op de verantwoordelijkheid van de AFM bij het ondersteunen van een duurzame financiële sector.

Vanuit onze rol hebben wij in 2024 kritische aandacht gevraagd voor effectiviteit en sturen op meetbaar resultaat en maatschappelijke impact. We zien stappen in de goede richting, maar de komende jaren zal dit onze aandacht houden.

De rvt bedankt het bestuur en de medewerkers van de AFM voor hun toewijding en inspanningen in het afgelopen jaar. Wij zien uit naar een voortzetting van de waardevolle samenwerking met het bestuur en alle medewerkers in 2025.

Samenstelling van de raad van toezicht en het bestuur

In 2024 wijzigde de samenstelling van de raad van toezicht. Na twee termijnen vertrok Willemijn van Dolen per 1 september uit de rvt. Zij was vicevoorzitter en daarnaast voorzitter van de benoemingen- en remuneratiecommissie. Wij bedanken haar voor haar belangrijke bijdrage aan de rvt.

Per 1 september 2024 is Guda van Noort toegetreden tot de raad van toezicht. Zij is een bevoegen en maatschappelijk betrokken bestuurder en brengt wetenschappelijke expertise op het gebied van de digitale samenleving, technologie en consumentengedrag mee. Zij heeft een gedegen introductieprogramma gevolgd.

Na het vertrek van Willemijn van Dolen hebben wij de rol van vicevoorzitter en de samenstelling van de commissies opnieuw ingedeeld. Leontine van der Goes is gekozen tot vicevoorzitter en Guda van Noort zal de benoemingen- en remuneratiecommissie versterken.

Laura van Geest is per 1 februari 2024 herbenoemd als bestuursvoorzitter van de AFM. We zijn blij dat zij met haar opgebouwde kennis en expertise zich ook komende termijn voor de AFM wil inzetten.

Per 1 oktober 2024 verliet Linda Sas, bestuurslid intern bedrijf, de AFM. Zij was als niet-statutair bestuurder verantwoordelijk voor de centrale aansturing van de bedrijfsvoering. Wij bedanken haar voor haar belangrijke en grote bijdrage aan het professionaliseren van de interne organisatie. Haar functie wordt tijdelijk vervuld door Frans van den Hurk. De rvt denkt samen met het bestuur na over een passende wijze van opvolging en de invulling van het bestuur in relatie tot de strategische uitdagingen van de AFM.

De verdeling vrouw/man binnen de rvt is 40%/60% en binnen het bestuur (inclusief bestuurder intern bedrijf) was deze 50%/50%. Hiermee werd voldaan aan de uitgangspunten van een evenwichtige en diverse samenstelling zoals deze in de profielschetsen is opgenomen. Door het vertrek van Linda Sas wordt het gewenste streefcijfer voor het bestuur niet meer gehaald. Wanneer de wijze van opvolging bekend is, zullen we bij de werving nadrukkelijk aandacht besteden aan diversiteit om zo het gewenste streefcijfer weer te halen. Omdat diversiteit breder is dan de man/vrouw-verdeling, streven we naar een evenwichtige en diverse samenstelling. Hierbij kijken we ook naar bijvoorbeeld kennis, affiniteit, achtergrond, ervaring en persoonlijkheid.

Samenstelling raad van toezicht

**Voorzitter
Lid benoemingen- en remuneratie-
commissie**

Sander Dekker

1975, Nederlandse nationaliteit, eerste benoemingsdatum 1 juli 2023, lopende termijn tot 1 juli 2027

**Vicevoorzitter
Lid auditcommissie**

Leontine van der Goes

1972, Nederlandse nationaliteit, eerste benoemingsdatum 1 juni 2023, lopende termijn tot 1 juni 2027

Voorzitter auditcommissie

David Voetelink

1953, Nederlandse nationaliteit, eerste benoemingsdatum 15 juli 2019, herbenoemd per 15 juli 2023, lopende termijn tot 15 juli 2027

**Voorzitter benoemingen- en
remuneratiecommissie**

Rob Langezaal

1958, Nederlandse nationaliteit, eerste benoemingsdatum 1 september 2019, herbenoemd per 1 september 2023, lopende termijn tot 1 september 2027

**Lid benoemingen- en
remuneratiecommissie**

Guda van Noort

1977, Nederlandse nationaliteit, eerste benoemingsdatum 1 september 2024, lopende termijn tot 1 september 2028

Werkwijze van de raad van toezicht

De raad van toezicht voert zijn taken uit conform de principes van goed bestuur, zoals vastgelegd in de statuten en de reglementen.

Vergaderingen en aanwezigheid

De rvt vergaderde in 2024 zeven keer regulier, waarvan één keer zonder het bestuur. Verder was er een extra vergadering die specifiek ging over de topstructuur, een jaarlijkse strategiesessie en twee bijeenkomsten in het kader van permanente educatie. Voorafgaand aan de reguliere vergaderingen pleegt de rvt een vooroverleg. Daarnaast waren er verdiepingssessies over toezichtonderwerpen. De rvt-voorzitter en de bestuursvoorzitter hebben regelmatig tussentijds overlegd over zaken die binnen het taakgebied van de rvt vallen en over relevante ontwikkelingen.

De aanwezigheid van de rvt-leden bij de vergaderingen was hoog, wat we ook nastreven. In onderstaande tabel staat de aanwezigheid van de leden voor de reguliere vergaderingen en de commissie-vergaderingen, afgezet tegen het aantal vergaderingen.

Lid	rvt	AC	BRC
Sander Dekker	7/7	n.v.t	2/2
Leontine van der Goes	7/7	3/3	n.v.t
Rob Langezaal	6/7	n.v.t	1/2
David Voetelink	6/7	3/3	n.v.t
Guda van Noort	2/2	n.v.t	1/1
Willemijn van Dolen	4/5	n.v.t	n.v.t

Samenwerking met het bestuur

De rvt fungeert als een kritisch klankbord voor het bestuur. We voeren een open en constructieve dialoog, waarbij zowel formele als informele bijeenkomsten bijdragen aan een gezonde dynamiek tussen beide organen. De rvt hecht waarde aan transparante informatievoorziening en ontvangt tijdig relevante rapportages van het bestuur.

Permanente educatie

De permanente educatie stond in 2024 onder andere in het teken van de pensioentransitie. We zijn meegenomen in de pensioentransitie en specifiek op de veranderende rol van gedragstoezicht tijdens en na de transitie. Ook hebben we een aantal relevante stakeholders uitgenodigd met als doel om te leren wat de impact van de pensioentransitie op de sector is. In 2024 zijn wij gestart met het houden van zogeheten verdiepingssessies over specifieke toezichtonderwerpen. Ook deden we een verdiepende analyse van het toezicht op financieel dienstverleners en in MiCAR en crypto's.

Informatievoorziening en contacten met stakeholders

We hechten veel waarde aan een breed inzicht in de organisatie en haar omgeving om zo onze toezicht- en adviesfunctie optimaal uit te kunnen voeren. Om dit te bereiken, raadplegen wij zowel interne als externe informatiebronnen. Wij ontvangen regelmatig rapportages van het bestuur, waaronder de periodieke dashboards met bijvoorbeeld informatie over de voortgang van strategische en operationele doelstellingen en de periodieke risicorapportages. Ook ontvangen we (internationale) reviews en marktonderzoeken.

In 2024 hebben wij gesproken met de Ondernemingsraad over sociale veiligheid, diversiteit, waarderen en belonen, en de beoogde herinrichting van de organisatie. Ook spreken wij op basis van een vaste overlegstructuur twee keer per jaar met het ministerie van Financiën. Daarnaast streven we ernaar om externe perspectieven en inzichten mee te nemen in onze werkzaamheden. Daarom hebben we bezoeken gebracht aan de sector om inzicht te krijgen in hun verwachtingen en

ervaringen. Zo hebben we gesproken met financieel dienstverleners, een koepelorganisatie en zijn we met toezichthouders mee op een onderzoek geweest. Ook hebben we samen met de directie en de Raad van Commissarissen (RvC) van DNB dit jaar weer gesproken met een aantal CEO's uit de financiële sector. Daarnaast spreken we één keer per jaar met de RvC van DNB om ervaringen uit te wisselen over het toezicht op de financiële sector.

Door deze brede benadering van informatievergaring waarborgt de rvt een evenwichtige beoordeling van vraagstukken en belangen. Tot slot waren we aanwezig bij informele AFM-bijeenkomsten, waar we medewerkers van allerlei afdelingen hebben gesproken.

Evaluatie bestuur en raad van toezicht

Begin 2024 hebben wij de evaluatie van zowel de individuele bestuurders als van het bestuur als collectief uitgevoerd. Hiervoor gebruikten we de 360 graden-feedback die voor alle bestuurders is ingevuld door collega-bestuurders, medewerkers en raadsleden. Vervolgens hebben we in de individuele gesprekken gezamenlijk terug- en vooruitgekeken. Hierbij kwamen ontwikkelpunten en scholingsbehoeften aan de orde. Tevens voerden wij een gesprek met het gehele bestuur over het collectieve functioneren. Halverwege het jaar voerden wij informele gesprekken met iedere bestuurder over zijn of haar functioneren. Wij zijn blij met de wijze waarop het bestuur als team leidinggeeft aan de AFM.

Om de kwaliteit van ons toezicht te waarborgen, voeren wij jaarlijks een zelfevaluatie uit. In 2024 heeft een externe begeleider deze zelfevaluatie begeleid. Ter voorbereiding zijn interviews gehouden met alle rvt- en bestuursleden en de secretarissen. Vervolgens zijn de bevindingen gepresenteerd en besproken in de rvt. Begin 2025 gaan we de resultaten en wijze van follow bespreken met het bestuur. We bespreken onder andere de dynamiek in de rvt, de betrokkenheid van de rvt bij strategische onderwerpen, de invulling van de diverse rollen van de rvt, het functioneren van de commissies en de informatievoorziening. Ook in 2025 maken we tijd vrij voor teamvorming. We zien ruimte voor verbetering om nadere afspraken te maken met het bestuur over op

welke wijze de rvt het beste in staat is om de realisatie van de strategie te monitoren. Ook hebben we behoefte om onze rol en informatiebehoefte ten aanzien van de diverse strategische stukken meer te expliciteren. We hebben het voornemen om in 2025 samen met het bestuur een toezichtvisie op te stellen, met als doel om te beschrijven op welke manier de raad zijn verantwoordelijkheden en rol invult.

Onafhankelijkheid

In de statuten staat dat rvt-leden hun werkzaamheden verrichten zonder last of ruggespraak. Bij de vervulling van hun taak richten zij zich op het belang van de stichting en hebben zij oog voor de reputatie van de stichting en haar wettelijke en maatschappelijke taken en doelstellingen. Elke vorm van belangenverstremming wordt vermeden. In de regeling belangenverstremming is dit nader uitgewerkt. Als een rvt-lid een mogelijk direct of indirect persoonlijk belang heeft dat tegenstrijdig is met het belang van de AFM, is hij niet aanwezig bij de beraadslaging en de besluitvorming ter zake. In 2024 is dit niet voorgekomen.

Belangrijke onderwerpen in 2024

In 2024 is een nieuw kostenkader voor de periode 2025-2028 voor de AFM vastgesteld. Het bestuur heeft de rvt met enige regelmaat geïnformeerd over de voortgang en de voorgestelde uitgangspunten van het nieuwe kader. Ook is de rvt geïnformeerd over de uitkomst van de verdiepende analyse die voor IT en datagedreven toezicht is uitgevoerd, als validatie op de IT-ambitie en claim van AFM om de achterstand op IT in te halen en om de IT van de AFM toekomstbestendig te maken. De rvt is van mening dat komende jaren een strakke regie nodig is om de ambities te realiseren en bespreekt dit onderwerp daarom regelmatig binnen de rvt-vergadering en in de auditcommissie. Een mooie mijlpaal in 2024 is de succesvol verlopen cloudmigratie van het CRM-systeem.

Als vervolg op onze besprekingen in 2023, heeft het bestuur in 2024 concrete plannen uitgewerkt om de AFM als organisatie toekomstbestendig te maken. Wij zijn door het bestuur goed op de hoogte

gehouden over dit traject en ondersteunen de ingezette richting om datagedreven, multidisciplinair en gedisciplineerd te werken. We vervullen onze rol als kritisch klankbord en hebben vooral het belang van meer resultaatgericht werken en de gewenste cultuurverandering benadrukt. Dit zal komende jaren, juist ook na de officiële reorganisatie in 2025, veel aandacht van het bestuur blijven vergen. De rvt denkt specifiek na over de impact van de toekomstige ontwikkelingen voor de topstructuur. Het verankeren van de juiste kennis en expertise op het gebied van digitale transformatie zal cruciaal zijn.

Begin 2024 hebben wij ons laten informeren over de verschillende reviews en onderzoeken die over de AFM zijn uitgevoerd. Deze geven ons een beeld hoe goed de AFM zijn werk doet. Specifiek hebben wij met het bestuur de resultaten van het stakeholderonderzoek 2023 besproken. We hebben suggesties gedaan om een volgende keer de respons te verhogen. Daarnaast blijven we het belang benadrukken van begrijpelijke communicatie door de AFM.

Gedurende 2024 kwamen diverse toezichtonderwerpen aan de orde. Het bestuur informeerde de rvt over onder meer de examenfraude in de accountancysector en overlegde met de rvt over specifieke dilemma's in het toezicht op deze sector. De rvt is ook geïnformeerd over voortgang van het toezicht op de pensioentransitie. Hierbij stonden we bijvoorbeeld stil bij de rol en houding van de AFM richting de sector. Het laatste onderwerp dat wij hier willen belichten, is de bespreking over de strategie duurzaamheid 2024–2028 die het bestuur heeft opgesteld. We bespraken de rol van de AFM en hoe deze kan worden ingevuld. Ook bespraken we de duurzaamheidsstrategie voor de interne bedrijfsvoering. De verslaggeving hierover is opgenomen in het AFM-brede dashboard.

Tijdens de jaarlijkse strategiesessie met het bestuur hebben wij het onderwerp 'meten van maatschappelijke impact' geagendeerd. We lieten ons inspireren door een externe spreker van Economisch Onderzoeksbureau SEO, die een methodiek heeft ontwikkeld om maatschappelijke impact te meten. We hebben onder meer aan de hand van het duurzaamheids-impactmodel van gedachten gewisseld over hoe dit er voor de AFM uit zou kunnen zien. Het is een uitdagend

en complex vraagstuk, maar wij vinden het zeer belangrijk om in kleine stappen de impact steeds beter en concreter inzichtelijk te maken de komende jaren. Ook in 2025 zullen wij dit onderwerp blijven bewaken en aan de orde stellen.

In 2023 hebben we specifiek aandacht gevraagd voor recruitment. In 2024 zijn we geïnformeerd over de voortgang, en het resultaat is in 2024 aanzienlijk verbeterd. Er zijn nieuwe, succesvolle recruitmentstrategieën toegepast. Het bestuur heeft de rode draden uit de strategische personeelsplanning met ons gedeeld. Het is belangrijk dat hier inmiddels een gestructureerd proces voor is.

In 2024 beoordeelden wij ook de periodieke financiële rapportages. We verleenden goedkeuring aan de [Agenda 2025](#), de inzet van het restant 'post onvoorzien 2024' en de opdrachtverstrekking aan de externe accountant. Tijdens elke vergadering hebben wij in aanwezigheid van de compliance officer het register nevenfuncties behandeld. Ook hebben wij verschillende (neven)functies conform het daarvoor geldende toetsingskader beoordeeld. Alle actuele (neven)functies staan op de website van de AFM. Verder zijn de periodieke rapportages van Compliance & Integriteit en Juridische Zaken besproken. In 2024 hebben we de reglementen van de raad van toezicht, bestuur, auditcommissie en benoemingen- en remuneratie geactualiseerd en onze goedkeuring hieraan verleend. Tot slot hebben wij onze goedkeuring verleend aan de wijziging van de mandaatsregeling, het auditplan van de Interne AuditDienst (IAD) en het IAD-charter.

Verslag van de auditcommissie

De auditcommissie bestond in 2024 uit David Voetelink (voorzitter) en Leontine van der Goes. De auditcommissie heeft in 2024 drie keer regulier vergaderd. De vergaderingen vonden plaats in aanwezigheid van de bestuursvoorzitter, bestuurder intern bedrijf (BIB), hoofd Planning, Control en Financiën en een afvaardiging van de Interne Audit Dienst. De externe accountant van de Auditdienst Rijk (ADR) was aanwezig bij de vergaderingen waar we de jaarrekening, begroting, managementletter en opdrachtbevestiging ADR bespraken.

De auditcommissie is iedere vergadering geïnformeerd over de voortgang van de implementatie van de IT-strategie. Begin 2024 is de cloudmigratie van CRM een belangrijke mijlpaal geweest en is gestart met de implementatie van de nieuwe IM-organisatie. Op het gebied van security moet een stevig been worden bijgetrokken; dit heeft geleid tot extra kosten. De auditcommissie benadrukt het belang van de gedragskant in de security-aanpak die wordt opgesteld. De auditcommissie behandelde in iedere vergadering de integrale risico-rapportages. Naar aanleiding van deze rapportages heeft de auditcommissie specifiek aandacht gevraagd bij het bestuur voor data-management en -kwaliteit. De primaire verantwoordelijkheid voor het accuraat houden, ligt in de eerste lijn en het bestuur stuurt hier nadrukkelijk op. Ook volgt de auditcommissie kritisch de opvolging van openstaande issues en ondersteunt zij de extra aandacht die het bestuur heeft voor verbetering van issuemanagement.

In 2024 gaven wij een vervolg aan de gesprekken met het bestuur over het kostenkader. We onderschrijven het verdiepende onderzoek naar onder andere de IT-kosten. Wij zijn positief over het uiteindelijke kostenkader, dat vlak voor de zomer is vastgesteld door het ministerie van Financiën. Ook hebben we positief geadviseerd over de begroting voor 2025. Het verzoek van het bestuur aan de rvt om gebruik te maken van het restant van de 'post onvoorzien' voor 2024 hebben wij kritisch beoordeeld en vervolgens hebben we een positief advies uitgebracht. Het belang van beheersing van toekomstige kosten hebben wij nadrukkelijk onder de aandacht gebracht van het bestuur.

De Interne Auditdienst heeft diverse auditrapporten geagendeerd. Verder heeft de IAD bij de auditcommissie input opgehaald voor het auditplan 2025 en zijn de aanpassingen in het IAD-charter besproken. De auditcommissie heeft een gesprek gevoerd met hoofd IAD. De IAD is geslaagd voor de externe IAD-toetsing. Leden van de auditcommissie hebben in dit kader gesproken met de toetsers en input geleverd. De rvt heeft overlegd met de externe accountant, zonder aanwezigheid van het bestuur. De auditcommissie heeft dit gesprek voorbereid. We bespraken onder andere de samenwerking en de bedrijfsvoering binnen de AFM.

Verlag van de benoemingen- en remuneratiecommissie

De benoemingen- en remuneratiecommissie bestond in 2024 uit Rob Langezaal (voorzitter), Sander Dekker en sinds oktober Guda van Noort. De benoemingen- en remuneratiecommissie heeft in 2024 twee keer regulier vergaderd en heeft daarnaast waar nodig (digitaal) overleg gevoerd. De vergaderingen vonden plaats in aanwezigheid van de bestuursvoorzitter en het hoofd Human Resources & Facilitair Bedrijf. De benoemingen en remuneratiecommissie heeft de werving voor een nieuw lid van de raad van toezicht uitgevoerd. Met behulp van een wervings- en selectiebureau heeft dit uiteindelijk geleid tot de voordracht van Guda van Noort als lid van de raad van toezicht voor een periode van vier jaar. Voorafgaand aan de benoeming is een toets uitgevoerd op betrouwbaarheid, geschiktheid en compliance (inclusief nevenactiviteiten en financiële belangen).

Afgaand op het rooster van aftreden zullen komende jaren meerdere wisselingen in het bestuur en de rvt plaatsvinden. Daarom vindt de benoemingen- en remuneratiecommissie het belangrijk een contract aan te gaan met een executive search bureau dat de rvt hierin kan ondersteunen en als strategisch sparringpartner kan fungeren. In 2024 is daarom een procedure voor een Europese aanbesteding gestart. De talentreview die voor de hoofden is uitgevoerd is besproken in de commissie en zijn er afspraken gemaakt over de follow up. Tot slot heeft de commissie jaar- en halfjaargesprekken gevoerd met de individuele bestuurders.

Over dit verslag

De raad van toezicht heeft goedkeuring verleend aan het jaarverslag en de jaarrekening over 2024. Bij de behandeling van de jaarrekening was de externe accountant van de AFM aanwezig.

Amsterdam, 5 maart 2025

Raad van toezicht AFM

11. Jaarrekening

Staat van baten en lasten

voor de jaren eindigend op 31 december

Omschrijving	Toelichting	2024	Begroting 2024	2023
Baten				
Heffingen	a.	131.861	140.325	124.943
Boetes	b.	5.534	-	2.941
Lasten onder dwangsom	b.	101	-	30
Overheidsbijdragen	c.	455	621	608
Totale baten		137.950	140.946	128.522
Lasten				
Personeelslasten	d.	105.752	105.455	91.271
Afschrijvingslasten vaste activa	e.	957	1.093	1.341
Overige bedrijfslasten	f.	35.367	33.509	28.533
Totale lasten		142.076	140.057	121.146
Financiële baten en lasten	g.	- 292	889	342
Som der lasten	h.	141.784	140.946	121.488
Exploitatiesaldo	p.	- 3.834	-	7.034

(Bedragen in duizenden euro's)

Balans

per 31 december (na resultaatbestemming)

Activa		2024	2023
Vaste Activa			
<i>Materiële vaste activa</i>			
Verbouwingen	i.	1.658	1.576
Inventaris	i.	472	530
Computerapparatuur & software	i.	735	1.114
Totaal Materiële vaste activa		2.866	3.221
<i>Financiële vaste activa</i>			
Huurwaarborgrekening	o.	688	688
Totaal Financiële vaste activa		688	688
Totaal Vaste Activa		3.553	3.908
Vlottende activa			
<i>Vorderingen</i>			
Debiteuren	j.	4.421	5.419
Kortlopende vorderingen en overlopende activa	k.	5.571	3.653
Totaal Vorderingen		9.992	9.071
<i>Liquide middelen</i>			
Liquide middelen	l.	25.179	29.907
Totaal Liquide middelen		25.179	29.907
Totaal Vlottende Activa		35.171	38.978
Totaal		38.724	42.886

Passiva		2024	2023
Heffingsreserve	m.	5.000	5.000
Voorzieningen	n.	607	1.461
<i>Kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)</i>			
Nog (terug) te betalen aan ministerie van Financiën	o.	1.301	6
Te verrekenen exploitatiesaldo	p.	1.426	6.394
Crediteuren		3.671	4.309
Belastingen en premies sociale verzekeringen		5.497	4.647
Overige schulden en overlopende passiva	q.	21.222	21.070
Totaal Kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)		33.117	36.426
Totaal Financiële vaste activa		38.724	42.886

Kasstroomoverzicht

voor de jaren eindigend op 31 december

Kasstroomoverzicht		2024	2023
Kasstroom uit operationele activiteiten			
<i>Exploitatiesaldo</i>		-3.834	7.034
<i>Aanpassingen voor:</i>			
Afschrijvingslasten materiële vaste activa	e, i.	957	1.341
Mutatie van de voorzieningen	n.	-853	-478
<i>Totaal aanpassingen</i>		104	863
<i>Toename (-/-) / afname in het werkkapitaal:</i>			
Kortlopende vorderingen		-920	26.747
Kortlopende schulden		525	-4.173
<i>Totaal Toename (-/-) / afname in het werkkapitaal</i>		-396	22.574
Kasstroom uit operationele activiteiten		-4.126	30.470
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
<i>Investerings in materiële vaste activa</i>	i.	-602	-590
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-602	-590
Netto-kasstroom		-4.728	29.880
Eindsaldo 31 december	l.	25.179	29.907
Af: beginsaldo 1 januari	l.	29.907	27
Mutatie liquide middelen		-4.728	29.880

(Bedragen in duizenden euro's)

Er zit een mutatie in de 'kortlopende schulden' die in 2024 geen kasstroom heeft veroorzaakt. Dit betreft het surplus op boetes en dwangsommen ad €1,3 miljoen. Deze wordt in het volgend boekjaar verrekend met de Staat en deze is in de balans gerubriceerd onder 'nog (terug) te betalen aan ministerie van Financiën'.

Toelichting

Algemeen

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) is een stichting die statutair is gevestigd in Amsterdam en staat ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41207759.

Zoals voorgeschreven in artikel 35 van de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen is de jaarrekening van de AFM zoveel mogelijk ingericht met overeenkomstige toepassing van BW2 titel 9. Daar waar van BW2 titel 9 wordt afgeweken, wordt dat expliciet aangegeven. Tevens moet de jaarrekening van de AFM voldoen aan de Wet bestorting financieel toezicht (Wbft) en de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

De bedragen in deze jaarrekening zijn weergegeven in duizenden euro's, tenzij anders is vermeld. De in de tabellen opgenomen getallen zijn afgeronde bedragen. Hierdoor kunnen zich afrondingsverschillen voordoen.

Activeringsgrens verhoogd

Activeringsgrens inventaris, kunst en verbouwingen

In beginsel worden bedragen beneden een bepaald bedrag niet geactiveerd. Dit bedrag is in 2024 bijgesteld van €2,5 duizend naar €5 duizend per investering. In vorig boekjaar waren er geen investeringen in inventaris, kunst en verbouwingen beneden de €5 duizend.

Schattingswijziging

Schattingswijziging afschrijvingstermijn verbouwingen

In 2024 is de huurtermijn van het door de AFM gehuurde kantoorpand stilzwijgend met 5 jaar verlengd tot 31 december 2030. Als gevolg hiervan is de afschrijvingstermijn op de verbouwingen herijkt naar de aangepaste looptijd van het huurcontract. In onderstaande tabel wordt het effect van de schattingswijziging op de afschrijvingslasten over de jaren 2024 tot en met 2030 uiteengezet.

Boekjaar	2024	2025	2026-2030	Totaal (2024-2030)
Afschrijvingslasten na schattingswijziging	293	324	1.325	1.942
Afschrijvingslasten voor schattingswijziging	898	1.044	-	1.942
Verschil	-605	-720	1.325	-

Grondslagen voor resultaatbepaling

De baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben. De lasten van de AFM worden hoofdzakelijk gedekt door baten uit jaarlijkse heffingen die worden opgelegd aan de ondertoezichtstaande ondernemingen. Verder bestaan de baten uit vaste bijdragen die zijn gekoppeld aan de behandeling van aanvragen en registraties (eenmalige verrichtingen) en uit overheidsbijdragen voor het BES-toezicht. Daarnaast heeft de AFM de mogelijkheid om boetes en lasten onder dwangsom op te leggen.

Als een bezwaar, beroep of hoger beroep tegen een opgelegde heffing gegrond wordt verklaard, wordt het te restitueren bedrag in mindering gebracht op de baten uit heffingen.

Conform artikel 8, lid 2 van de Wbft worden de opbrengsten van boetes en lasten onder dwangsom als baten verantwoord zodra is voldaan aan de volgende twee feiten: (a) zij staan onherroepelijk vast en (b) de AFM heeft de opgelegde bedragen daadwerkelijk ontvangen. Hierdoor is voor de verantwoording van boetes en lasten onder dwangsom sprake van het kasstelsel en wijkt de AFM hiermee af van BW2 titel 9.

In artikel 8 van de Wet bekostiging financieel toezicht (Wbft) is opgenomen dat opbrengsten van boetes en lasten onder dwangsom boven een gezamenlijk jaartotaal van €4,5 miljoen toekomen aan de Staat. Gerealiseerde baten tot €4,5 miljoen kunnen op grond van artikel 8 en 8a van de Wbft worden toegerekend aan de heffingsreserve of in het daaropvolgende jaar worden verrekend met de heffing voor het doorlopend toezicht. Zie de toelichting bij letter p. 'te verrekenen exploitatiesaldo'. De heffingsreserve is als balanstotaal gemaximeerd op €5,0 miljoen.

Voor alle vorderingen geldt, dat zij verhoogd kunnen worden met wettelijke rente indien de betaaltermijn is overschreden.

De heffingen van de AFM zijn niet met btw belast.

De AFM is niet automatisch van vennootschapsbelasting (VPB) vrijgesteld. De AFM heeft een analyse van haar activiteiten in 2024 uitgevoerd. Uit deze analyse is gebleken dat net als voorgaande jaren veruit het grootste gedeelte van haar activiteiten niet VPB-plichtig is. De AFM heeft bij de Belastingdienst op basis van deze analyse het verzoek ingediend om voor boekjaar 2024 géén VPB-aangiftebiljet uit te reiken. Dat verzoek heeft de Belastingdienst gehonoreerd.

Waarderingsgrondslagen voor de balans

De activa en verplichtingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde tenzij anders vermeld.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs en worden lineair over de verwachte economische levensduur afgeschreven.

In de regel worden de volgende afschrijvingstermijnen gehanteerd

- vijf jaar voor inventaris;
- drie jaar voor computerapparatuur en software (uitgezonderd laptops);
- vier jaar voor laptops;
- verbouwingen: de resterende looptijd van het huurcontract voor zover deze korter is dan de economische levensduur.

Vlottende activa

Bij de waardering van de post 'debiteuren' wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid.

Voor heffingen wordt de post 'voorzien vanwege risico oninbaarheid' statisch bepaald, waarbij vorderingen ouder dan 12 maanden volledig worden voorzien. Het percentage heffingen waarop binnen 12 maanden geen betaling wordt ontvangen, is in 2024 gelijk gebleven op 0,225%.

Zoals vermeld onder 'grondslagen voor resultaatbepaling' worden de opbrengsten van boetes en lasten onder dwangsom als baten verantwoord zodra is voldaan aan de volgende twee feiten: (a) zij staan onherroepelijk vast en (b) de AFM heeft de opgelegde bedragen daadwerkelijk ontvangen. Als gevolg hiervan worden de opgelegde en onherroepelijke bedragen zowel vermeld onder 'Debiteurensaldi bestaande uit boetes en lasten onder dwangsom gesplitst naar ouderdom' als 'Correctie op saldi boetes en lasten onder dwangsom vanwege kasstelsel', totdat de AFM de bedragen daadwerkelijk heeft ontvangen.

Voorzieningen

Voorzieningen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde, behalve de voorziening overgangsregelingen medewerkers. Deze laatste is gewaardeerd tegen contante waarde.

In overeenstemming met RJ 271 treft de AFM voorzieningen voor verplichtingen die samenhangen met overgangsregelingen betreffende arbeidsvoorwaarden.

Kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)

Zoals vermeld onder 'grondslagen voor resultaatbepaling' worden de opbrengsten van boetes en lasten onder dwangsom als baten verantwoord zodra is voldaan aan de volgende twee feiten: (a) zij staan onherroepelijk vast en (b) de AFM heeft de opgelegde bedragen daadwerkelijk ontvangen. Bedragen die zijn ontvangen voor boetes en lasten onder dwangsom terwijl deze nog niet onherroepelijk vaststaan, worden verantwoord onder de kortlopende schulden. Indien naderhand de AFM in het ongelijk wordt gesteld en de AFM reeds ontvangen bedragen (deels) moet terugbetalen, worden deze terug te betalen bedragen verhoogd met wettelijke rente.

Pensioenregeling

De AFM heeft de pensioenregeling ondergebracht bij pensioenuitvoerder 'De Nationale APF' (DNA). De opgebouwde pensioenaanspraken van de deelnemers zijn ondergebracht in een eigen (afgescheiden) kring.

De belangrijkste kenmerken van de pensioenregeling en de uitvoeringsovereenkomst zijn als volgt:

- Pensioenregeling op basis van Collective Defined Contribution regeling (CDC-regeling).
- De opbouw van het pensioen vindt plaats volgens een voorwaardelijk middelloonstelsel (nagestreefde pensioenopbouw) en de pensioenaanspraken worden (voorwaardelijk) geïndexeerd als deze indexatie uit de beleggingsrendementen en het premie- en indexatiedepot van de Kring AFM kan worden gefinancierd.
- Jaarlijks wordt aan de AFM de pensioenpremie in rekening gebracht die gelijk is aan 25% van de ongemaximeerde loonsom (vastgestelde pensioenpremie).
- 'De Nationale APF' berekent jaarlijks een kostendekkende pensioenpremie. Het positieve verschil tussen de vastgestelde pensioenpremie en de kostendekkende pensioenpremie benodigd voor de nagestreefde pensioenopbouw wordt gestort in een premie- en indexatiedepot van de Kring AFM. Deze heeft zowel een indexatie- als een premie-egalisatiedoel. Als de kostendekkende pensioenpremie hoger is dan de vastgestelde pensioenpremie, dan wordt de gebambieerde pensioenopbouw in het betreffende jaar zodanig verlaagd

dat de kostendekkende pensioenpremie gelijk is aan de vastgestelde pensioenpremie.

- Voor actieve deelnemers in dienst op 31-12-2015 wordt bij wijze van overgangsmaatregel een koopsom van 2016 tot en met 2025 in rekening gebracht voor de onvoorwaardelijke indexatie van hun pensioenaanspraken.
- Deze onvoorwaardelijke indexatie is beperkt tot de jaarlijkse loonindex met een maximum van 1,5%.

Ten behoeve van de voorziening Pensioenarrest gelden de volgende grondslagen:

- Overlevingstafel: Actuariel Genootschap (AG) 2022.
- De indexatie grondslagen van Kring AFM bij pensioenuitvoerder 'De Nationale APF'.

Pensioenleeftijd:

- De pensioenrichtleeftijd is 68 jaar.

Grondslagen kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

Toelichting op de staat van baten en lasten

(bedragen in duizenden euro's, tenzij anders aangegeven)

Algemeen

Het exploitatietekort 2024 bedraagt €3,8 miljoen en is het gevolg van hogere lasten (+€0,8 miljoen) en lagere baten (€3,0 miljoen) dan begroot. De hogere lasten vloeien enerzijds voort uit hogere personeelslasten (+€0,3 miljoen) en overige bedrijfslasten (+€1,9 miljoen) en anderzijds uit lagere afschrijvingslasten (-€0,1 miljoen) en een lager saldo uit financiële baten en lasten (€-1,2 miljoen) anderzijds.

De totale baten zijn €3,0 miljoen lager dan begroot als gevolg van het saldo van lagere baten uit heffingen (-€8,5 miljoen), een lagere overheidsbijdrage (-€0,2 miljoen) en niet begrote opbrengsten uit boetes en lasten onder dwangsom (+€5,6 miljoen).

a. Heffingen

De heffingsopbrengsten zijn als volgt te specificeren:

Te heffen 2024	Gerealiseerd 2024	A Begroting 2024	B Te verrekenen uit 2023 in 2024	C Inzet heffingsreserve 2024	D=A+B+C Totaal te heffen 2024	Gerealiseerd 2023
<i>Heffingen Wbft</i>						
Heffingen doorlopend toezicht Wbft	125.286	132.060	-6.394	-2.370	123.296	117.872
Heffingen eenmalige verrichtingen Wbft	6.566	8.256	-	-	8.256	7.059
Totaal Wbft	131.853	140.316	-6.394	-2.370	131.552	124.931
<i>Heffingen BES</i>						
Totaal BES	8	9	-	-	9	12
Totaal heffingen	131.861	140.325	-6.394	-2.370	131.561	124.943

Bij het merendeel van de toezichtactiviteiten zijn de werkzaamheden gekoppeld aan het doorlopend toezicht. De lasten hiervan worden gedekt door jaarlijkse heffingen aan alle ondertoezichtstaande ondernemingen in een bepaalde toezichtcategorie. De heffing in enig jaar is gebaseerd op drie componenten: 1) het te heffen bedrag uit de begroting van dat jaar (kolom A), 2) het te verrekenen bedrag uit het voorafgaande jaar (kolom B) en 3) de eventuele inzet van de heffingsreserve (kolom C). Daarom is voor een goede vergelijking niet alleen de begroting opgenomen maar ook het te verrekenen bedrag uit 2023 en de inzet van de heffingsreserve. Hierdoor wordt het totaal te heffen bedrag voor doorlopend toezicht in 2024 een bedrag van €123,3 miljoen.

In 2024 heeft de AFM, met toestemming vanuit de ministeries, €2,4 miljoen uit de heffingsreserve ingezet om daarmee de voorbereidingskosten voor het toezicht op MiCAR te dekken. Hiermee komt de AFM de gehele financiële sector tegemoet om zodoende het totaal van de toezichtkosten over 2024 te verlagen.

Het totaal te heffen bedrag doorlopend toezicht wordt met een wettelijk vastgelegde procentuele verdeling over categorieën van ondertoezichtstaande ondernemingen verdeeld. De AFM slaat binnen een toezichtcategorie het te heffen bedrag om via een vast bedrag per onderneming en/of een variabel tarief dat is gebaseerd op een heffingsmaatstaf. Deze heffingsmaatstaf verschilt per toezichtcategorie, waarbij de waarde van de heffingsmaatstaf over het

algemeen gerelateerd is aan de grootte van een ondertoezichtstaande onderneming. Voorbeelden van heffingsmaatstaven zijn: totale omzet, balanstotaal en gemiddelde marktkapitalisatie. De bandbreedtes en tarieven van de heffingsmaatstaven worden jaarlijks door de ministers vastgesteld (zoals bedoeld in artikel 13, negende lid, van de Wet bekostiging financieel toezicht) en jaarlijks gepubliceerd in de regeling bekostiging financieel toezicht.

In 2024 is €125,3 miljoen aan heffingsopbrengsten doorlopend toezicht gerealiseerd. Dit is €2,0 miljoen hoger dan het totaal te heffen bedrag van €123,3 miljoen.

Verschillen tussen de te heffen bedragen en realisaties op toezicht-categorieën hangen bij de heffingen doorlopend toezicht normaliter samen met mutaties in het aantal ondertoezichtstaande ondernemingen en met het feit dat de omvang van de heffingsmaatstaven af kunnen wijken van de waarden waarmee ten tijde van de tarief-berekening rekening werd gehouden. De €2,0 miljoen hogere baten bij het doorlopend toezicht worden in 2024 grotendeels veroorzaakt door een combinatie van mutaties in de populaties en maatstafwaarden.

In 2024 is in het heffingenproces ingezet op verdere optimalisatie waardoor het merendeel van de 'doorlopend toezicht heffingen 2024' binnen het boekjaar zijn opgelegd.

In de gevallen waarin de AFM eenmalige toezichthandelingen verricht voor ondertoezichtstaande ondernemingen, worden daarvoor waar mogelijk afzonderlijke bedragen in rekening gebracht. Voorbeelden hiervan zijn de behandeling van aanvragen voor vergunningen, registraties, ontheffingen, bestuurderstoetsingen en beoordelingen van openbare biedingen of emissieprospectussen. Deze heffingstarieven zijn in beginsel kostendekkend en worden vastgesteld door de minister van Financiën en de minister van SZW.

De baten uit eenmalige verrichtingen zijn in 2024 €1,7 miljoen lager dan begroot. Dit wordt onder meer veroorzaakt doordat veel MiCAR vergunningaanvragen later in het jaar zijn ontvangen dan verwacht werd ten tijde van het opstellen van de begroting 2024, waardoor de werkzaamheden en opbrengsten deels doorgeschoven zijn naar 2025.

In 2024 zijn de baten uit eenmalige verrichtingen €0,5 miljoen lager dan de realisatie in 2023.

b. Boetes en lasten onder dwangsom

De baten uit boetes en lasten onder dwangsom worden conform art. 8 en 8a van de Wbft als volgt verdeeld:

Boetes en lasten onder dwangsom	2024	Begroting 2024	2023
Baten toe te voegen aan heffingsreserve	2.370	-	1.935
Baten uit boetes en dwangsommen te verrekenen met de marktpartijen	2.130	-	1.036
Baten uit boetes en dwangsommen toekomend aan de Staat	1.135	-	-
Totaal boetes en lasten onder dwangsom	5.635	-	2.971

In artikel 11 van de Wet bekostiging financieel toezicht (Wbft) is opgenomen dat opbrengsten van boetes en lasten onder dwangsom boven een gezamenlijk jaartotaal van €4,5 miljoen toekomen aan de Staat. Gerealiseerde baten tot €4,5 miljoen kunnen op grond van artikel 8 en 8a van de Wbft worden toegerekend aan de heffingsreserve. Opbrengsten van boetes en lasten onder dwangsom worden als baten verantwoord zodra is voldaan aan de volgende twee feiten: (a) zij staan onherroepelijk vast en (b) de AFM heeft de opgelegde bedragen daadwerkelijk ontvangen. Er zijn in 2024 €5,6 miljoen baten uit boetes en lasten onder dwangsom gerealiseerd. Hiervan komt €1,1 miljoen toe aan de staat. Daarnaast wordt €2,4 miljoen toegerekend aan de heffingsreserve zodat deze per ultimo 2024 weer tot het maximum van €5,0 miljoen is gevuld. De resterende bate van €2,1 miljoen wordt in het volgende jaar verrekend met de heffing voor het doorlopend toezicht. Zie letter m. voor de heffingsreserve en letter p. voor het te verrekenen exploitatiesaldo.

c. Overheidsbijdragen

De overheidsbijdragen zijn als volgt te specificeren:

Overheidsbijdragen	2024	Begroting 2024	2023
Totaal BES	455	621	608
Totaal overheidsbijdragen	455	621	608

De overheid vergoedt de lasten van het BES-toezicht (Caribisch Nederland, ofwel Bonaire, Sint Eustatius en Saba) voor zover de heffingsopbrengsten niet toereikend zijn. De overheidsbijdrage voor het BES-toezicht is in 2024 lager dan begroot doordat een deel van de geplande werkzaamheden naar 2025 is verschoven en er daarnaast geen formele handhavingstrajecten hebben plaatsgevonden.

d. Personeelslasten

De personeelslasten zijn als volgt te specificeren:

Personeelslasten	2024	Begroting 2024	2023
Salarissen	70.199	70.617	62.601
Sociale lasten	9.505	9.029	8.044
Pensioenlasten*	13.016	13.786	10.743
Inhuur tijdelijke arbeidskrachten	8.035	6.803	5.214
Overige personeelslasten	4.997	5.220	4.669
Totaal personeelslasten	105.752	105.455	91.271

* De pensioenlasten betreffen de aan 'De Nationale APF' betaalde pensioenpremie minus de eigen pensioenbijdrage van de medewerkers van de AFM (netto-pensioenpremie) plus de dotatie aan de 'voorziening Pensioenarrest'. De beleidsdekkingsgraad per 31 december 2024 van 'De Nationale APF', Kring AFM is voorlopig vastgesteld op 119,8%. In vergelijking met 2023 is dit onveranderd.

De personeelslasten zijn €0,3 miljoen hoger dan begroot.

Het totaal van de salaris-, sociale en pensioenlasten zijn lager dan begroot als gevolg van een lager gemiddeld aantal fte in dienst (-6 fte ten opzichte van de begroting). Ondanks deze lagere gemiddelde bezetting, is de AFM door succesvolle werving gedurende 2024 met netto 76 fte gegroeid, grotendeels voor de uitvoering van nieuwe toezichttaken. Daarnaast zijn de pensioenlasten lager door een combinatie van een lagere dotatie aan de voorziening Pensioenarrest en een hogere toeslagverlening (indexatie pensioen).

De lasten voor tijdelijke inhuur zijn €1,2 miljoen hoger dan begroot. AFM-breed is meer gebruik gemaakt van tijdelijke inhuur dan begroot, grotendeels door tijdelijke vervanging van openstaande vacatures.

De overige personeelslasten zijn €0,2 miljoen lager dan begroot. Dat wordt onder meer veroorzaakt door een hogere vergoeding voor gedetacheerde medewerkers.

Ten opzichte van 2023 zijn de personeelslasten €14,5 miljoen hoger als gevolg van hogere salaris-, sociale en pensioenlasten (+€11,3 miljoen), hogere lasten voor tijdelijke inhuur (+€2,8 miljoen) en hogere overige personeelslasten (+€0,3 miljoen).

De salaris-, sociale-, en pensioenlasten zijn per saldo €11,3 miljoen hoger dan in 2023. Deze stijging wordt grotendeels veroorzaakt door de stijging van het gemiddeld aantal fte's in dienst van 674 fte's in 2023 naar 736 fte's in 2024 (voornamelijk nieuwe toezichttaken) in combinatie met een stijging van de gemiddelde loonlasten per fte.

De hogere lasten voor tijdelijke inhuur (+€2,8 miljoen) zijn onder andere het gevolg van tijdelijke vervanging van openstaande vacatures en meer inzet ten behoeve van IT- projecten.

De overige personeelslasten zijn €0,3 miljoen hoger, onder meer als gevolg van hogere opleidingslasten en hogere lasten voor werving en selectie.

In onderstaande tabel is het gemiddeld aantal fte opgesplitst naar de verschillende (toezicht)gebieden. Het aantal fte's exclusief inhuur is 6 fte lager dan begroot. Dit heeft vooral betrekking op de toezichtgebieden Financiële Dienstverlening en Accountancy. Binnen deze

toezichtgebieden zijn relatief veel openstaande vacatures, onder meer vanwege de uitbreiding van het toezicht door nieuwe taken. De gemiddelde bezetting bij de directe toezichtondersteuning en overige afdelingen is nagenoeg in lijn met de begroting.

Gemiddeld aantal fte opgesplitst naar de verschillende (toezicht)gebieden	Inclusief inhuur		Exclusief inhuur			
	Realisatie 2024	Begroting 2024	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Begroting 2024	Relisatie 2023
Financiële dienstverlening	200	216	180	199	212	179
Kapitaalmarkten	92	85	84	91	85	83
Assetmanagement	48	44	41	47	43	41
Accountancy	73	84	64	72	77	63
Subtotaal Toezicht	414	429	369	408	417	366
Directe toezichtondersteuning	203	198	185	197	195	179
Overige afdelingen	157	156	146	131	130	129
Totaal gemiddeld aantal werknemers op fte-basis	774	783	700	736	742	674

Bezoldigingen bestuur en raad van toezicht

De AFM is als zelfstandig bestuursorgaan uit hoofde van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semi-publieke sector (WNT) verplicht de bezoldigingen van bestuurders en in een voorkomend geval van niet-topfunctionarissen te rapporteren. Conform artikel 4.2 WNT heeft de AFM ervoor gekozen om de BW-verantwoording achterwege te laten.

Voor 2024 bedraagt het WNT-bezoldigingsmaximum €233.000.

De rapportage luidt als volgt:

2024 Topfunctionarissen	Functie	Dagen in Dienst	Omvang dienstverband (in fte)	Beloning	Doorsnee pensioen-premielasten en overige beloningen betaalbaar op termijn	Totale bezoldiging volgens WNT
L.B.J. van Geest	Voorzitter	366	1	204.914	28.085	233.000
H.L. van Beusekom	Bestuurslid	366	1	207.177	25.824	233.000
J.R. Heuvelman	Bestuurslid	366	1	204.914	28.085	233.000
L.E. Sas (tot 1 oktober 2024)	Bestuurslid Intern Bedrijf	274	1	155.722	20.784	176.505
F.J.J.G. van den Hurk (vanaf 1 oktober 2024)	Bestuurslid Intern Bedrijf	92	1	45.755	7.261	53.017

De bestuurders Van Geest, Van Beusekom en Heuvelman, ontvangen een bezoldiging ter hoogte van het huidige WNT-bezoldigingsmaximum.

De in deze rapportage vermelde topfunctionarissen hebben zowel in 2024 als in 2023 geen uitkeringen ontvangen in de vorm van bonussen of door beëindiging van een dienstverband.

Het evenredige WNT-bezoldigingsmaximum is bij bestuurslid Intern Bedrijf L.E. Sas in verband door de afkoop van niet-opgenomen vakantiedagen overschreden. Deze afkoop heeft plaatsgevonden in verband met de beëindiging van haar AFM-dienstverband en is conform de uitvoeringsregeling WNT.

2023 Topfunctionarissen	Functie	Dagen in Dienst	Omvang dienstverband (in fte)	Beloning	Doorsnee pensioen- premielasten en overige beloningen betaalbaar op termijn	Totale bezoldiging volgens WNT
L.B.J. van Geest	Voorzitter	365	1	197.370	25.630	223.000
H.L. van Beusekom	Bestuurslid	365	1	199.381	23.619	223.000
J.R. Heuvelman	Bestuurslid	365	1	197.370	25.630	223.000
L.E. Sas	Bestuurslid Intern Bedrijf	365	1	187.658	25.342	213.000

Raad van toezicht	2024	2023
S. Dekker (voorzitter vanaf 1 juli 2023)	34.950	16.862
L.M. van der Goes (vanaf 1 juni 2023)	23.300	13.075
R.G.J. Langezaal	23.300	22.300
G. van Noort (vanaf 1 september 2024)	7.767	-
D.W. Voetelink	23.300	22.300
W.M. van Dolen (tot 1 september 2024)	15.533	22.300
M.J. van Rijn (voorzitter tot 24 mei 2023)	-	13.105
W.E.M. de Jong (tot 15 februari 2023)	-	2.749

De WNT schrijft voor dat de jaarlijkse beloning van de voorzitter van de raad van toezicht niet meer dan 15% van het WNT-bezoldigingsmaximum mag bedragen. Voor de overige raadsleden is dat percentage op 10% gesteld.

e. Afschrijvingslasten Vaste Activa

Afschrijvingslasten Vaste Activa	2024	Begroting 2024	2023
Verbouwingen	293	308	651
Inventaris	194	213	215
Computerapparatuur en software	470	572	475
Totaal afschrijvingslasten materiële vaste activa	957	1.093	1.341

De afschrijvingslasten op vaste activa zijn €0,1 miljoen lager dan begroot. Dit komt voornamelijk door lagere afschrijvingen op computerapparatuur en software doordat investeringen zijn uitgesteld tot in 2025.

f. Overige bedrijfslasten

Overige bedrijfslasten	2024	Begroting 2024	2023
Huisvestingslasten	5.203	5.182	5.072
Advieslasten	5.027	4.169	2.477
Informatiseringslasten	21.336	20.419	17.858
Algemene lasten	3.801	3.739	3.127
Totaal overige bedrijfslasten	35.367	33.509	28.533

De overige bedrijfslasten bedragen €35,4 miljoen en zijn €1,9 miljoen hoger dan begroot. Deze overschrijding is het gevolg van hogere advieslasten (+€0,9 miljoen), informatiseringslasten (+€0,9 miljoen) en algemene lasten (+€0,1 miljoen). De huisvestingslasten zijn nagenoeg gelijk aan de begroting.

De advieslasten zijn €0,9 miljoen hoger dan begroot, onder meer door hogere juridische lasten en daarnaast niet begrote advieslasten in het kader van interne organisatieontwikkeling (het programma 'Toezicht met Toekomst').

De informatiseringslasten zijn €0,9 miljoen hoger dan begroot. Dat wordt onder meer veroorzaakt door hogere IT-beheerlasten en hogere lasten voor softwarelicenties.

De overige bedrijfslasten zijn €6,8 miljoen hoger dan in 2023. Deze stijging wordt grotendeels veroorzaakt door de informatiseringslasten (+€3,5 miljoen) als gevolg van onder meer prijsindexaties, hogere IT-beheerlasten en hogere lasten voor softwarelicenties, o.a. veroorzaakt door groei van het aantal medewerkers. Daarnaast zijn de advieslasten hoger (+€2,6 miljoen) als gevolg van hogere juridische lasten en als gevolg van specifieke overige adviesopdrachten.

Lasten certificerend accountant

De lasten van de controle door de certificerend accountant zijn opgenomen onder de algemene lasten.

De onderverdeling van deze lasten naar soort vergoeding is als volgt:

Lasten certificerend accountant	2024	Begroting 2024	2023
Honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening	208	202	207
Totaal lasten onafhankelijke accountant	208	202	207

In de lasten van de certificerend accountant zijn de geschatte lasten verwerkt van de werkzaamheden die betrekking hebben op het lopende verslagjaar.

g. Financiële baten en lasten

Financiële baten en lasten	2024	Begroting 2024	2023
Interestlasten	27	920	381
Interestbaten	319	32	39
Totaal financiële baten en lasten	-292	889	342

De AFM maakt gebruik van een kredietfaciliteit bij het ministerie van Financiën om haar liquiditeitsbehoefte op te vangen. In het kader van doelmatigheid heeft de AFM in 2024 ingezet op procesverbeteringen in het heffingenproces die succesvol geleid hebben tot het sneller versturen van de heffingen voor doorlopend toezicht. Dit had als gevolg een betere liquiditeitspositie gedurende het jaar, met als resultaat een netto financiële bate.

h. Lasten van het toezicht

In onderstaande tabel zijn de totaal gerealiseerde lasten, begrote lasten en de lasten van het voorgaand boekjaar samengevat, ingedeeld naar het wettelijk kader.

Lasten van het toezicht	2024	Begroting 2024	2023
Totaal Wbft	141.321	140.316	120.868
Totaal BES	463	630	620
Totaal lasten van het toezicht	141.784	140.946	121.488

Op grond van de Wbft moet inzichtelijk worden gemaakt wat de lasten bedragen voor het toezicht op de BES-eilanden (Caribisch Nederland, ofwel Bonaire, Sint Eustatius en Saba) uit hoofde van de Wet financiële markten BES (Wfm BES) en de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme BES (Wwft BES).

De afwijking tussen de begrote en gerealiseerde lasten is in de onderdelen d tot en met g toegelicht.

Toelichting op de balans

(bedragen in duizenden euro's, tenzij anders aangegeven)

i. Materiële vaste activa

Het verloop is als volgt:

Materiële vaste activa	2024	2023
Stand per 1 januari	3.221	3.971
Investerings	602	590
Afschrijvingen	-957	-1.341
Stand per 31 december	2.866	3.221
Cumulatieve aanschafwaarde	35.816	35.214
Cumulatieve afschrijvingen	-32.951	-31.994
Boekwaarde per 31 december	2.866	3.221

De specificatie luidt als volgt:

Specificatie	Stand per 31 december 2023	Investerings	Afschrijvingen	Stand per 31 december 2024
Verbouwingen	1.576	374	-293	1.658
Inventaris	530	137	-194	472
Computerapparatuur en software	1.114	91	-470	735
Totaal materiële vaste activa	3.221	602	-957	2.866

De rubriek 'verbouwingen' betreft geactiveerde bouwkundige aanpassingen aan het door de AFM gehuurde kantoorpand. Bij 'computerapparatuur en software' zijn standaard hardware- en software-uitgaven geactiveerd.

j. Debiteuren

2024	< 43 dagen	43-75 dagen	> 75 dagen	Totaal
Debiteurensaldi bestaande uit heffingen gesplitst naar ouderdom	3.001	281	1.686	4.968
Debiteurensaldi bestaande uit boetes en lasten onder dwangsom gesplitst naar ouderdom	20	1.600	764	2.384
Correctie op saldi boetes en lasten onder dwangsom vanwege kasstelsel				-2.384
Voorzien vanwege risico oninbaarheid betreffende heffingen				-547
Balanswaarde debiteuren per 31 december 2024				4.421

2023	< 43 dagen	43-75 dagen	> 75 dagen	Totaal
Debiteurensaldi bestaande uit heffingen gesplitst naar ouderdom	3.702	1.157	1.014	5.872
Debiteurensaldi bestaande uit boetes en lasten onder dwangsom gesplitst naar ouderdom	50	-	305	355
Correctie op saldi boetes en lasten onder dwangsom vanwege kasstelsel				-355
Voorzien vanwege risico oninbaarheid betreffende heffingen				-454
Balanswaarde debiteuren per 31 december 2023				5.419

Bij de verdeling naar ouderdom is gekozen voor bovenstaande uitsplitsing, omdat deze goed aansluit bij het incassoproces. De heffingen hebben een vervalttermijn van 42 dagen en worden bij het uitblijven van betaling indien noodzakelijk overgedragen ter incasso.

De balanswaarde debiteuren per jaareinde 2024 is met €1,0 miljoen gedaald ten opzichte van het voorgaande jaar, omdat de heffingen voor doorlopend toezicht eerder in het jaar zijn geheven dan in 2023. En aangezien er in 2024 voor €6,9 miljoen meer is geheven dan in

2023 betekent dit, dat inclusief de daling van €1,0 miljoen, de AFM €7,9 miljoen meer heeft geïncasseerd dan vorig jaar.

De 'Correctie op saldi boetes en lasten onder dwangsom vanwege kasstelsel' is gelijk aan het debiteurensaldi bestaande uit boetes en lasten onder dwangsom en dit volgt uit de gevolgde kasstelselmethode omtrent het verantwoorden van boetes. Zie ook de grondslagen hierover.

k. Kortlopende vorderingen en overlopende activa

Kortlopende vorderingen en overlopende activa	2024	2023
Vooruitbetaalde huur	254	226
Diverse vooruitbetaalde lasten	2.544	2.334
Nog te factureren heffingen en overige zaken	2.309	449
Overige overlopende activa	463	643
Balanswaarde kortlopende vorderingen en overlopende activa per 31 december	5.571	3.653

De post 'diverse vooruitbetaalde lasten' ad €2,5 miljoen bestaat voor het grootste deel uit vooruitbetaalde softwarelicenties, abonnementen en contributies. De post 'nog te factureren heffingen en overige zaken' 2024 ad €2,3 miljoen bestaat voor €2,1 miljoen uit nog op te leggen heffingen en voor €0,2 miljoen uit nog door te belasten salariskosten voor gedetacheerde medewerkers. De nog op te leggen heffingen ad €2,1 miljoen bestaat voor €0,1 miljoen aan nog te crediteren heffingen doorlopend toezicht, voor €1,1 miljoen aan nog te heffen bedragen voor doorlopend toezicht en voor €1,1 miljoen aan nog te heffen bedragen voor specifieke verrichtingen. Het merendeel van de nog te factureren en te crediteren heffingen doorlopend toezicht hebben te maken met mutaties in de populatie nadat de jaarlijkse heffing voor doorlopend toezicht is verstuurd en zijn daarmee een correctie op de in 2024 verzonden factuur. Een beperkt aantal facturen veroorzaakt het saldo van deze post.

l. Liquide middelen

Liquide middelen	2024	2023
Rekening-courant Rabobank	-	82
Rekening-courant ministerie van Financiën	25.178	29.825
Balanswaarde liquide middelen per 31 december	25.179	29.907

m. Heffingsreserve

Heffingsreserve	2024	2023
Stand per 1 januari	5.000	3.065
Onttrekking	-2.370	-
Uit bestemming exploitatiesaldo	2.370	1.935
Stand per 31 december	5.000	5.000

Met ingang van boekjaar 2022 kunnen gerealiseerde baten uit boetes en lasten onder dwangsom tot €4,5 miljoen op grond van artikel 8 en 8a van de Wbft worden toegerekend aan de heffingsreserve. Er zijn in 2024 €5,6 miljoen baten uit boetes en lasten onder dwangsom gerealiseerd. Hiervan is €2,4 miljoen toegerekend aan de heffingsreserve.

Deze reserve is geïntroduceerd in de Wijzigingswet financiële markten 2022 en heeft als doel het dekken van incidentele kosten of andere kosten die tot onevenredig hoge tarieven voor bepaalde ondertoezichtstaande ondernemingen zouden leiden. Voor de inzet van de heffingsreserve is toestemming nodig van zowel de minister van Financiën als de minister van SZW. In 2024 heeft de AFM toestemming gekregen om €2,4 miljoen aan de heffingsreserve te onttrekken om daarmee de voorbereidingskosten voor het toezicht op MiCAR te dekken.

In de Wijzigingswet financiële markten 2022 is een maximum opgenomen voor de heffingsreserve (artikel 8a lid 1 Wbft). Deze is nader ingevuld in het Bbft per 2023 waarin deze is gemaximeerd op €5,0 miljoen.

n. Voorzieningen

Voorzieningen	2024				2023
	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar	Totaal	Totaal
Voorziening overgangsregelingen medewerkers	1	-	-	1	11
Voorziening IT-strategie	-	-	-	-	874
Voorziening Pensioenarrest	-	607	-	607	576
Balanswaarde voorzieningen per 31 december	1	607	-	607	1.461

Het verloop van de voorzieningen is als volgt:

Voorzieningen overgangsregelingen medewerkers	2024	2023
Balanswaarde 1 januari	11	34
Vrijval	-	-2
Uitbetaald	-10	-21
Balanswaarde per 31 december	1	11

Voorzieningen IT-strategie	2024	2023
Balanswaarde 1 januari	874	524
Dotatie	-	515
Vrijval	-314	-2
Uitbetaald	-559	-163
Balanswaarde per 31 december	-	874

Voorzieningen Pensioenarrest	2024	2023
Balanswaarde 1 januari	576	1.382
Dotatie	95	-
Vrijval	-47	-793
Uitbetaald	-17	-12
Balanswaarde per 31 december	607	576

De 'voorziening overgangsregelingen medewerkers' heeft betrekking op (mogelijke) aanspraken voor compensatie van verschillen in de arbeidsvoorwaarden van personeel dat in het kader van een toezichtoverdracht naar de AFM is overgestapt en rechten van AFM-werknemers die in het kader van een overeengekomen overgangsregeling van kracht blijven voor een beperkte groep AFM-medewerkers.

In augustus 2018 heeft het AFM-bestuur de implementatie van de eerste fase van de nieuwe IT-strategie vastgesteld, goedgekeurd en aan de AFM-medewerkers gecommuniceerd. Deze IT-strategie behelst het contracteren van een outsourcing partner, hiermee ook het overdragen van het beheer van de IT-applicaties en IT-landschap van de AFM naar een outsourcing partner en de (her)inrichting van een nieuwe regie-organisatie binnen de AFM.

De 'voorziening IT-strategie' is gevormd vanwege de feitelijke verplichting die naar aanleiding van de in 2018 geformuleerde IT-strategie is ontstaan en heeft betrekking op de eenmalige lasten die aan de totstandkoming van deze strategie zijn te relateren. Een nadere uitwerking van deze IT-strategie betreft het verstevigen en herinrichten van de IT-regieorganisatie die in 2024 is afgerond. De totale lasten van de afwikkeling van de nieuwe IT-strategie zijn lager dan begroot. Als gevolg hiervan is €0,3 miljoen van de voorziening vrijgevallen.

De 'voorziening Pensioenarrest' is gevormd voor een lopende juridische procedure inzake een geschil inzicht ten aanzien van de aanpassing van de AFM-pensioenregeling op 1 januari 2016. De lasten voor externe juridische rechtsbijstand zijn hierbij inbegrepen.

De AFM-pensioenregeling is op 1 januari 2016 gewijzigd, met als doel om naar een meer marktconforme en beter betaalbare pensioenregeling over te gaan. Uiteindelijk zijn enkele deelnemers een gerechtelijke procedure gestart tegen deze wijziging, omdat zij meenden onevenredig veel nadeel te hebben van de gewijzigde pensioenregeling. De AFM is bij de kantonrechter volledig in het gelijk gesteld. Hierop hebben deze deelnemers een hoger beroep ingesteld dat de AFM deels heeft verloren. Het bestuur van de AFM heeft hierop besloten om een cassatieprocedure bij de Hoge Raad in te stellen.

De Hoge Raad heeft 21 april 2023 uitspraak gedaan. Een onderdeel van de uitspraak gaat over de onvoorwaardelijke indexatie van het pensioen en de Hoge Raad stelt dat de Pensioenwet ruimte laat voor een werkgever om de afspraken met zijn werknemers over de onvoorwaardelijke indexatie van hun pensioenaanspraken te wijzigen. De Hoge Raad heeft de zaak inhoudelijk naar een ander gerechtshof (het verwijzingshof) doorverwezen om deze definitief af te doen. De verwachting is dat het verwijzingshof in 2025 een uitspraak zal doen. Een gevolg van de uitspraak van de Hoge Raad is dat in rechte afdwingbare derdenwerking niet meer van toepassing is. Daarom heeft de voorziening alleen nog betrekking op de bijgestelde lasten met betrekking tot de afwikkeling van de doorverwijsprocedure ten aanzien van de enkele deelnemers die de gerechtelijke procedure oorspronkelijk zijn gestart. Door herijking van de te verwachte kosten in deze procedure is €47 duizend van de voorziening vrijgevallen.

o. De financiële verhouding tussen de AFM en het ministerie van Financiën

Deze ziet er als volgt uit:

Rekening		2024	2023
Rekening-courant ministerie van Financiën	Zie punt l. Liquide middelen	25.178	29.825
Huurwaarborgrekening		688	688
Nog (terug) te betalen aan ministerie van Financiën		-1.301	-6
Totaal		24.565	30.506

De rekening-courant Ministerie van Financiën betreft een met het Ministerie van Financiën afgesloten rekening-courantovereenkomst met kredietfaciliteit. De limiet van het rekening-courantkrediet bedraagt per 31 december 2024 €80 miljoen. Voor het niet-benutte deel van de faciliteit worden geen kosten in rekening gebracht.

De post 'Nog (terug) te betalen aan Ministerie van Financiën' heeft betrekking op terug te betalen overheidsbijdrage voor het BES-toezicht (Caribisch Nederland) ad €0,2 miljoen en het surplus op boetes en lasten onder dwangsom ad €1,1 miljoen. Deze post staat gepresenteerd onder de kortlopende schulden.

De huurwaarborgrekening is in 2018 door het Ministerie van Financiën ter beschikking gesteld en deze dient ter dekking van een lopende garantiestelling ten behoeve van de verhuurder van het AFM-kantoorpand. De garantiestelling bedraagt €0,7 miljoen. De verstrekte garantiestelling loopt van 01-01-2018 tot en met 31-03-2026 (drie maanden na de vervaldatum van het per 1 januari 2018 verlengde huurcontract). Deze rekening is onder de 'Financiële vaste activa' verantwoord.

p. Te verrekenen exploitatiesaldo

	2024	Begroting 2024	2023
Te verrekenen exploitatiesaldo Wbft met de markt uit voorgaand jaar (A)	6.394	-	1.295
Heffingen doorlopend toezicht (regulier)	125.286	132.060	118.643
Heffingen doorlopend toezicht (correcties vanwege onjuist/onvolledige heffingen in het verleden)	-	-	-771
Heffingen eenmalige verrichtingen	6.566	8.256	7.059
Baten uit boetes en dwangsommen	5.635	-	2.971
Totaal baten Wbft	137.487	140.316	127.902
Totaal lasten Wbft	141.321	140.316	120.868
Exploitatiesaldo Wbft lopend jaar (B)	-3.834	-	7.034
Onttrekking heffingsreserve (C1)	-2.370	-	-
Toevoeging aan heffingsreserve (C2)	2.370	-	1.935
Aan de staat af te dragen surplus boetes en dwangsommen (D)	1.135	-	-
Te verrekenen exploitatiesaldo Wbft in volgend jaar (=A+B-C-D)	1.426	-	6.394

Het 'te verreken exploitatieverschil Wbft in volgend jaar' van €1,4 miljoen wordt met de markt verrekend. Een positief te verrekenen bedrag betekent een vordering van de marktpartijen op de AFM. Dit bedrag is het saldo van:

1. een te verrekenen bedrag uit 2023 (+€6,4 miljoen);
2. lager dan begrote baten uit heffingen voor doorlopend toezicht (-€6,8 miljoen);
3. lager dan begrote baten uit eenmalige verrichtingen (-€1,7 miljoen)
4. niet begrote opbrengsten uit boetes en lasten onder dwangsom (+€5,6 miljoen);
5. hogere dan begrote lasten (-€1,0 miljoen);
6. aan de staat af te dragen surplus boetes en dwangsom (-€1,1 miljoen).

De baten in het doorlopend toezicht zijn in totaal €6,8 miljoen lager dan het te heffen bedrag 2024. Dit is opgebouwd uit +€6,4 miljoen te verrekenen uit 2023 (1) en -€0,4 miljoen lagere dan begrote baten doorlopend toezicht 2024 (2). Zie ook de toelichting bij letter a. 'heffingen'.

Gerealiseerde baten uit boetes en lasten onder dwangsom boven de €4,5 miljoen komen, op grond van artikel 11 van de Wbft 2019, toe aan de Staat. In 2024 zijn de gerealiseerde baten €5,6 miljoen, dat is €1,1 miljoen boven deze grens. Zie toelichting onder b. 'boetes en lasten onder dwangsom'. Dit betekent dat €1,1 miljoen aan de staat moet worden afgedragen.

De toevoeging aan de heffingsreserve van €2,4 miljoen uit de gerealiseerde baten uit boetes en lasten onder dwangsom 2024 is gelijk aan de onttrekking 2024. De heffingsreserve is hierdoor ultimo 2024 weer gevuld tot het maximum van €5,0 miljoen. Zie toelichting onder m. 'heffingsreserve'.

Exploitatiesaldo BES	2024	Begroting 2024	2023
Heffingen	8	9	12
Overheidsbijdragen BES	455	621	608
Totaal baten	463	630	620
Totaal lasten BES	463	630	620
Exploitatiesaldo BES	-	-	-

De overheid vergoedt de lasten voor het BES-toezicht (Caribisch Nederland) voor zover de heffingsopbrengsten niet toereikend zijn. Het exploitatieverschil is daarom gelijk aan nul.

Bestemming van het Exploitatiesaldo

Het te verrekenen bedrag 2024 in 2025 (Wbft) van €1,4 miljoen wordt conform artikel 8 derde lid van de Wbft geheel betrokken bij de berekening van het aan de markt in rekening te brengen bedrag voor 2025. Daarnaast is, op grond van artikel 8a van de Wbft, vanuit de baten uit boetes en lasten onder dwangsom €2,4 miljoen toegevoegd aan de heffingsreserve en komt op grond van artikel 11 van de Wbft het surplus van ontvangen boetes en lasten onder dwangsom ad €1,1 miljoen ten goede aan de Staat.

q. Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva	2024	2023
Niet opgenomen vakantiedagen en overuren	3.769	3.841
Schulden ter zake van pensioenen	16	17
Vooruit ontvangen bedragen	13.900	14.500
Overige te betalen lasten	3.538	2.711
Balanswaarde overige schulden en overlopende passiva per 31 december	21.222	21.070

De post 'niet-opgenomen-vakantiedagen en overuren' is met €0,1 miljoen afgenomen. De post 'vooruit ontvangen bedragen' van €13,9 miljoen bestaat uit ontvangsten van opgelegde boetes die eind 2024 nog niet onherroepelijk zijn. Ten opzichte van vorig jaar is deze met €0,6 miljoen afgenomen na een beslissing op bezwaar door de AFM. In februari 2025 is duidelijk geworden dat een groot deel van deze post, namelijk €11,4 miljoen onherroepelijk is geworden waardoor dit bedrag in 2025 in de omzet zal worden verantwoord.

De 'Overige te betalen lasten' bestaan voornamelijk uit nog te ontvangen facturen voor goederen en diensten. Deze zijn met €0,8 miljoen toegenomen. Verder is de stijging te verklaren door nog te betalen transitievergoedingen die met €0,3 miljoen zijn toegenomen.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Meerjarige financiële verplichtingen

De verplichtingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Meerjarige financiële verplichtingen	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar	Totaal
Huurovereenkomsten	3.331	15.852	3.963	23.146
Kantoormachines	27	1	-	28
Overige lease-overeenkomsten	38	82	-	120
Totaal niet in de balans opgenomen verplichtingen	3.397	15.935	3.963	23.295

Aan de verhuurder van het kantoorpand van de AFM is per 1 januari 2018 een garantiestelling afgegeven van €0,7 miljoen vanwege het verlengde huurcontract dat is ingegaan per dezelfde datum. De garantiestelling is verstrekt door het Ministerie van Financiën.

Niet verwerkte verplichtingen

Aansprakelijkstellingen

Hoge Raad vernietigt in cassatie de uitspraak van het gerechtshof te Amsterdam over de eenzijdige aanpassing AFM-pensioenregeling op 1-1-2016 en verwijst de zaak door naar het gerechtshof te Den Haag voor verdere afdoening.

De AFM-pensioenregeling is op 1 januari 2016 gewijzigd met als doel om naar een meer marktconforme en beter betaalbare pensioenregeling over te gaan. Uiteindelijk zijn enkele deelnemers een gerechtelijke procedure gestart tegen deze wijziging, omdat zij meenden onevenredig veel nadeel te hebben van de gewijzigde pensioenregeling.

De AFM is bij de kantonrechter volledig in het gelijk gesteld. Hierop hebben deze deelnemers hoger beroep ingesteld dat de AFM deels heeft verloren. Het gerechtshof te Amsterdam heeft op 4 november 2020 geoordeeld dat de AFM een zwaarwichtig belang had om de pensioenregeling en de hierbij behorende pensioenovereenkomst eenzijdig te wijzigen maar dat sommige wijzigingen in strijd waren met het aantastingsverbod dat op grond van artikel 20 Pensioenwet (PW) geldt voor reeds opgebouwde aanspraken. De AFM heeft tegen dit oordeel cassatie bij de Hoge Raad ingesteld waarna deze op 21 april 2023 uitspraak heeft gedaan. In de uitspraak van de Hoge Raad wordt de AFM wat betreft het wijzigen van de uitvoeringsovereenkomst in het gelijk gesteld. De uitspraak van het gerechtshof te Amsterdam is door de Hoge Raad vernietigd en de zaak is voor verdere afdoening verwezen naar het gerechtshof te Den Haag. Dit hof zal gaan beoordelen in hoeverre de AFM een zwaarwichtig belang had om tot eenzijdige wijziging van de pensioenovereenkomst met de desbetreffende deelnemers over te gaan.

Verbonden partijen

Ministerie van Financiën

De AFM is een zelfstandig bestuursorgaan. De minister van Financiën beschikt over de volgende wettelijke en statutaire bevoegdheden bij de AFM:

- Instemmingsrecht ten aanzien van door de raad van toezicht vastgestelde of gewijzigde profielschets voor AFM-bestuursleden;
- Door middel van een Koninklijk Besluit het benoemen van AFM-bestuursleden;
- Het kunnen schorsen van AFM-bestuursleden en door middel van een Koninklijk Besluit het kunnen ontslaan van AFM-bestuursleden, indien zij niet meer voldoen aan de eisen voor de uitoefening van hun functie of daarin op ernstige wijze zijn tekortgeschoten;
- Instemmingsrecht inzake door de raad van toezicht vastgestelde bezoldiging van bestuurders;
- Instemmingsbevoegdheid ten aanzien van een voorstel tot aanpassing van de declaratie- en faciliteitenregeling raad van toezicht;
- Instemmingsbevoegdheid ten aanzien van een voorstel tot aanpassing van de declaratie- en faciliteitenregeling bestuur aan de minister van Financiën (conform artikel 1:26 lid 5 Wft);
- Instemmingsbevoegdheid ten aanzien van de inzet van de heffingsreserve (conform artikel 8a lid 4 Wbft 2019);
- Het ontvangen van alle relevante informatie die de minister van Financiën nodig heeft om zijn bevoegdheden ten aanzien van Stichting Autoriteit Financiële Markten te kunnen uitvoeren. Deze informatie wordt zowel door het AFM-bestuur dan wel door de raad van toezicht tijdig verstrekt;
- De voorzitter en de leden van de raad van toezicht worden door de minister van Financiën benoemd en een lid van de raad kan in geval van ongeschiktheid of onbekwaamheid voor de functie door de minister worden geschorst of worden ontslagen. Tevens dient de raad van toezicht een profielschets voor de raad van toezicht op te stellen. Met de vaststelling of wijziging van deze profielschets dient de minister van Financiën in te stemmen. Ontslag van een raadslid op eigen verzoek vindt plaats door de minister van Financiën;
- Met inachtneming van de WNT, het vaststellen van de bezoldiging van de leden van de raad van toezicht;

- Het bijwonen van het AFM-adviserend panel;
- Het goedkeuren van de AFM-begroting en de AFM-jaarrekening;
- Het bepalen van de bestemming van een batig liquidatiesaldo indien het bestuur van de AFM besluit tot het ontbinden van de Stichting Autoriteit Financiële Markten;
- Inzagerecht in de controlewerkzaamheden van de certificerend accountant van de AFM;
- Instemmingsrecht inzake voorgestelde wijzigingen van de AFM-statuten.

Voor een nadere toelichting van de transacties met het Ministerie van Financiën verwijzen wij naar de volgende onderdelen in de jaarrekening:

- Onderdeel b. Boetes en lasten onder dwangsom, Boetes en lasten onder dwangsom toekomend aan de Staat;
- Onderdeel c. Overheidsbijdragen, totaal BES;
- Onderdeel n. De financiële verhouding tussen de AFM en het ministerie van Financiën.

De transacties met het ministerie van Financiën hebben op een zakelijke grondslag plaatsgevonden.

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft inzake de AFM de volgende wettelijke en statutaire bevoegdheden:

- Het goedkeuren van de AFM-begroting en de AFM-jaarrekening op de voor het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid relevante onderdelen en het ontvangen van het AFM-jaarverslag;
- Instemmingsbevoegdheid ten aanzien van de inzet van de heffingsreserve (conform artikel 8a lid 4 Wbft 2019);
- Het bijwonen van het AFM-adviserend panel;
- Inzagerecht in de controlewerkzaamheden van de certificerend accountant van de AFM.

Tussen het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de AFM vinden geen materiële transacties plaats.

Realisatie 2024, begroting 2024 en 2025

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de in 2024 begrote en gerealiseerde, en de voor 2025 begrote baten en lasten.

	2024	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten			
Heffingen	131.861	140.325	165.265
Boetes	5.534	-	-
Lasten onder dwangsom	101	-	-
Overheidsbijdragen	455	621	636
Totale baten	137.950	140.946	165.901
Lasten			
Personeelslasten	105.752	105.455	122.147
Afschrijvingen vaste activa	957	1.093	945
Overige bedrijfslasten	35.367	33.509	42.558
Totale lasten	142.076	140.057	165.651
Financiële baten en lasten	-292	889	250
Som der lasten	141.784	140.946	165.901
Exploitatiesaldo	-3.834	-	-

(Bedragen in duizenden euro's)

De begroting 2025 is te vinden op de website van de AFM (www.afm.nl) in 'Agenda.2025'

Het totaal in 2025 door de AFM te heffen bedrag is €163,8 miljoen. Dat is het saldo van de begrote heffingen 2025 ad €165,3 miljoen minus het met de markt te verrekenen exploitatiesaldo uit 2024 van €1,4 miljoen (zie voorstel voor bestemming van het te verrekenen bedrag, in 'overige gegevens').

Amsterdam, 14 maart 2025

Bestuur

L.B.J. van Geest, voorzitter
H.L. van Beusekom
J.R. Heuvelman

Raad van toezicht

S. Dekker, voorzitter
L.M. van der Goes
R.G.J. Langezaal
G. van Noort
D.W. Voetelink

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: De raad van toezicht van de Stichting Autoriteit Financiële Markten

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening over 2024 (hierna 'de jaarrekening') van Stichting Autoriteit Financiële Markten (hierna 'de stichting' of 'AFM') te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de AFM per 31 december 2024 en van het resultaat over 2024, zoveel mogelijk met overeenkomstige toepassing van Titel 9 Boek 2 BW, de Wet en het Besluit bekostiging financieel toezicht, de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen, hoofdstuk 1.2 van de Wet op het financieel toezicht, de Wet financiële markten BES en de bepalingen bij en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2024;
2. de staat van baten en lasten over 2024;
3. het kasstroomoverzicht 2024; en
4. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in het jaarverslag opgenomen 'Verantwoording rechtmatig financieel beheer' een getrouw beeld geeft van de rechtmatige inning en besteding van middelen door de AFM.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol financiële verantwoording AFM en de Regeling Controleprotocol WNT 2024 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de AFM zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op €2.835.680. De materialiteit is gebaseerd op 2% van de omvang van de totale lasten, zoals voorgeschreven in het Controleprotocol financiële verantwoording AFM. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling Controleprotocol WNT 2024.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met de raad van toezicht overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven EUR €283.568 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Informatie over onze controleaanpak frauderisico's en uitkomsten daarvan

Wij hebben onze controlewerkzaamheden inzake frauderisico's bepaald in het kader van de controle van de financiële overzichten als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie moet in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude berust bij de AFM. Als onderdeel van onze controle identificeren en schatten wij de risico's in op een afwijking van materieel belang in de financiële overzichten die het gevolg is van fraude. Onder fraude verstaan wij een opzettelijke handeling door een of meer leden van het management, met governance belaste personen, werknemers of derden, waarbij gebruik wordt gemaakt van misleiding teneinde een onrechtmatig of onwettig voordeel te verkrijgen. Frauderisico's kunnen te maken hebben met het handelen van medewerkers van de AFM, het handelen van derden (misbruik van wet- en regelgeving) of een combinatie van beide. Fraude kan daarbij voortkomen uit frauduleuze financiële verslaggeving en oneigenlijke toe-eigening van activa (waar- onder door misbruik van wet- en regelgeving door derden).

Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in de AFM en zijn omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het management inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort alsmede de uitkomsten daarvan. Ons beeld inzake de beheersing van de risico's op fraude en de ontwikkelingen hierin sluiten aan bij hetgeen de AFM hierover rapporteert. De AFM heeft aandacht voor de frauderisicofactoren en heeft een AFM brede fraude-risicoanalyse uitgevoerd.

Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd, en, voor zover wij noodzakelijk achten, de werking getoetst van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude. De door ons geïdentificeerde frauderisico's, de belangrijkste specifieke controlewerkzaamheden die wij naar aanleiding daarvan hebben uitgevoerd en de uitkomsten daarvan, zijn als volgt samen te vatten:

- Er zijn risico's op doorbreking van interne beheersmaatregelen door het management. Wij hebben de volgende werkzaamheden verricht:
  - Wij hebben de opzet, het bestaan en waar mogelijk de effectieve werking van de interne beheersingsorganisatie beoordeeld voor de meest belangrijke processen;
  - Wij hebben voor nagenoeg alle posten van de balans, met name de posten die oordeelsvorming vergen, ook gegevensgerichte controles uitgevoerd;
  - Wij zijn nagegaan of een prestatieverklaring aanwezig is bij de inkoopfacturen;
  - Wij hebben de zogenaamde memoriaalposten in detail gecontroleerd;
  - Wij hebben kennisgenomen van de notulen van vergaderingen van het management;
  - Wij hebben inlichtingen ingewonnen bij de raad van Bestuur en de Compliance Officer omtrent mogelijke signalen of gevallen van fraude;
  - Wij hebben de raad van bestuur verzocht om een bevestiging bij de jaarrekening te verstrekken. Deze bevestiging is verkregen.

Bovengenoemde werkzaamheden hebben niet geleid tot bevindingen.

- Risico's bij de verantwoording van de belangrijkste opbrengststroom, zijnde de heffingen. Wij hebben naast bovengenoemde controles de volgende werkzaamheden verricht:
  - Wij hebben de opzet, het bestaan en waar mogelijk de effectieve werking beoordeeld van dit proces
  - Wij hebben meerdere soorten gegevensgerichte controles uitgevoerd gericht op de juistheid en volledigheid van alle posten die behoren tot de heffingen.

Bovengenoemde werkzaamheden hebben niet geleid tot bevindingen die in het kader van het genoemde frauderisico verdere opvolging vereisen. Uit onze werkzaamheden volgen geen signalen van fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang in de financiële overzichten.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met de auditcommissie gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Heffingen

De heffingsopbrengsten zijn veruit de grootste categorie baten van de AFM. Deze heffingen bestaan enerzijds uit jaarlijkse heffingen die worden opgelegd aan de onder toezicht staande instellingen (doorlopend toezicht) en anderzijds uit vaste bijdragen die zijn gekoppeld aan de behandeling van aanvragen en registraties (eenmalige verrichtingen). In de voorgaande jaren heeft de AFM administratieve tekortkomingen geconstateerd in de AFM-registratie voor de heffingen voor het door-

lopend toezicht ten aanzien van een beperkt deel van het aantal onder toezicht staande instellingen. De hieruit volgende naheffingen zijn in 2023 financieel afgewikkeld. In het controlejaar 2024 zijn er geen nieuwe issues ontstaan. De post nog te factureren heffingen betreft voor een belangrijk deel door de AFM ingeschatte posities. Wij hebben de juistheid en volledigheid van de heffingen doorlopend toezicht gecontroleerd aan de hand van de bij de AFM beschikbare gegevens.

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

De AFM is als zelfstandig bestuursorgaan gehouden aan de WNT. Wij hebben de verantwoording 'Bezoldigingen bestuur en raad van toezicht' gecontroleerd. Tevens hebben wij vastgesteld of de toelichting voldoet aan de eisen zoals opgenomen in de WNT. Onze werkzaamheden hebben wij uitgevoerd conform de werkzaamheden zoals opgenomen in de Regeling Controleprotocol WNT 2024.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met de Regeling Controleprotocol WNT 2024 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Benoeming

Wij zijn door de raad van toezicht op 2 juli 2013 benoemd als accountant van de Stichting AFM vanaf de controle van het boekjaar 2013 en zijn sindsdien de externe accountant. Jaarlijks bevestigen wij de gemaakte afspraken en voorwaarden in relatie tot de jaarrekeningcontrole.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit het bestuursverslag, het verslag van de raad van toezicht en de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening zoveel mogelijk met overeenkomstige toepassing van Titel 9 Boek 2 BW, de Wet en het Besluit bekostiging financieel toezicht, de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen,

hoofdstuk 1.2 van de Wet op het financieel toezicht, de Wet financiële markten BES en de bepalingen bij en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het afleggen van verantwoording over de rechtmatigheid van de inning en besteding van middelen, zoals vermeld in het Controleprotocol financiële verantwoording AFM. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te ontbinden. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening is het zodanig plannen en uitvoeren van de controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controle verklaring.

Den Haag, 14 maart 2025

Auditdienst Rijk
J.P. Looman RA CIA

Bijlage bij de controleverklaring

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring aandacht op te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden

kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de raad van toezicht dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met de raad van toezicht hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Bijlage 1: Externe KPI's 2024

Nr.	Thema's	Prioriteiten	Activiteiten	Score	Toelichting
1	Digitalisering	De AFM beheerst de effecten van digitalisering in de markt door in toenemende mate met data en technologie toezicht te houden op technologie.	1.1 Het toezicht op DORA wordt voorbereid en het instellingtoezicht op (digitale) bedrijfsvoering versterkt.	●	In 2024 is het toezicht op DORA voorbereid door: <ul style="list-style-type: none"> • Intensieve informatieverstrekking via de AFM website. • Voorlichtingsbijeenkomsten bij brancheverenigingen. • Input te leveren bij ESMA op de RTS-en en de Q&A waardoor deze beter aansloten op de Nederlandse situatie. • Een pilot uit te voeren bij platformen en handelaren eigen rekening. • Een portaal voor incidentmeldingen te lanceren. • Opleidingen te verstrekken aan onze eigen medewerkers

Nr.	Thema's	Prioriteiten	Activiteiten	Score	Toelichting
1	Digitalisering	De AFM beheerst de effecten van digitalisering in de markt door in toenemende mate met data en technologie toezicht te houden op technologie.	1.2 Datagedreven toezicht levert zichtbare toezichtresultaten op.	●	<p>Er zijn diverse datagedreven toezichtresultaten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De AFM heeft in 2024 voor de vierde keer het Sectorbeeld Pensioenen uitgebracht. Dit Sectorbeeld geeft een overzicht van het Nederlandse pensioenlandschap en helpt risicogestuurd toezicht. De inzichten zijn gebaseerd op data van 180 pensioenfondsen en wordt jaarlijks gedeeld met de sector. • Marktpartijen zijn geïnformeerd over de toepassing van SREP-data, waarmee instellingen mede bepalen welke toezichtonderdelen verder moeten worden ontwikkeld. • De EMIR-Refit is succesvol geïmplementeerd. Onderzoek naar conformiteit van EMIR-rapportages leidde tot actie bij 11 grote instellingen. • Prospectussen worden nu mede beoordeeld met een AI-tool, wat risicogestuurd toezicht versterkt. • Nieuwe dashboards voor rentederivaten en handelsplatformen bieden overzicht en ondersteunen asset-managementtoezicht. • Een real-time systeem voor marktmonitoring heeft ons toezicht op marktmisbruik ondersteund, resulterend in 12 gesprekken met marktpartijen. • Een nieuwe dataset heeft geleid tot verbeterde risicobeelden binnen accountantsorganisaties met OOB-vergunning, inclusief benchmarking van kwaliteitsaspecten. • Het rapport Sector in Beeld beschrijft trends datagedreven en biedt waardevolle inzichten.

Nr.	Thema's	Prioriteiten	Activiteiten	Score	Toelichting
1	Digitalisering	De AFM beheerst de effecten van digitalisering in de markt door in toenemende mate met data en technologie toezicht te houden op technologie.	1.3 De voorbereiding op de AI-verordening wordt afgerond.	●	<ul style="list-style-type: none"> De AFM heeft bijgedragen aan de gezamenlijke adviezen van de toezichhouders over het mandaat onder coördinatie van de Autoriteit Persoonsgegevens en de Rijksinspectie Digitale Infrastructuur. Deze worden in Den Haag meegenomen in de toewijzing van taken en bevoegdheden. Nationaal en internationaal dragen wij tevens bij aan verduidelijking op interpretatie- en scopevraagstukken. Dit doen wij onder andere door te werken in internationale werkgroepen (van onder andere EBA en EIOPA) en door met DNB gezamenlijk rondetafels te organiseren met Nederlandse marktpartijen. Er is geïnventariseerd welke AI-toepassingen worden gebruikt in de markt en met DNB wordt gewerkt aan de toekomstige inrichting van het toezicht.
2	Internationalisering	De AFM is internationaal invloedrijk door gericht bij te dragen aan EU-regelgeving en het EU-toezicht actief te verbeteren.	2.1 De AFM bereidt het toezicht op crypto's voor, en realiseert draagvlak in EU-verband voor het effectief bestrijden van illegalen en het oplossen van <i>cross border issues</i> .	●	<ul style="list-style-type: none"> De AFM heeft een centraal team opgericht dat toezicht houdt op MiCAR. Dit team bestaat eind 2024 uit 16 fte. Kennis over MiCAR en cryptodienstverlening is opgebouwd door verkenningen, zoals naar pump&dump en reclame-uitingen. Er zijn seminars en webinars gehouden ter voorbereiding van de markt. In april begon de AFM met het accepteren van vergunningaanvragen en eind december zijn de eerste vergunningen verstrekt. De AFM heeft het ministerie van Financiën geadviseerd over de uitvoeringswetgeving en Kamervragen. De AFM heeft gesprekken gevoerd met Europese toezichthouders en meegedaan aan ESMA-werkgroepen en -vergaderingen over regelgeving en richtsnoeren. Eind 2024 heeft de AFM partijen gewezen op de vergunningplicht onder MiCAR.

Nr.	Thema's	Prioriteiten	Activiteiten	Score	Toelichting
2	Internationalisering	De AFM is internationaal invloedrijk door gericht bij te dragen aan EU-regelgeving en het EU-toezicht actief te verbeteren.	2.2 We laten binnen de EU zien dat risicogestuurd en datagedreven werken op een doelmatige manier zorgt voor resultaten in het toezicht.	●	<ul style="list-style-type: none"> • Samen met ESMA heeft de AFM zich ingezet om een datagedreven, risicogestuurde en outcome-based risicoprioritering en toezichtaanpak te ontwikkelen. Eind 2024 is Jos Heuvelman opnieuw gekozen als voorzitter Senior Supervisory Forum van ESMA voor de aankomende twee jaar. • De AFM heeft actief deelgenomen aan diverse ESMA werkgroepen en mee-geschreven aan de herziening van een framework voor Europese risicogestuurde convergentietools en Europese risicogestuurde principes. Ook tijdens bilaterale bezoeken, met andere onder andere Polen, Frankrijk en Italië, zijn er best-practices gedeeld over risicogestuurd en datagedreven werken. • In juni heeft de AFM een seminar georganiseerd voor circa 100 Europese toezicht-houders over risk-based supervision.

Nr.	Thema's	Prioriteiten	Activiteiten	Score	Toelichting
3	Duurzaamheid	De AFM heeft een integrale strategie voor toezicht op duurzaamheid door passende informatie en adviezen over duurzaamheidsfactoren in beleggingen af te dwingen, toezicht te houden op betrouwbare ESG-rapportages en toezicht op naleving CSRD voor te bereiden.	3.1 We ontwikkelen een integrale toezichtstrategie voor toezicht op duurzaamheid.	●	De AFM heeft een integrale duurzaamheidsstrategie voor de periode 2024-2028 opgesteld. De AFM heeft als doelstelling dat (financiële) ondernemingen en consumenten in staat worden gesteld duurzaamheidsrisico's en duurzaamheidsimpact mee te wegen in hun beslissingen, door middel van transparantie-toezicht en de bescherming van consumenten bij het ontwikkelen, aanbieden en adviseren van financiële producten en diensten. De toezichtstrategie omschrijft de beoogde aanpak en diepgang van het toezicht en de breedte van de thematiek, alsmede de hiervoor benodigde data en expertise. Ook wordt met de strategie de consistentie van de interventiemethodiek geborgd, in lijn met het AFM handhavingsbeleid. Iedere afdeling heeft in dat kader een plan opgesteld op welke manier de afdeling daar invulling aangeeft. Hierbij zijn per jaar een aantal speerpunten ontwikkeld die hetzij te maken hebben met de naleving van bestaande regelgeving danwel verkenning zijn van mogelijk toekomstige regelgeving.
3	Duurzaamheid	De AFM heeft een integrale strategie voor toezicht op duurzaamheid door passende informatie en adviezen over duurzaamheidsfactoren in beleggingen af te dwingen, toezicht te houden op betrouwbare ESG-rapportages en toezicht op naleving CSRD voor te bereiden.	3.2 Connectiviteit tussen financiële en niet-financiële gegevens (ESG) wordt de norm.	●	Bij het verslaggevingstoezicht is bij de beoordeling van de verslaggeving gelet op de samenhang tussen de inhoud van de financiële verslaggeving en het bestuursverslag, waaronder de duurzaamheidsrapportering.

Nr.	Thema's	Prioriteiten	Activiteiten	Score	Toelichting
3	Duurzaamheid	De AFM heeft een integrale strategie voor toezicht op duurzaamheid door passende informatie en adviezen over duurzaamheidsfactoren in beleggingen af te dwingen, toezicht te houden op betrouwbare ESG rapportages en toezicht op naleving CSRD voor te bereiden.	3.3 De CSRD duurzaamheidsimplementatie wordt voorbereid voor 2025.	●	De AFM heeft veel aandacht besteed aan de CSRD-duurzaamheidsimplementatie: <ul style="list-style-type: none"> • Kennis en capaciteit werden uitgebreid door trainingen, casusbesprekingen en het aannemen van extra medewerkers. • Er werd onderzoek gedaan naar netzero-uitingen en de dubbele-materialiteitsanalyse van uitgevende instellingen. • We hebben georganiseerd en actief deelgenomen aan verschillende CSRD-bijeenkomsten. • Een interne strategie voor toezicht op de CSRD werd ontwikkeld. • Alle geplande persberichten over 2024 zijn geanalyseerd op ESG-uitingen.
4	Accenten in toezicht	De AFM voert prioriteiten in het toezicht effectief uit door de start van het toezicht op de pensioentransitie en de bestrijding van manipulatief handelsgedrag.	4.1 Het AFM toezicht op de pensioentransitie gaat succesvol van start.	●	De AFM heeft in 2024 effectief toezicht gehouden op communicatieplannen van pensioenfondsen, verzekeraars en PPI's: <ul style="list-style-type: none"> • Richting gegeven aan de pensioensector over communicatie bij complexe financiële besluiten zoals indexatie en overbruggingsplannen, resulterend in een sectorbreed rapport. • Onderzoek uitgevoerd naar opdrachtbevestiging en risicopreferentieonderzoek, met publicatie van sectorbrede rapporten. • Normen uit de Pensioenwet verwerkt in de nieuwe beleidsregel informatieverstrekking (2024). • Succesvol het Pensioenevent 2024 georganiseerd, met herhaling in 2025. • Guidance verstrekt over scenariobedragen, inclusief uitleg over hoge uitslagen in doelgroepgerichte toelichtingen.

Nr.	Thema's	Prioriteiten	Activiteiten	Score	Toelichting
4	Accenten in toezicht	De AFM voert prioriteiten in het toezicht effectief uit door de start van het toezicht op de pensioentransitie en de bestrijding van manipulatief handelsgedrag.	4.2 Het vernieuwde toezicht op financiële dienstverleners wordt succesvol uitgevoerd.	●	Na teleurstellende uitkomsten in 2023 van ons onderzoek naar integere en beheerste bedrijfsvoering door financieel dienstverleners, hebben we in 2024 onze onderzoeksmethode gestandaardiseerd. Zo kunnen we vanaf 2025 aandacht houden voor een aantal basisvereisten waar financieel dienstverleners aan moeten voldoen voor een toekomstbestendige sector. Daarnaast heeft de AFM verschillende thematische onderzoeken uitgevoerd gericht op risico's, trends en prioriteiten in het toezicht op financieel dienstverleners. Ook is er aandacht geweest voor meer en betere communicatie met de sector, hebben er kantoorbezoeken plaatsgevonden en is Sector in Beeld gepubliceerd. Met dit samenstel van activiteiten is een eerste invulling gegeven aan de vernieuwde toezichtstrategie op financieel dienstverleners, deze wordt in 2025 verder opgetekend en uitgevoerd voor de periode 2025-2028. Dit is inclusief een structurele verankering en slim gebruik van data, toepassingen en expertise in de uitvoering van de toezichtaanpak.
4	Accenten in toezicht	De AFM voert prioriteiten in het toezicht effectief uit door de start van het toezicht op de pensioentransitie en de bestrijding van manipulatief handelsgedrag.	4.3 De AFM bestrijdt manipulatief handelsgedrag inzake equity, bonds and commodities.	●	Maandelijks worden door de systemen tientallen signalen gedetecteerd en verder geanalyseerd. Deze signalen leiden tot meerdere concrete cases per maand. Verder worden de ontvangen STOR's verrijkt met handelsdata uit de systemen. In 2024 ontving de AFM 662 meldingen van vermoedens van marktmisbruik. In 2024 zijn er 20 nieuwe onderzoeken gestart naar marktmisbruik en naleving meldingsplicht. Er zijn 13 (in)formele maatregelen getroffen, waaronder 1 bestuurlijke boete.

Nr.	Thema's	Prioriteiten	Activiteiten	Score	Toelichting
5	Professionele organisatie	De AFM is een professionele en vitale organisatie die wendbaar is, een sterk lerend vermogen heeft, beschikt over een effectieve IT infrastructuur en over voldoende budget beschikt.	5.1 De IT-strategie is succesvol door voorspelbare IT-implementaties, zoals de afronding van de cloud-migraties, het ondersteunen van nieuwe taken en de vernieuwing van MijnAFM.	●	In 2024 is onze CRM-applicatie naar de cloud gemigreerd. Dit is een belangrijk resultaat in de ambitie van de AFM om volledig naar een cloud-omgeving over te gaan. Er is een inhaal-slag gemaakt op het gebied van security en het upgraden van onze infrastructuur. Ook hebben we in 2024 successen geboekt in de (IT)voorbereiding en implementatie van nieuwe taken, zoals vanuit DORA en MiCar. In 2025 worden weer stappen gezet in het volledig migreren naar de cloud en zal gestart worden met de ontwikkeling van een nieuw AFM Portaal (MijnAFM-omgeving).
5	Professionele organisatie	De AFM is een professionele en vitale organisatie die wendbaar is, een sterk lerend vermogen heeft, beschikt over een effectieve IT-infrastructuur en over voldoende budget beschikt.	5.2 De AFM werkt mee aan het tot stand komen van een passend kostenkader, in samenwerking met de ministeries van Financiën en Sociale Zaken en Werkgelegenheid.	●	Ten behoeve van het kostenkader 2025-2028 is in 2024, in gezamenlijkheid met de ministeries van Financiën en SZW, een brede inventarisatie van nieuwe taken en wet- en regelgeving opgesteld. Op basis hiervan heeft de AFM voor verschillende taken een capaciteitsinschatting gemaakt die uitgebreid is besproken en waarbij gezamenlijke keuzes zijn gemaakt. Daarnaast zijn analyses gemaakt ten aanzien van de benodigde middelen voor onder andere IT en datagedreven toezicht. Dit alles heeft geleid tot bestuurlijke afspraken voor de komende vier jaar en een vastgesteld kostenkader voor 2025-2028.

Nr.	Thema's	Prioriteiten	Activiteiten	Score	Toelichting
5	Professionele organisatie	De AFM is een professionele en vitale organisatie die wendbaar is, een sterk lerend vermogen heeft, beschikt over een effectieve IT-infrastructuur en over voldoende budget beschikt.	5.3 Streven naar afhandeling van 100% van de vergunningaanvragen/personentoetsingen binnen de wettelijke termijn.	●	Gemiddeld is ongeveer 70% van alle vergunningaanvragen en personentoetsingen binnen de wettelijke termijn afgehandeld. De afwijking ten opzichte van 2023 en de streefwaarde wordt met name veroorzaakt door enerzijds het aantal zaken (significant meer dan was verwacht) en anderzijds de complexiteit van bepaalde zaken, zoals in de nieuwe domeinen als crypto- en crowdfunding platforms. Daarnaast heeft binnen deze afdelingen een groot verloop en/of veel verzuim van medewerkers plaatsgevonden. Wij hebben ons naar ons beste vermogen ingespannen om alle zaken binnen de wettelijke termijn af te ronden en hebben daar waar dat niet lukte zoveel mogelijk contact onderhouden met de aanvragers over de voortgang van deze dossiers. Tevens is onderzocht op welke manier meer risicogestuurd aanvragen kunnen worden behandeld, mede om de doorlooptijd van een aanvraag te beperken.

Nr.	Thema's	Prioriteiten	Activiteiten	Score	Toelichting
5	Professionele organisatie	De AFM is een professionele en vitale organisatie die wendbaar is, een sterk lerend vermogen heeft, beschikt over een effectieve IT-infrastructuur en over voldoende budget beschikt.	5.4 De AFM streeft ernaar de kosten binnen het vastgestelde kostenkader/begroting te houden.	●	In de begroting 2024 zijn afspraken gemaakt met het ministerie van Financiën ten aanzien van nieuwe toezichttaken (€10,3 mln.) waarbij de veronderstelling was dat de AFM €1,4 mln. middels een fte ingroei binnen de begroting zou opvangen. De werving van nieuwe medewerkers in 2024 is echter veel succesvoller dan voorgaande jaren. De uitstroom blijft ook relatief laag. Daarnaast heeft de AFM onvoorziene kosten gemaakt voor de aanpassingen van de organisatiestructuur en –cultuur om richting de toekomst als toezichthouder ook onze taken te kunnen vervullen. Aangezien de AFM ook in 2025 een verdere uitdaging heeft ten aanzien van de uitbreiding van het takkenpakket (en inmiddels opgenomen in het kostenkader 2025-2028), heeft de AFM geconcludeerd dat het niet haalbaar en wenselijk is om de financiële impact van de succesvolle wervingsinspanningen binnen de begroting op te vangen. Waar mogelijk zijn initiatieven en projecten uitgesteld naar 2025. Conform de spelregels in het kostenkader 2024 is tijdig toestemming gevraagd aan de raad van toezicht om gebruik te maken van de 'post onvoorzien'. En deze toestemming is verleend. De begroting is uiteindelijk conform deze verwachting beperkt overschreden, maar binnen het afgesproken kostenkader voor 2024 gebleven.